

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

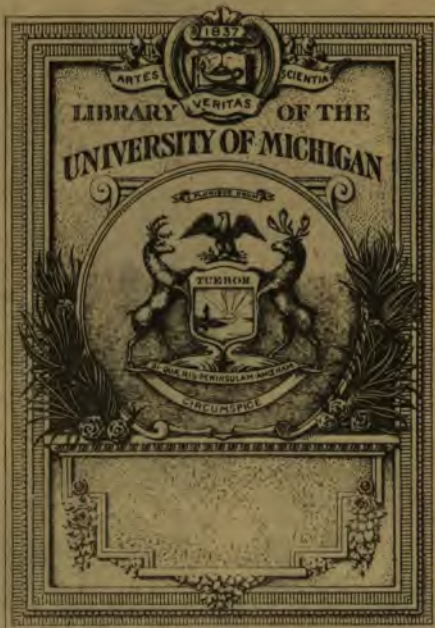
888

J830

W86

B

1,362,081

THE GIFT OF
Halle University

UNIV. OF MICH.

NOV 19 1908

888
J83
W81

**DE FLAVII IOSEPHI BELLI IUDAICI SCRIPTORIS
STUDIIS RHETORICIS**

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA
QUAM AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA
HONORES AB AMPLISSIMO PHILOSOPHO-
RUM ORDINE IN ACADEMIA FRIDERICIANA
HALENSI CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA
RITE CAPESSENDOS SCRIPSIT

ALFRED(US) WOLFF, 1855-
THORUNENSIS

HALIS SAXONUM
TYPIS WISCHANI ET BURKHARDTI
MDCCCXVIII

1908

Gift of
Univ. Halle
Nov. 17 1908

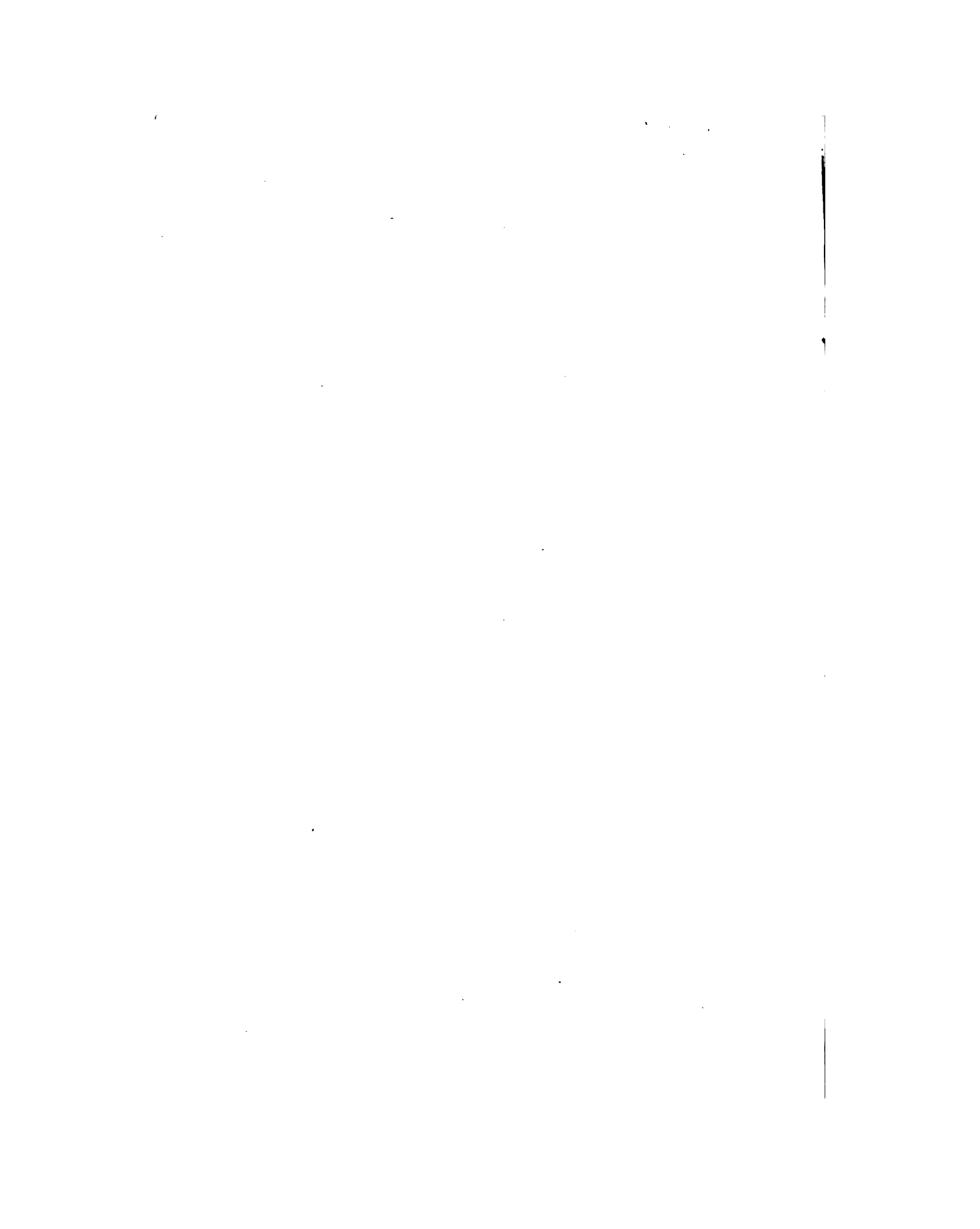
DE DISSERTATIONE PROBANDA
AD PHILOSOPHURUM ORDINEM RETTULIT
OTTO KERN

7 Dec. 1871

PARENTIBUS CARISSIMIS
SACRUM

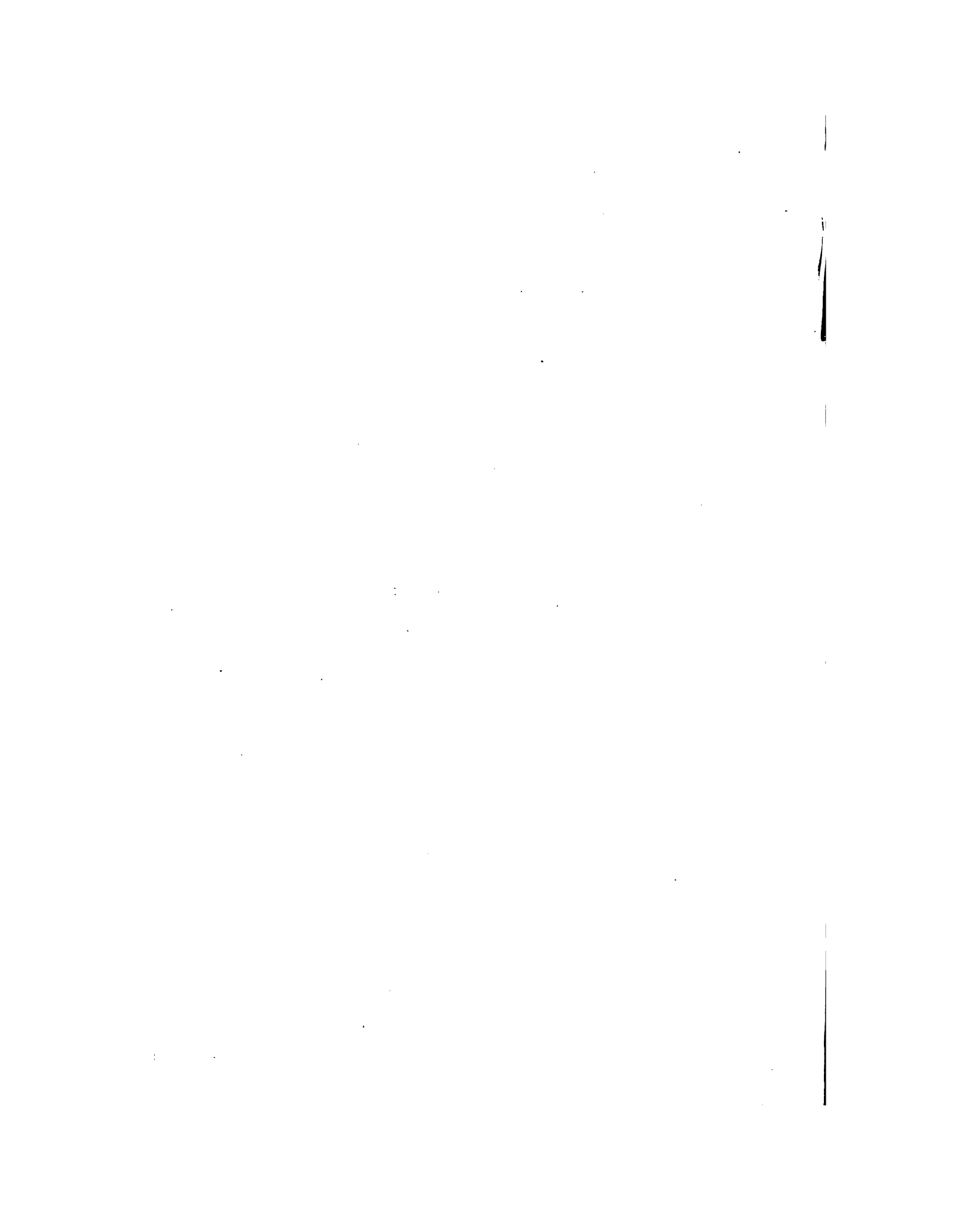
Rec. Jan. 9 '28 RTF

187194

Conspectus dissertationis.

Praefatio	p.	1
De Flavii Josephi studiis rhetoricis	n	3
de argumento	n	4
de prooemio	n	4
de orationibus	n	5
de prooemiis	n	7
de argumentatione	n	11
de suasoriis panegyricoque	n	11
de morte voluntaria	n	17
de allocutionibus	n	24
de epilogis	n	26
de dispositione	n	27
de descriptionibus	n	29
de elocutione	n	44
de verborum delectu	n	44
de compositione	n	53
de hiatu	n	53
de verborum collocatione	n	55
de enuntiatorum structura	n	57
de ornatu	n	66
de sententiis	n	67
de similitudinibus	n	71
de tropis	n	74
de figuris	n	83

Cum artem rhetoricam et historiam apud Graecos Romanosque coniunctam et conexam fuisse constet, fieri non potuit, quin ei scriptores, qui ex aliena gente orti aliisque rationibus dicendi et cogitandi imbuti Graeca lingua utebantur, se formis et normis Graecorum artis rhetoricae accommodarent.

Quomodo fit, ut Flavius Iosephus quoque Iudaeus, qui Hierosolymis captis Romam in Vespasiani Titique gratiam venerat, cum id ageret, ut bellum Iudaicum sive ad edocendos Graecos et Romanos sive ad celebrandum novum imperium describeret, opus quibuslibet artificii exornare et expolire conaretur. Quorum se nondum satis gnarum esse ratus adhibuit, ut ipse narrat,¹⁾ rhetores, quorum opera ei contigit, ut aequalibus probaretur, saepius afferretur, a posterioribus laude afficeretur. Quatenus autem in scriptorum sermonibus et mentibus haeserit, in memoria historicorum imprimis mediæ aevi²⁾ sit versatus,

¹⁾ contra Apionem I 50: *εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ λαβόμενος πάσης μὲν τῆς πραγματείας ἐν παρασκευῇ γεγενημένης χρησάμενός τις πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς οὕτω ἐποιησάμην τῶν πράξεων τὴν παράδοσιν.*

²⁾ quamquam facere non possum, quin monstrem, e numero Byzantinorum, qui Iosephum et Philonem *τοὺς ἐξ Ἑβραίων σοφούς* nominabant (Georgios Monachos p. 240/1. M. apud Praechter Archiv für Geschichte der Philosophie, Bd. IX. 1896, p. 426. Unbeachtete Philonfragmente), Eustathium descriptionem Aegypti (IV 607) paene ad verbum transcripsisse neque nominasse auctorem; quod cum adhuc, ni fallor, et ab editioribus Eustathii, in cuius indice scriptorum ab Eustathio citatorum (Fabricius-Harless I p. 457) Iosephus non laudatur, et Iosephi praetermissum esse videatur, paucis attingere liceat:

qui descriptiones obsidionum mutuabantur et imitabantur, hoc loco est mihi longum explicare; quanti autem aestimatus sit et quam tritus gratusque fuerit, intelligimus ex Eusebii et Photii testimoniis. ¹⁾

Eustathii commentarii in Dionys. Perieges.

112. Φάρις ἥτις ἐστὶ νῆσος ἐν δεξιᾷ κειμένη Ἀλεξανδρείας, πύργον ἀνέχουσα (sic LVRC Lat.) μέγιστον, ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέουσιν. ~ IV 613.

239. ἄλλοι δὲ καὶ φυσικῶς ὠχυρῶσθαι ἱστοροῦντες αὐτῆν φασὶ κατὰ γῆν τε δυσέμβολον εἶναι καὶ κατὰ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλλίμενον. ~ IV 607.

254. περὶ ἧς καὶ τοιαύδε τινα λέγεται.

Ἀλεξάνδρεια πόλις πολυάνθρωπος ἧς ὁ λιμὴν ναοὶ δυσπρόσιτος. στενὸς τε γὰρ ἐπὶ αὐτὸν εἰσπλους, καὶ πέτραις ὑφάλοις τὸν ἐπὶ εὐθὺν διακόπτεται δρόμον, καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ πέφρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν, ἐν δὲ δεξιᾷ ἡ νῆσος Φάρος πρόκειται. πυρσεύουσα τοῖς πλέουσιν πρὸς τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατάπλου περὶ δὲ τὴν νῆσον μέγιστα καταβέβληται χειροποίητα τεῖχη, οἷς καὶ προσαρασόμενα τὰ κύματα καὶ ἀμφιαγνύμενα ἐκτραχύνουσι τὸν πόρον καὶ σφαλερὰν διὰ στενοῦ τὴν εἴσοδον ἀπεργάζονται. ὁ μὲντοι λιμὴν ἐντὸς ἀσφαλῆς καὶ τριάκοντα σταδίου ἐνδον ἔχει τὸ μέγεθος ~ Ioseph. b. I. IV 612—615. δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν ναοὶ καὶ κατ' εἰρήνην Ἀλεξανδρείας. στενὸς τε γὰρ εἰσπλους καὶ πέτραις ὑφάλοις τὸν ἐπὶ εὐθὺν καμπτόμενος δρόμον (Eustath. διακόπτεται).

614. ἀμφιαγνύμενον ἐκτραχύνει καὶ ἀπεργάζεται. (Eustath. ἀμφιαγνύμενα ἐκτραχύνει καὶ ἀπεργάζονται) quibus e verbis facile potest cognosci, Eustathium non ad verbum locos laudare (cf. L. Cohn apud Pauly-Wissowa VI p. 1465).

¹⁾ Eusebius hist. eccl. 3, 9, 2. μάλιστα δὲ τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ἰουδαίων οὐ παρὰ μόνοις τοῖς ὁμοεθνήσιν ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις γέγονεν ἀνὴρ ἐπιδοξότατος, ὡς αὐτὸν μὲν ἀναθέσει ἀνδριάντος ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων τιμηθῆναι πόλεως, τοὺς δὲ σπουδασθέντας αὐτῷ λόγους βιβλιοθήκης ἀξιωθῆναι.

Photius bibl. cod. 47.

πιθανὸς ταῖς δημηγορίας καὶ ἐπίχαρις κἄν ἐπὶ τάναντία ὁ καιρὸς καλῆ χηρήσασθαι τῷ λόγῳ, δεξιὸς καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα, καὶ γνωμολογικὸς δ' ὡς εἶτις ἄλλος καὶ πάθη λόγῳ παραστήσαι ἱκανώτατος καὶ ἐγείραι πάθος καὶ πράττειν ἱκανώτατος.

Rhetoricae autem historiae non modo virtutes didicit, quas esse parvi habendas non censeo, cum scholis rhetorum quaedam facilitas et sollertia cogitandi et conformandi excoleretur, sed etiam vitia ab aequalibus¹⁾ opprobrio data, quod a veritate penitus recederet.

Quae omnia similiaque cum in genus finesque historici cadere videantur, omitto; mihi autem nunc in animo est explicare et ostendere, Flavium Josephum et arte scribendi et consuetudinibus res tractandi sollemnibus non numero Graecorum scriptorum esse eximendum, sed in ordinem redigendum, quorum operibus multis deperditis ex Josephi libris non tam suum ipsius ingenium quam aetatis et generis explanari et illustrari posse arbitrator.

Neque iniuria me hoc in opere, quod de bello Judaico composuit, esse versatum, facile ex eo potest cognosci, quod apud Graecos et Romanos lex illa proposita erat summa atque praeclara, qua sua cuique operi et *εἶδει* forma, sua norma erat praescripta; quomodo fit, ut reliqua opera Josephi alio argumento aliter et rebus et verbis sint composita, velut libri contra Apionem scripti, de quorum genere et argumento cum alii tum nonnulla nunc Geffckenius (*Griechische Apologeten* p. XXIX—XXXII) disputaverunt, aut *βίος Ἰωσήπου* aut Antiquitates quae numero librorum et titulo Dionysium Halicarnaseum sunt imitatae.

Μίμησις autem, ut hanc quaestionem in unoquoque scriptore huius aetatis disserendam breviter commemorem, versatur in singulis Thucydidis²⁾ Demosthenisque³⁾ locis dictionibusque, quas idoneo loco quamquam adnotavi tamen cavendum esse existimo, ne nimium *μιμήσει* attribuamus,

¹⁾ Contra Apion. I 53: *φαῦλοι δέ τινες ἄνθρωποι διαβάλλειν μου τὴν ἱστορίαν ἐπιχειρήσασιν ὥσπερ ἐν σχολῇ μειρακίων γύμνασμα προκειῖσθαι νομίζοντες.*

²⁾ cf. Drüner, *Untersuch. zu Jos. Diss.*, Marburg 1896. Kap. 1 Jos. als Nachahmer des Thucy.

³⁾ cf. *index.*

cum iidem loci saepe in scholis pertriti sint, ut is qui iis uteretur, vix lectionem scriptorum ipsorum, a quibus desumpti erant, in memoriam sibi revocaret. Multo magis autem usum et genus dicendi et tractandi adhibitasque formulas Josephi exemplis declarari et explanari posse censeo iis quae e priorum aut posteriorum scriptis et ex illa aetate sunt sumpta. Quomodo fit ut haud quisquam, credo, miretur, quod verba dictionesque argenteae quae vocatur latinitatis afferuntur, qua in re quidem magis est modus quaerendus quam copia.

Quae quoniam in universum de origine et fonte verborum praemittenda mihi esse putavi, nunc transeo ad propositum ipsum, quatenus Josephus et rhetores in condendo componendoque opere artem rhetoricam adhibuerint. Atque cum duabus e rebus constet opus, ex argumento et forma, primum

de argumento

disseram et singulos locos tractabo, qui ab historicis e rebus gestis delecti et inserti scholae praeceptis et usui aptabantur.

Ac primum quidem huc spectat, quod paucis attingere mihi liceat,

prooemium operis (I, 1—30),

quod ex usu omnium fere scriptorum aliter ac reliquas partes operis tralaticia¹⁾ quadam ratione exstructum esse cum constat tum ex illa dissertatione Lieberichii²⁾ potest cognosci, qui quaestionem perscrutatus Josephi quoque bello Judaico adhibito recte quos locos a Thucydidis imitatione, quos ex usu sumpserit, quos novaverit, denique qui ei cum aliis scriptoribus communes sint, eiusmodi ex-

¹⁾ Norden, *Antike Kunstprosa* p. 432.

²⁾ *Studien zur Geschichte des griech. Proömiums*, München 1898.

ponit, ut non videatur necessarium eandem quaestionem tractare et explicare, sed satis summa afferre:

πόλεμον μέγαν ~ πόλεμον μέγιστον. ἀκμάζοντες ~ ἀκμάζον I 4. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη ἐγένετο ~ γενομένου γὰρ μεγίστου τοῦδε κινήματος. I 4.

Multo maioris autem momenti erant in omnibus operibus rhetorice perpolititis

orationes

quas historicos narrationi ab Herodoti Thucydidisque temporibus inseruisse constat, ut interdum frequentior usus a nonnullis vituperaretur.¹⁾ Quas orationes etiam in rhetorum scholis declamationum ritu esse tractatas, cum ut personarum mores illustrarent tum ut exempla artis quasi epidicticae praeberent, apparet et ex usu et e veterum testimoniis velut Theonis:

προγυμν. c. 10. II p. 115. rhet. Graeci Sp.

προσωποποιία ἐστὶν προσώπου παρεισαγωγή διατιθεμένου λόγου οικείους ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασις ἀναμφισβήτως οἷον. τίνας ἂν λόγους στρατηγὸς εἴποι ἂν τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἐπὶ δὲ τοῦτο τὸ γένος τῆς γυμνασίας πίπτει καὶ τῶν πανηγυρικῶν λόγων εἶδος καὶ τὸ τῶν προτρεπτικῶν. (cf. Theon. II p. 60 et Lucianum πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν 58.)

Atque ut inquiramus quas Josephus sit secutus rationes in componendis orationibus apparet eas rhetorice factas et fictas scholam magis sapere quam veritatem redolere. Quod praeterea Niesius (*Historische Zeitschrift* 1896 N. F. Bd. 40) et Peter (*Geschichtliche Literatur der römischen Kaiserzeit* p. 303) ex Herodis oratione comprobaverunt, quae cum in primo belli Judaici libro (I 373) exstet, in antiquitatibus quae vocantur, redeat (XV 139), aliter hic ibi est conscripta.

¹⁾ Plutarch. de praecep. rei publ. ger. 6.

Quantum porro Josephus doctrinas scholae sit secutus, vel inde potest cognosci, quod illam consuetudinem¹⁾ res in utramque partem tractandi et vertendi saepius observavit. Unde fit ut quamquam scriptoris ipsius de rebus sententiam intelligere non possumus, tamen res et rerum causas a diversis personis et variis rationibus expositas et illustratas videamus.

Argumentum autem orationum non modo suasoriis continetur, sed etiam libro primo res iudiciales attingit et oppositis reo Antipatro filio et accusatore Herode patre *λόγους δικανικούς*, et *ἀπολογητικὸν* et *κατηγορικὸν*, producit. Sed cum ex orationibus ipsis paucos locos afferat, qui ei ad artes exercendas et animos permovendos aptissimi esse videbantur, argumentationem autem, quae in orationibus iudicialibus maximi ponderis est, omittat et neglegat²⁾, (I 629. *Ἡρώδης ἔνευσε Νικολάῳ τινὶ τὰς ἀποδείξεις λέγων.*), dubium esse videatur, utrum hae orationes figuris et incrementis, gradationibus et amplificationibus exornatae atque instructae rerum indole et structura magis naturalem eloquentiam, quam causa et affectus postulent, an artificiosam redoleant. Attamen nonnulla, quae cum doctrinis rhetorum consentiunt, hic afferam, ne praeteriri videantur:

I 622—628 *λόγος κατηγορικός*.

I 622 prooemium ex accusatore et iudice sumptum. Herodes misericordiam iudicis implorat.

¹⁾ cf. Hermogenem II p. 193/4. Sp. qui quaestionem tractat: *εἴαν μὲν γράφωμεν πολεμεῖν — εἴαν δὲ καταλύωμεν* et Thucydides poetarumque *ἀντιλογίας* et ex usu sophistarum Polemonis declamationes.

²⁾ quamquam hac in re etiam in scholis saepe pariter esse actum Seneca rhetor ostendit (controv. IX praef. I Norden, *Antike Kunstpr.* p. 273): qui declamationem parat, scribit non ut vincat sed ut placeat: omnia itaque lenocinia conquirat: argumentationes quia molestae sunt et minimum habent floris relinquit.

I 624 sq. *ἐλέου ἐκβολή* enumeratione beneficiorum cumulata.

I 628 epilogus.

I 630—635 *λόγος ἀπολογητικός*.

I 630 prooemium ex accusatoris verbis sumptum, quo quasi non praeparato censebant rhetores animum moveri iudicis.

I 631 refutatio patris: reus exponit, eandem rem patri utilitati fuisse, sibi ipsi damnum intulisse (Quintil. VI 1, 21.) accedunt, ut vim augeant, figurae dialogi et prosopopoiiae. (Quint. VI 1, 25.)

At multo magis quam in his orationibus, quas contractas et quasi amputatas obiter atque leviter attigi, patet ratio rhetorica in iis quas declamationum modo a se ipso aut aliis quos celebrare aut describere conatur, habitas fingit. Quarum cum argumentum praecipue in genere suasoriarum occupetur, sive de bello paceque agitur, sive de militum animis ad pugnam confirmandis, sive de morte voluntaria disserenda, apertum est, et has orationes cum aliorum historicorum, rhetorum, sophistarum velut Dionysii Halicarnasei Herodiani, Dionis Cassii aut Demosthenis Thucydidisque etiamsi non ad verbum consentire tamen indole et structura, et Josephum ipsum easdem dictiones et formulas saepius adhibuisse quasi tralaticias et ad res elucubrandas aptas.

Quibus repetitis quamquam mihi quidem compositio orationis quadam satietate offendere videtur, tamen ut ostendam, quomodo ipse nec minus alii scriptores conscripserint, quibus locis usi sint, orationes persequar, summa afferam.

Ac primum quidem ut in partibus orationum singulis tractandis de

prooemiis

disseram, incipiunt orationes Vespasiani (IV 40) et Titi (VI 34) a sententia, quam consuetudinem saepius velut a

Sallustio aliis exercitum Ulpianus¹⁾ vituperat, orationes alterius sacerdotis ab exclamatione *ἡ καλὴν γε ἦν ἐμοὶ τεθνήσκειν* (IV 163), alterius (IV 239) figura *πλαγιασμοῦ* praemissa ab enuntiato Demosthenica vel oratoria ratione composito:

IV 239. *εἰ μὲν ἐώρων τὴν σύνταξιν ὑμῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον. οὐδὲν γὰρ οὕτως συνίστησι τὰς εὐνοίας ὡς τρόπων συγγένεια. νῦν δέ eandem vero formam prooemii qua inter prius enuntiatum et posterius sententia interponitur, adhibet Josephus in illa oratione panegyrici modo a rege Agrippa, ut Judaeos a bello prohibeat, habita, quae incipit ab his verbis:*

II 345. *εἰ μὲν ἐώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις ὠρμημένους καὶ μὴ τὸ καθαρώτατον καὶ εὐκρινέστατον τοῦ δήμου εἰρήνην ἄγειν προσηρημένους, οὐτ' ἂν παρήλθοι εἰς ὑμᾶς οὔτε συμβουλευεῖν ἐθάρρησα. (περισσὸς γὰρ πᾶς λόγος . . .) ἐπεὶ δέ²⁾ ᾧ ἴθνην δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρον.*

Quam formam et rationem multis exemplis certam et contestatam cum longum sit explicare explanare, paucos locos appono variorum scriptorum diversorumque temporum:

Livius XXI 13 1/2. si vester . . . rettulisset, supervacaneum mihi hoc fuisset, sed cum . . . cf. XXII 39, 1. XXXIV, 2, 1. 5, 1. saepius. Curtius Rufus V 8, 6. si cum ignavis fortuna me iunxisset, tacerem potius . . .

Isocrates 6, 2.

εἰ μὲν τις ἀξίως εἰρηκῶς ἦν, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἤγον, νῦν δ' ὄρων . . ἀνέστην . . ἃ γινώσκω.

Lesbonactis πολιτικός 1.

εἰ μὲν ἐώρων . . .

¹⁾ schol. in Demosth. Olynth. III Volkmann, Rhetorik² p. 147.

²⁾ de oppositis enuntiatis *εἰ μὲν νῦν δέ* cf. Rehdantz-Blass *Ausgewählte Reden des Demosthenes* IV 1 Anm. Hermogenes 3, 148 ~ rhet. Gr. II p. 237 Sp.

Demosthen. *Φιλ* I.

εἰ μὲν . . . , ἡσυχίαν ἔχον ἄν. Neque minus Demosthenicum¹⁾ odorem servant Josephi formulae *εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν* ~ Demosth. Olynth. III 36 et *τὰ δέοντα ποιεῖν* ~ III 3, deinde *προδιόρθωσις*.

II 347. *θορυβήσῃ δέ μοι μηδεὶς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ* (cf. Rehdantz-Blaß *Ausgewählte Reden* index s. v. *προδιόρθωσις*). cui praemunitio in oratione Josephi (V 376), quae ab Homerismo ἃ *δειλοί* incipit, haec verba respondent:

ἐγὼ μὲν φρίττω τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ λέγων εἰς ἀναξίους ἀκοάς. ἀκούετε δ' ὁμῶς . . . (cf. Quintil. IV 1, 74 partibus danda praefatio est ut: audite nunc reliqua.)

Reliquae vero omnes orationes prooemio carent, aliae, quod allocutiones ante pugnas habitae quam celerrime in gravissima quaeque argumenta animos inducerent, aliae quod ad praeteritas orationes pertinebant. Quas autem prooemio instruxit, in earum maiorem laborem consumpsit propositione et partitione praecipue accurata (cf. Anonymi [Cornuti] *τέχνη ῥητ.* I p. 428 Sp. *εὐμάθειαν ποιεῖ προέκθεσις ἀνανέωσις μερισμός*).

Huc spectat oratio Titi VI 36.

τὸ δ' ὅτι μάλιστα προσήκει μάχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τοὺς ἀρετῆς ἐπιεμένους καὶ ὅτι καλὸν ἐν εὐκλείᾳ τελευτῆ καὶ ὡς οὐκ ἀκαρπῶν ἔσται τοῖς καταρξαμένοις τὸ γενναῖον, διέξειμι.

Neque minus in aliis orationum partibus hanc tripartitam²⁾ eum divisionem, ultra quam propositionem

¹⁾ Quam consuetudinem Demosthenem initio orationum imitandi qui illuderent non defuisse documento sint dialogi Luciani, in quibus Jovi suadet, ut orationem a Demosthenico enuntiato incipiat *σύνειρε ὀλίγα ἐναλλάττων, οὕτω γούν οἱ πολλοὶ ἔητορεύουσιν Ζεὺς τραγωδ.* 14/15. *δὲς κατηγο.* 26. Helm, Lucian und Menipp p. 133, 276.

²⁾ cf. de triadica quadam compositione Norden, *Āneis* Buch VI, *Commentar* p. 370.

extendi nonnulli vetabant (Quint. IV 5, 3), esse secutum, doceant haec verba:

IV 186. καταπλήσονται δ' ἴσως οἱ πολλοὶ τὸ πλῆθος καὶ τὴν τόλμαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν, quae in sequenti argumentatione comprobata fere ad verbum excipiuntur 187 πλῆθος, 189 τόλμα, 189 πλεονέκτημα (cf. I 462).

Multo autem accuratius partitione utitur Josephus in illa suasoria regis Agrippae (II 345) vel potius panegyrico imperii Romani supra p. 8 commemorato, in quo diligenter componendo et quam pulcherrime exornando eum summam operam consumpsisse, et ex oratione tota et e verbis propositionis potest cognosci:

II 348. οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρότων ὕβρεις καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἐγκώμα τραγωδοῦσιν, ἐγὼ δὲ πρὶν ἐξετάζειν τίνες ὄντες καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον διαζεύξω τὴν συμπλοκὴν τῶν προφάσεων.¹⁾

Restat, ut earum orationum, quae de morte voluntaria habitae in utramque partem hanc quaestionem in Stoicorum aliarumque sectarum scholis iterum atque iterum summo

¹⁾ cf. Anaximenes τέχνη δῆτ. I p. 184 Sp. περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου. προφάσεις μὲν οὖν εἰσὶν τοῦ πολέμου ἐκφέρειν πρὸς τινὰς αὐτὰ . . .

21. ἐὰν πόλεμον μέλλοντα γίνεσθαι διακωλύειν ἐπιχειρῶμεν, πρῶτον μὲν διὰ προφάσεων δεκτέον ἢ παντελῶς οὐδεμίαν ὑπάρχουσαν ἢ μικρὰς καὶ ταπεινὰς οὐσας τὰς δυσχερείας, ἔπειθ' ὡς οὐ συμφέρει πολεμεῖν, διεξιόντας τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἀτυχήματα τοῖς ἀνθρώποις.

14. περιγίνονται δὲ πάντες ἢ διὰ τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν, ἢ εὐτυχίαν προσαγορευόμεν, ἢ διὰ σωμάτων πλῆθος καὶ δρόμην ἢ διὰ χρημάτων εὐπορίαν ἢ διὰ στρατηγῶν φρόνησιν ἢ διὰ συμμάχων ἀρετὴν ἢ διὰ τόπων εὐνοίαν.

Quae verba tam explicite laudavi, non quod existimem, Josephum et adiutores religiose haec praecepta disponendi observasse, sed ut ex uno exemplo cognoscatur, quam frequentata et pertrita haec propositio in rhetorum scholis fuerit, qui loci similes tralaticia quadam ratione a posterioribus rhetoribus aucti et amplificati in his orationibus sint adhibiti.

studio disputatam et a me infra (p. 17) accuratius explicandam vertunt, propositionem et partitionem quomodo adhibuerit ostendam. Quas orationes quale in genus cadentes intelligi velit, apparet e verbis ante orationes ipsas collocatis:

VII 340. *ἐνεχείρει λόγοις περὶ ψυχῆς ἀθανασίας.*

III 361. *ἤρχετο φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης, propositionem ipsam his significat:*

VII 345. *συμφορὰ ἐστὶν τὸ ζῆν ἀνθρώποις, οὐχὶ θάνατος.*

III 362. *τί γὰρ τοσοῦτον σφῶν αὐτῶν, εἰαῖροι, φονῶμεν; ἢ τί τὰ φίλτατα διαστασιάζωμεν, σῶμα καὶ ψυχὴν;*

Sed haec hactenus de prooemiis, propositionibus, partitionibus; sequitur ut iam ad illa summa veniamus, quae maximi momenti sunt in omnibus orationibus, ad

argumentationem.

Atque ut primum illius orationis, quam ad gloriam populi Romani celebrandam ab Agrippa esse habitam (II 345) saepius commemoravimus, summa persequar, propositionem sequitur hoc enthymema:

II 349. *εἰ μὲν ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί σεμνύετε τὴν ἐλευθερίαν; εἰ δὲ τὸ δουλεύειν ἀφόρητον ἠγείσθε, περισσὴ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἢ μέμψις, καὶ γὰρ ἐκείνων μετριαζόντων αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεύειν (eandem argumentationis structuram invenis III 364. εἰ μὲν — εἰ δέ — καὶ γάρ.¹⁾)*

Deinceps singula contraria refutantur et refelluntur, sua confirmantur argumentis.

II 350. *σκοπεῖτε δὲ καθ' ἕκαστον ὡς ἔστιν μικρὰ τοῦ πολεμεῖν ἢ ὑπόθεσις, (cf. illud Anaximenis supra commemoratum) καὶ πρῶτά γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα (cf.*

¹⁾ cf. Emporius de deliberativa materia Rhet. Lat. min. ed. Halm p. 572. „generalis gradus est in quo veluti summatim delibatis partibus quas causa complectitur, sine manifesta ipsarum commemoratione disseremus.“

propositionis verba (II 348) ὕβρεις ἐπιτροβίων paulum variata), quae tribus partibus redarguit et diluit, sententiis *περὶ ἀδικίας* insertis. (cf. Dio Chrysost. XXII *περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου*: 4. ἐν ἀπάσαις ταῖς βουλαῖς οὐχ ἤμισα ἐμπίπτει καὶ τὸ τοιοῦτον, εἰ δίκαιον τοῖς μὴ προαδικήσασιν πολεμεῖν.)

Sequitur pars secunda propositionis

II 355. ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἄωρον (cf. propositionem τὰ τῆς ἐλευθερίας ἐγκώμια) quam rem aequae atque antea tribus partibus probat, sententia (355/6), deinde a minore ad maius ducens disputationem profert 356/7 οὐκ εἶον ὑπόδειγμα, denique ἀλλότρια παραδείγματα. Cuius ei argumentationis singula eiusmodi in usum venerunt, ut fere eadem verba cogitataque repetat in oratione obliqua (V 362).

II 354/6. κινήθητα δ' ἅπαξ τὸν πόλεμον οὔτε ἀποθέσθαι ἔσθιον δίχα συμφροδῶν οὔτε βαστάζειν. ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἄωρον, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδ' ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον κτλ. cf. V 365/6 et II 357 ~ V 368.

Quantum vero Josephus in enumeratione exemplorum, quae rhetores docebant multiplicem delectandi copiam et summa cum auctoritate praebere fidem, scholae cum usu et scriptoribus rhetoribusque illius aetatis et posteriorum temporum cohaereat facile potest cognosci. Nam eadem exempla sua aetate decantata illudit Lucianus *ἑστ. διδάσκ.* 18. ἐπὶ δὲ πᾶσιν λεγέσθω ὁ Μαραθῶν καὶ αἰὲς ὁ Ἄθως πλείσθω¹⁾ καὶ ὁ Ἑλλήσποντος πεζενέσθω καὶ Ἑρέξης φευγέτω καὶ Ἀσκωνίδης θαυμαζέσθω καὶ ἡ Σαλαμῖς καὶ τὸ Ἀρτεμῖσιον καὶ αἱ Πλαταιαί, quibuscum conferas velim Josephum, qui producit τὸν ὑπερήφανον Ἑρέξην διὰ γῆς πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης ὀδεύσαντα (quod Gorgianum²⁾ a rhetoribus persaepe usitatum hoc loco ex Isocrate ipso (panegy. 89) haustum esse

¹⁾ quam dictionem Aelius Aristides probat et commendat *τέχνη περὶ σεμνότητ.* rhet. Gr. II p. 461 Sp.

²⁾ Norden, *Antike Kunstpr.* I p. 385/6.

fortasse crediderit quispiam, quia vocabulum *ὑπερήφανος* (paneg. *ὑπερηφανία*) adiungitur.), deinde *τὴν μικρὰν Σάλαμιν* et *Λακεδαιμονίους* et *Θέρμοπούλας* et *Πλαταιάς* et *τὸν ἐρευνήσαντα τὴν Ἀσίαν Ἀγησίλαον*.

Agesilaum autem a rhetoribus commendatum esse docet Menander *περὶ ἐπιδεικ.* rhet. Gr. III p. 389 Sp.

χαίρει τὸ τῆς λαλιᾶς εἶδος τῇ γλυκύτητι καὶ τῇ τῶν διηγημάτων ἀβρότητι. παραγένοιτο δ' ἂν ἡ γλυκύτης τῶν λόγων εἰ παραδείγματα λέγομεν δι' ὧν ἐμφανιοῦμεν ὃ προαιρούμεθα. οἷον εἰ Ἀγησίλαον λέγομεν . . . (cf. Aelius Aristides *εἰς Ῥώμην* 26, 17 K. *ἐδήλωσε ἡ Ἀγεσίλαῶ δύναμις* . . .).

Consentaneum vero est Josephum in heroum enumeratione et populorum producere Macedones et Philippum et Alexandrum¹⁾), de quibus omnes rhetorum scholas et epideicticos scriptores declamasse e sescentis locis potest cognosci, et cuius *τύχη* quasi proverbio V 465 commemoratur.

Qua prima argumentationis parte (*συμπλοκὴ τῶν προφάσεων*) disserta ad insequentem partem (*τίνες ὄντες καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν*) transit disputatio quae cum priore complectentibus hisce verbis coniungitur:

II 361. *ἄλλα τε ἔθνη μυρία πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παρρησίας εἰκει, μόνοι δ' ἡμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεύειν οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα ~ V 366. δεῖν μέντοι καὶ δεσπότας ἀδοξεῖν ταπεινότερους οὐχ οἷς ὑποχείρια τὰ πάντα.*

Propositionis autem verba II 36 *ποῖα στρατιᾷ ποίοις πεποιθότες ὅπλοις* assertis et urgentibus quaestionibus interpositis comprobantur ea argumentatione, quae formam speciemque panegyrici imperii Romani subit.

Cuius res numerosque in breviario publico esse

¹⁾ cf. Peter, *Geschichtl. Literatur der röm. Kaiserzeit* p. 259, Hirzel, *Dialog* II 71 ff., Norden, *Rh. Mus.* 1899 p. 468, Helm, *Lucian und Menipp* p. 207/8, Wendland, *Philos Schrift über die Vorsehung* p. 20⁶ alii.

positas L. Friedlaender¹⁾ recte demonstravit, exornatio autem in exemplis et propin quarum et remotarum gentium explicate allatis versatur. Hic enim illum locum a rhetoribus persaepe usitatum invenimus, qui id agit, ut exemplis quam plurimis cumulatis subiectarum nationum magnitudinem imperii Romani (id quod in celebrando imperatore Menander τὰς πράξεις nominabat et commendabat) depingat et quandam sublimitatem efficiat. Eadem vero enumeratione sive aucta sive minuta Polybium et Dionysium Halicarnasseum et Aelium Aristidem et Appianum non modo in orationibus, sed etiam in praefatione aliisque operis partibus esse usos Kaibel²⁾ demonstravit, quibus addere liceat mihi Philonem (quod deus sit immutabilis 173—176. . . . εἰ δὲ μὴ θέλεις τὰς τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων ἐξετάζειν τύχας, χωρῶν ὄλων καὶ ἐθνῶν πρὸς τὸ εὖ καὶ χεῖρον μεταβολάς. ἤκμασέν ποτε ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ Μακεδόνες κτλ.) qui producit Persas Parthos Aegyptios Aethiopes Carthaginem Libyam Pontum Europam Asiam καὶ συνελόντι φράσαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, et Plutarchum περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης 317 F. ἡ Τύχη καταλιποῦσα Πέρσας καὶ Ἀσσυρίους Μακεδόνων μὲν ἐλαφρὰ διέστη καὶ ταχέως ἀπεσεύσαστο Ἀλέξανδρον καὶ δι' Αἰγύπτου καὶ Συρίας περιφέρουσα βασιλέας διώδευσε καὶ Καρχηδονίους στρεφομένη πολλάκις ἐβάστασε et 323 F. — 324 D. ~ Josephus in illa oratione obliqua, quae summatim argumentum panegyrici repetit et complectitur

V 367. μεταβῆναι γὰρ πρὸς αὐτοὺς παντόθεν τὴν τύχην, καὶ κατὰ ἔθνος τὸν θεὸν ἐμπεριάγοντα τὴν ἀρχὴν νῦν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι.

Huc quoque spectant oratio Caesaris quam Cassius Dio fingit (38, 37/8) et Velleius Paterculus I 6 et pane-

¹⁾ index lect. Regimont. 1873 cf. Domaszewski Rh. Mus. 1892, 47 p. 207.

²⁾ Hermes XX p. 497. Dionys v. Halikarn. und die Sophistik.

gyricus Augusti (Virg. Aen. VI, 791) quem quomodo Virgilius componeret Norden¹⁾ explicavit. Quae omnia documento sint et explanent, in quod genus scribendi enumeratio Josephi cadat et quomodo forma et argumentum sint iudicanda.

Qua re in universum praemissa et demonstrata quantum suasoria oratio, quam cum laudativo genere Quintilianus Menander alii docent cohaerere, flosculis rhetoricis sit exornata, certis dicendi luminibus sit illuminata, ut ostendam, singula exempla eligo, quae nimis scholam sapiunt quam ut hoc loco praeterire possim:

illud *ἐτέραν ἐξήγησαν οἰκουμένην ὑπὲρ ὠκεανὸν Ῥωμαῖοι*. II 363 ex imitatione scholae exercitationum et dictionum de Alexandro Magno, Augusto aliis pertritarum sumptum, hoc loco in Romanos transfertur. ~ Velleius Paternulus alterum paene imperio nostro et suo quaerens orbem II 46, 1.²⁾

Iam porro ut alia proferam, rhetoricam quoque speciem formamque praebet quod non est ei satis, commemorasse simplicibus verbis populum, sed tetracolica ratione caeli regionibus enumeratis, qui fines includant terram et terminent, exponit. Qua consuetudine rhetoribus probata (Menander *περὶ ἐπιδεικτ.* III p. 343 Sp. *θέσιν τοίνυν χώρας δοκιμάζομεν καὶ κρίνομεν, ὅπως κείται πρὸς οὐρανόν, εἴ ἐν θυμαῖς ἢ ἐν ἀνατολαῖς ἢ ἐν μεσημβρίᾳ ἢ ἐν ἄρκτῳ*) in Romanis (II 363) et Gallis (II 371) describendis adhibita alio quoque loco utitur, ut exercitus Romani confecta descriptione quasi epilogum adiciat:

II 363. *οὐ γὰρ ἐξήρχεσεν αὐτοῖς [sc. τοῖς Ῥωμαίοις] ὄλος Ἐδφράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολήν οὐδὲ τῶν προσαρκίων ὁ Ἴστρος*

¹⁾ Rh. Mus. 1899, p. 466 sq.

²⁾ cf. Klebs, Philologus 1890 p. 299. Morawski, Zeitschrift für das österreichische Gymnasialwesen 1893. Norden, Ant. Kunstpr. p. 309, Aeneis VI 317.

ἢ τε μεσημβρινή μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρευνηθεῖσα Λιβύη καὶ Γάδαιρα πρὸς ἑσπέραν ~

III 107. τί θανμαστόν, εἰ πρὸς ἕω μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πύτατον καὶ πρὸς ἄρκτον τε Ἴστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὄροι;

Neque minus sollemnem quendam usum oratorum et tralaticium, qui quasi apparatus usitatis formulis exornabant, docent epitheta gentium et terrarum, quae et de poetis poetarumque carminibus admonent velut αἱ Σύρτεις καὶ τοῖς ἀκούουσι φοβεραί. II 381. et in terrarum descriptionibus inveniuntur velut Dionysii libello qui inscribitur περιήγησις Dionys. 335/36. Ἰβήρων, γείτων ὠκεανοῦ cf. Josephus II 374. οὐδὲ ἐξήρκεσεν Ἰβήρων γείτων ὠκεανός.

186. Νομάδων παραπέπταται ἄσπετα φῦλα ~ II 381. Μαρμαρίδαι τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον φῦλον καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος.

Huc quoque spectant subiectarum gentium exempla quaedam, quae non ut sua possidere eum, sed ut aliena libasse vel inde potest cognosci, quod eadem verbis fere repetitis redeunt in contione a Tito habita:

II 376. τίς οὐκ ἀκοῆ παρελλήφεν τὸ Γερμανῶν πλῆθος; ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ σωμάτων μεγέθη εἶδετε.

~ VI 331. ἀλκῆ σωμάτων πεποιθότες; καὶ μὴν ἴστε Γερμανὸς δουλεύοντας ἡμῖν.

II 376. σκέψασθε τὸ Βρετανῶν τεῖχος οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων πεποιθότες τεύχεσιν, καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημένους ὠκεανόν . . .

~ VI 331. ὀχυρότητι τευχῶν; καὶ τί μείζον ὠκεανοῦ τεῖχος κώλυμα ὄν περιβεβλημένοι Βρεττανοὶ τὰ Ῥωμαίων ὄπλα προσκυνούσιν.

II 380. πάντων τὰ Ῥωμαίων ὄπλα προσκυνούτων ὑμεῖς πολεμήσετε μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες οὐ τὸν μέγαν ἀρχοῦντες Ἀννίβαν ὑπὸ τὴν Σκιπίωνος δεξιὰν ἔπεσον.

~ VI 332. καρτερίᾳ ψυχῆς καὶ πανουργίᾳ στρατηγῶν; ἀλλὰ μὴν ἦδετε καὶ Καρχηδονίους ἀλόγους.

Sed haec quidem hactenus; restat ut Josephus propinquis populis commemoratis (*καὶ τί θεῶν πόρρωθεν ὑμῖν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν ὑποδεικνύει* II 385) et spe sociorum refutata ad extremam partem argumentationis veniat:

II 390. *λοιπὸν οὖν ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ συμμαχίαν καταφρευκτέον* (cf. Anaxim. *τέχνη* p. 184 Sp. *περιγίνονται πάντες διὰ τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν*.)

Quae propositio, quamquam nonnulla verba *περὶ τοῦ νομίμου* facit rhetor, tamen multo accuratius in oratione Josephi ipsius tractatur et comprobatur, quae quasi continuans panegyrici argumentationem disputat his:

V 367/8. *τῶν ἰδίων ἀμνήμονες συμμάχων ὄπλοις καὶ χερσὶν πολεμεῖτε Ῥωμαίοις; τίνα γὰρ οὕτως ἐνίκησαμεν, πότε δ' οὐ θεὸς ὁ κτίσας ἂν ἀδικῶνται Ἰουδαίων ἔκδικος; . . . ἀκούετε . . . ἵνα γνῶτε μὴ μόνον Ῥωμαίοις πολεμοῦντες ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ* et domesticis exemplis causam demonstrat.

Quoniam genus argumentandi quod adhuc tractavimus panegyricis et historiae exemplis continebatur, veniamus nunc ad aliud genus quod in illis orationibus versatur, quas in utramque partem disputans de

morte voluntaria

composuit.

Neque mihi placet quaestionem in philosophorum scholis sectisque persaepe tractatam explicite persequi singulosque locos, partes, causas scriptorum, cogitata afferre, de quibus apud Baumhauerum¹⁾ res et praecepta Stoicorum accuratius exposita, alios locos laudatos invenies. Attamen ut intelligas qua de causa Josephus tam diligenter duabus orationibus quaestionem tractaverit, non-

¹⁾ de morte voluntaria quid censuerint veteres praecipue Stoici, Traiecti ad Rhenum 1842, cf. Zeller, *Philos. der Griechen*, Register s. v. *Selbstmord* nuperrime Hirzel, *der Selbstmord*, *Archiv für Religionsw.* 1907, XI, 1 p. 75.

nullos scriptores enumerabo scriptaque, quae variis e partibus propositionem disputabant atque iterum iterumque disserebant. Huc spectant illae fabulae in quibus locum mortis voluntariae quasi artificium narrationis et firmam particulam fuisse recte est demonstratum¹⁾, huc Vergilii illud Aen. VI 440 et Hygini enumeratio earum, quae se ipsae interfecerunt (fab. 243), declamationesque Ps. Quintiliani²⁾ atque Calpurnii (20), e quibus eam rem in rhetorum quoque scholis pertritam fuisse non minus potest cognosci quam ex illis praeceptis, quae posterioribus temporibus rhetor complectens veterum exempla collegit:

Emporius de deliberat. materia Rhet. Lat. min. ed. Halm p. 572/4, „posita sit deliberatio Lucretiae³⁾ an propter illatum sibi stuprum semet occidat generaliter est dicendum mortem aut omnino bonum esse aut certe malum non esse; et vitam non nisi salva honestate esse ducendam, et specialiter multas hoc fortes et nobiles feminas dedisse gloriae suae; at ex altera parte mortem ultimum malum esse et natura a petitione humanae mentis alienum ab ipsis quodammodo etiam diis immortalibus adcelerari vetitum.“

Quibus exemplis quae haud difficulter augeri possunt praemissis facile animadvertes Josephum quoque in tractanda hac quaestione non tam id egisse ut diceret quid sentiret, quam ut rhetoricis artibus indulgeret.

Argumentum autem orationis quam contra mortem voluntariam habuit ipse, (III 362) formulis Platonis et dictionibus exornatum esse quamquam apertum est, tamen eum non tam a Platone ipso causas deduxisse quam philosophiae populari debere multa et scholae studiis arbi-

¹⁾ Rhode, *der griech. Roman* 80 f. 111, 2. Heinze, *Virgils epische Technik* p. 135, 129, *Hermes* 34, p. 497².

²⁾ 337.

³⁾ de qua quaestione declamatum esse Quintilianus V 10, 10 commemorat.

tror, quae in omnium usum venisse constat. Attamen ut ostendam, quomodo componat argumenta, operae mihi pretium esse videtur, singula et gravissima quaeque persequi et exemplis aliis locisque illustrare et explanare.

Morti voluntariae autem primum repugnat, ut ipsius verbis utar, his:

III 369. ἡ αὐτοχειρία καὶ τῆς κοινῆς ἀπάντων ζώων φύσεως ἀλλότριον καὶ πρὸς τὸν κτίσαντα θεὸν ἡμᾶς ἐστὶν ἀσέβεια quibuscum conferas illud Emporii (p. 18) paululum variatum. Quam argumentationem omnino affinem esse diatribae quae vocatur cum Wendlandius attingat¹⁾, populares ad formulas pertinent verba

III 372. ψυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται; quam saepe enim corpus et domus sint collata doceat Heinzius²⁾ alii. Platonicum autem odorem sententiae et vocabula servant, quae quidem in communem usum venisse supra commemoravimus:

III 372. εἴτ' ἐὰν μὲν ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην ἢ διαθῆται κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος, εἰ δέ τις τοῦ σφετέρου σώματος ἐκβάλλει τὴν παρακαταθήκην τοῦ θεοῦ, ληληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; καὶ κολάζει μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νερόμισται κἂν πονηροὺς καταλείπωσι δεσπότας, αὐτοὶ δὲ κάλλιστον βίον ἀποδιδράσκοντες τὸν θεὸν οὐ δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; ἄρ' οὐκ ἴστε οὕτω τῶν μὲν ἐξιόντων τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον καὶ τὸ ληφθὲν παρὰ τοῦ θεοῦ χρέος ἐκτινύντων ὅταν ὁ δὸς κομίσασθαι θέλῃ κτλ. cuius τόπου argumentum et verba variis e generibus singula exemplis explanantur:

Plato Phaedo 62 B. οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι.

¹⁾ Die Therapeuten und die philonische Schrift vom beschaulichen Leben, Jahrb. für klass. Philol. Suppl. 22, 1896 p. 712².

²⁾ Lucretii liber III Kommentar p. 154.

C. καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴη ἑαυτὸ ἀποκτινῶσι
μὴ σημήναντος ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνήσκειν χαλεπαίνεις ἂν τῷ αὐτῷ.

οἱ ἐξιόντες τοῦ βίου Stoica et popularis dictio,
de vocabulis χρέος et παρακαταθήκη quae ad con-
trariam rem comprobendam adhibitae e consolationibus
sunt sumptae, conferas velim

Philonem de Abr. 259. καθάπερ δὲ οὐδείς ἂν ἄχθοιτο
τῶν μετρίων χρέος ἢ παρακαταθήκην ἀποτίνων τῷ προεμένῳ
(Wendland, Philo und die kyn.-stoische Diatribe p. 59).

Plutarch. consolatio ad Apoll. 116 A. ἐπελάθου ὅτι
ταῦτ' ἔλαβες ἐπὶ τῷ ἀποδοῦναι . . ., ἔχομεν γὰρ τὸ ζῆν ὥσπερ
παρακαταθεμένοις θεοῖς ἐξ ἀνάγκης.

Antholog. Palat. VII 732. ἐκτίσων Ἰδίην χρεῖος ὀφειλό-
μενον¹⁾,

[Plato] Axiochus 367 B. κἄν μή τις θᾶπτον ὡς χρέος
ἀποδιδῶ τὸ ζῆν.

Josephus VI 49. πῶς οὐκ ἀγεννὲς μὴ δίδόναι ταῖς
χρεῖαις ὃ τῷ χρεῶν ἀποδώσομεν.

Mentione quoque dignum est, quod Josephus illam
consuetudinem ab Aeschine commemoratam attingere
videtur

III 377. τοῦτο μεμίσηται παρὰ τῷ θεῷ καὶ παρὰ τῷ
σοφωτάτῳ κολάζεται νομοθέτῃ παρ' ἑτέροις δὲ καὶ τὰς
δεξιὰς τῶν τοιούτων νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν.

¹⁾ de carminibus sepulcralibus Lier, topica carminum sepul-
cralium, Philol. v. XVI p. 577 „iam quaeritur cur tandem homi-
nibus nulla spes sit mortis effugiendae. Atque opinio enim apud
veteres divulgata fuit homines vitam a natura accepisse non pro-
priam sed mutuam; nihil nisi vitae usum fructumque hominibus
esse datum. Qua re debitum aequo animo persolvendum esse
ubi creditor repeteret. Haec sententia vitam esse quoddam de-
bitum quoddam a natura mutuum datum, in titulis Latinis loci
communis vim obtinet.“

~ Aeschines III 244. *ἐάν τις ἑαυτὸν διαχρήσῃται*¹⁾ *τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς σωμάτων θάπτομεν.*

At priusquam popularem philosophiae argumentationem subiit, magis rhetorica ratione causas quae pro morte voluntaria proferri possunt, enthymemate refutat, cuius formam et structuram *εἰ μὲν ἀποστρέφομαι . . . ἄξιός εἰμι, εἰ δ' εἰσέρχεται . . . πόσῳ . . . εἰσέλθοι; καὶ γὰρ ἡλίθιον . . .* in alia quoque oratione (p. 8) invenimus, deinde sententiis quaestione et altercatione, qua affinitas quaedam diatribae advocatur, interruptis, quarum et acutam formam et argumentum exemplis e variis generibus scriptoribusque repetitis explanaturus sum, non quod existimem, ea ad evolendum fontem symbolam conferre, sed quod verborum frequens consensus eadem cogitata paululum variata recurrere docet.

III 365. *δειλὸς ὁμοίως ὃ τε μὴ βουλόμενος θνήσκειν ὅταν δέῃ καὶ ὁ βουλόμενος ὅταν μὴ δέῃ* ~

Ammianus Marcellinus XXV 3, 19 aequo enim animo iuxta timidus est et ignavus qui cum non oportet mori desiderat et qui refugiat cum sit oportunum (Weymann, Archiv für lat. Lexikogr. XIV p. 56)

de structura sententiae cf. Seneca Phoeniss. 99. qui cogit mori nolentem in aequo est quique properantem impedit

Exc. VIII 7. non magis crudeles sunt qui volentes vivere occidunt quam qui volentes vivere non sinunt.

de sententiae et sequentium verborum

III 368. *γενναῖον γὰρ ἀνελεῖν ἑαυτὸν, φήσκει τις. οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἀγεννέστατον* vi et argumento cf.

Polyb. XXX. 7,8. *οὐ γὰρ ἕλαττόν ἐστιν ἀγεννίας σημεῖον τὸ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδὸτα μοχθηρότερον προεξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν αὐτόν, ποτὲ μὲν τὰς τῶν ἀντιπολιτευομένων ἀνατάσεων καταπλα-*

¹⁾ cf. Josephus II 395 *τί κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶν διαχρήσασθαι;*

γένετα, ποτὲ δὲ τὴν τῶν κρατούντων ἐξουσίαν τοῦ παρὰ τὸ κα-
θῆκον φιλοζωεῖν. (Scala, Studien des Polybius p. 212 sq.)

Aristotel. Nicom. Eth. 3,11 p. 1116a¹². τὸ δ' ἀποθνήσκειν
γεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἢ λυπηρὸν οὐκ ἀνδρείου ἀλλὰ μᾶλλον
δειλοῦ. (Bernays, Lucian und die Cyniker p. 57.)

Cuius orationis quoniam gravissimi ponderis locos
argumentationis attulisse mihi videor, nunc ad contrariam
transeamus, qua viris et feminis et liberis qui salutem
desperant, ut sibi mortem consciscant, dux suadet et per-
suadet.

Quam orationem, quam, cum mortem bonum esse
demonstrari intersit cum consolationibus (p. 20) cohaerere
nobis a Pseudoplatonis Axiocho usque ad Senecam Plu-
tarchum posteriores servatis perspicuum est, Titi verba
attingere videntur, qui τὸ ὑμνεῖν τὴν ἐν πολέμῳ τελευτήν
παραλιπῶν (VI 46), et exponit quae ratio inter mortem pug-
nae morbique intercedat, et sortem mortuorum celebrat.
(cf. de hac re Diels, Elementum p. 73 Anm. 1, de illa
differentia [Dionysius] τέχνη ῥητ. p. 29 Us.) ἐπειδὴ οἱ ἐν
πολέμῳ τελευτήσαντες ὅμοιοι ταῖς ἡλικίαις, οὐδὲν ἀπὸ τούτων
ἐξομεν εἰς παραμυθίαν ἐπιχειρεῖν, πλὴν ὅτι ἐνδόξως ἀπέθανον
ὑπὲρ τῆς πατρίδος. καθ' οὕτως καὶ ὅτι ταχὺς καὶ ἀναίσθητος
ὁ τοιοῦτος θάνατος καὶ ἐκτὸς βασάνων καὶ τῶν κακῶν ἐκ τῆς
νόσου . . . et Apollonidas Anthol. Pal. epigr. sepulcr.

233. Ἄλλος Ἀύσονίης στρατιῆς πρόμος ὁ χρυσέοισι
στέμμασι σωρεύσας ἀνχένας ὄπλοφόρους,
νοῦσος ὅτ' εἰς πνύματιν ὠλισθανε, τέρμα τ' ἄφνηκτον,
εἶδεν ἀριστεῖην ἐμφανῆ εἰς ἰδίην.
πῆξε δ' ὑπὸ σπλάγχνοισιν ἐὼν ξίφος εἶπέ τε θνήσκων.
αὐτὸς ἐκὼν ἐδάμην, μὴ νόσος εὐχος ἔχη

et 234 Philipp. Thessal.

. . . "Ἄνδρας Ἄρης κτείνει, δειλοτέρους δὲ νόσος.

Sed ut ad illam orationem pro morte voluntaria
habitam, quam Josephus inscribit περὶ ψυχῆς ἀθανασίας

(VII 340) redeam, ad primum propositum *ὅτι συμφορὰ τὸ ζῆν ἔστιν οὐ θάνατος* VII 340 comprobandum illud argumentum profert, quod anima in corpore quasi in carcere vincta sit et inclusa:

VII 344. *ἕως εἰσὶν ἐν θνητῷ σώματι δεδεμένοι ψυχαὶ καὶ τῶν τούτου κακῶν συναναπύμπλονται, τὰ ληθέστατον εἰπεῖν τεθνήκασιν.* cf. de corpore cum carcere collato¹⁾ Plato Phaed. 67 C. *ἐκλυομένη ὡσπερ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος* et Lier l. l. p. 602/3 alii, de oxymoro, posteriore enuntiati parte, locos quos Heinzius in comm. ad Lucret. III 1046 p. 196 affert (1045/6 an vero dubitabis et indignabere obire mortua cui vita et prope iam vivo atque videnti.)

Sequuntur verba

VII 347/8. *αἰτία ψυχῆ σώματι γενομένη μεταβολῆς, ὅτου γὰρ ἂν ψυχὴ προσψάσῃ, τοῦτο ζῆν καὶ τέθνηκεν, ὅτου δ' ἂν ἀπαλλαγῆ, μαρνανθὲν ἀποθνήσκει,* de quorum vi et notione et imaginibus adhibitis conferas velim Lucretium III 445—448 et Philonem de somn. I 11 *ἀνθεὶ γὰρ ἡ ψυχὴ . . . ὁπότεν αἱ τοῦ σώματος ἀκμαὶ μαραινόνται.* et epigrammata sepulcralia Graeca, in quibus vocabulum *μαραινέσθαι* variatur (cf. Kaibel 368 et 471) de forma autem et structura illud Xenophontis Cyrop. VIII 7, 19.

οὐδεπώποτε ἐπέισθη ὡς ἡ ψυχὴ ἕως ἂν ἐν θνητῷ σώματι ᾖ, ζῆν, ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῆ, τέθνηκεν.

Neque minus pertritum est argumentum novum quod in affinitate mortis et somni versatur a scriptoribus et poetis pervulgatum.

VII 348. *ἕπνου ὅς ἐμὶν ἔστω τῶν λόγων ἐναργέστατον τεκμήριον, ἐν ᾧ πολλὰ τῶν ἐσομένων προθεσπίζουσι.* ~ Xenoph. Cyrop. VIII 7, 21.

ἐνοήσατε ἐγγύτερον μὲν τῶν ἀνθρώπων θανάτῳ οὐδὲν ἔστιν ἕπνου. ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τότε δήπου θειοτάτη καα-

¹⁾ VII 344. *εἰς τὸν τόπον οἰκίον ἀφήσιν ψυχὰς* ~ Axioch. 365 *εἰς τὸν οἰκίον τόπον ἰδρυθεῖσα.*

φαίνεται καὶ τότε τι τῶν μελλόντων προορᾷ. et Philo de somn. II 2, 1. (cf. Cohn, Einteil. und Chronol. der Schriften Philos Philol. Suppl. 1899, p. 402.) alii. Continuat autem disputationem orator exemplo alienae gentis.

VII 351. ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς ἄλλοις εἶναι παράδειγμα τῆς εἰς θάνατον ἐτοιμότητος. οὐ μὴν ἄλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἄλλοφύλων δεόμεθα πίστεως, βλέψωμεν εἰς Ἰνδοὺς, quod Lucianus in satira περὶ τῆς Περσέρον τελευτῆς 25 affert. (Verba autem, quae de Indis facit.

VII 356. ἔῃον γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσι ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἕαστοι τοὺς πόλκας εἰς μηκίστην ἀποδημίαν aequè atque de Getis Julianus p. 327 Sp. οὐ γὰρ ἀποδνήσκειν ἀλλὰ μετακίεσθαι νομίζοντες ἐτοιμότερον αὐτὸ ποιοῦσιν ἢ τὰς ἀποδημίας ὑπομένουσι, ad illud Platonium, quod mors est quaedam quasi migratio commutatioque vitae, spectare videntur.)

Reliquae partes orationis quoniam in domesticis Judaeorum exemplis versantur, epilogi autem indoles, ratio, loci in epilogis disserendis infra tractabitur, nunc in argumentationis generibus formisque perquirendis id ago, ut eruam, quos locos Josephus in

allocutionibus

ante pugnas habitis ut militum animos confirmaret et incitaret adhibuerit. Quas non modo inter se multos consensus habere, sed etiam cum pugnarum descriptionibus saepius convenire, et per se est conspicuum et postea explicatius potest demonstrari; nunc vero maxime frequentatos locos affero, quibus compositis Josephus primum περὶ τύχης verbis dictionibusque repetitis declamat, deinde quadam syncrisi virtutes Romanorum et Judaeorum opponit, denique ut subsidium et providentia dei aut Romanis aut Judaeis faveat duces loquentes et petentes fingit.

Quod doceat conspectus:

I) I 374. οὔτε δυστυχεῖν οὔτε τούναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερα τὴν τύχην.

I 373. πρὸς γε μὴν τὰς δαιμονίους πληγὰς ἀθνυμῆν εἰκὸς ἦν, τὸ δ' αὐτὸ πρὸς ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν ἀνάνδρων.

IV 42. ὀξεῖα ἐν ἀμφοτέροις ἢ τύχη. ὥσπερ ἀπειροκόλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐπραγίαις οὕτως ἀνάνδρων τὸ καταπτῆσσειν ἐν τοῖς πταίσμασι. (cf. locum de fortunae varietate in scholis pertriturum apud Senecam rhet. contr. I 8, 16 suas. I 9. Norden, Antike Kunstpr. p. 276. Luetzen, de priorum scriptorum argenteae quae dicitur latinitatis studiis Eschwege Progr. 1907, p. 27.)

II) III 475. Ῥωμαίων ἐμπειρία καὶ τάξις ~ IV 45.

III 475. Ἰουδαῖοι τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλ' ἀσύντακτοι καὶ πολέμων ἀπειροί.

III 479. Ἰουδαίων ἡγεῖται τόλμα καὶ θράσος καὶ ἀπόνοια, ἡμῶν δ' ἀρετὴ καὶ εὐπειθεῖα καὶ τὸ γενναῖον.

VI 39. τὰ δ' ἡμέτερα πταίσματα τῆς Ἰουδαίων ἐστὶν ἀπονοίας.

IV 45. τὸ ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ καὶ ὀρμῆς μανιώδες¹⁾

IV 45 ~ τῆς ὀρμῆς τὸ ἀταμίεντον IV 44 ~ ὀρμὴ ἄσκεπτος καὶ μανιώδης VI 328 (νίκη ἐγγυᾶται VI 45 ~ I 374)

[Ῥωμαῖοι] ἔθιμον ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντες VI 38 ~ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος III 482 cf. p. 35.

III) VI 110. θεὸς ἄρα, θεὸς αὐτὸς ἐπάγει κάθαρσιν.

VI 39. τὰ δ' ἐκείνων πάθη ταῖς τοῦ θεοῦ συνεργίαις αὔξεται.

I 378. οὐ διαφεύζονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ἀνίκητον δεξιάν.

Quibus e locis cum cognoscas Josephum non operam dedisse, ut in allocutionum argumentatione modum declamatorum declamationumque usitatarum excedere, in

¹⁾ Wölfflin, Archiv für latein. Lexikogr.: zur Psychologie VII, p. 138 furor Judaicus.

epilogis,

quamquam natura rerum multos consensus habet oratio, tamen rem ad gravitatem quandam et affectus motusque concitandos attollit. Huc pertinet praecipue epilogus orationis pro morte voluntaria habitae, quem omnibus artificii rhetoricae luxuriae et figuris exornat. Quod magis quidem verbis ipsis patebit, quibus ad explanandum genus pauca exempla addidi:

Jos. VII 384. ἄθλιοι μὲν οἱ νέοι τῆς δόμης τῶν σωμάτων εἰς πολλὰς αἰκίας ἀρκέσοντες, ἄθλιοι δὲ οἱ παρηγηκότες ~

Lesbonax II 617. ἄθλιοι οἱ πατέρες στερηθέντες τῆς ἡμετέρας προσόψεως . . ἀντὶ δὲ καλλίστης ἐλευθερίας εἰς αἰσχίστην δουλείαν καθιστάμενοι, οἴκτραί αἱ γυναῖκες καθίστανται.

Jos. VII 385. ὄψεται τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην, φωνῆς ἐπακούσεται τέκνου.

382. ὕβρις καὶ δουλεία καὶ τὸ βλέπειν γυναῖκας εἰς αἰσχύνην ἀγομένας μετὰ τέκνων οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγκαῖον ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν δειλίαν ὑπομένουσιν οἱ παρὸν πρὸ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ φελήσαντες.

VII 376. πρόρριζος πόλις ἐκ βάρρων ἀνήρπασται.

~ Livius 26, 13, 14. itaque quoniam aliter dis immortalibus est visum, cum mortem ne recusare quidem debeam, cruciatus contumeliasque quas parat hostis dum liber dum mei potens sum effugere morte praeterquam honesta etiam leni posse, non videbo subnixos neque vinctus per urbem trahar nec dirimi incendique patriam videbo nec rapi ad stuprum matres et virgines ingenuosque pueros. urbem e fundamentis proruerunt.

Reliquarum vero orationum epilogos ita componit, ut praecepta rhetorum observet complectaturque breviter quaecumque ad confirmandos militum civiumque animos apta esse videntur. Unde fit ut duabus e rebus praecipue constent epilogi, una quod auditores monet orator, pro quibus sit certamen, altera, quod dux promittit se ipsum principem adfuturum esse pugnae.

1) I 378. ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς οὐδ' ὑπὲρ τέκνων οὐδ' ὑπὲρ κινδυνεύουσης πατρίδος ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβειων ἀμυνόμενος ~ IV 191, V 418, II 400. (cf. de forma et structura Livius 21, 41, 16 alii saepius: unusquisque se non corpus sed coniugem ac liberos parvos armis protegere putet.)

2) I 379. προκινδυνεύσω κἀγὼ χρώμενος ὑμῖν πειθηνίοις ~ III 483.

IV 191. προστήσομαι δ' ἐγὼ γνώμη τε καὶ χεῖρ.

IV 48. πειράσομαι δ' ἐγὼ καθάπερ νῦν ἐπὶ πάσης μάχης προάγειν τε ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν. (cf. de argumento illud Livianum 21, 4.

Hannibal princeps in proelium ibat, ultimus excedebat, de forma Thucyd. V 9, 10. ἐγὼ τε δεῖξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὄν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελεθεῖν.)

Quodsi omnes orationes multum haberent, quo inter se consentirent, repetitio dictionum et verborum interdum non tam ad inopiam vocabulorum cogitatorumque est revocanda quam ad studium

disponendi

et coniungendi singulas partes. Quae forma cum ad singulos locos argumentationis pertinebat a multis aliis scriptoribus¹⁾ observata tum in epilogis adhibebatur, qui verba prooemii excipiunt et repetunt

III 363. καλὸν γὰρ ἐν πολέμῳ θνήσκειν ἀλλὰ πολέμου νόμῳ τουτέστιν ὑπὸ τῶν κρατούντων et 365 καλὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς ἑλευθερίας ἀποθνήσκειν ~ 379/81. (III 364. ἡλίθιον ταῦτα δεῶν ~ 381. ἡμιθιώτερον.)

IV 163. ἢ καλὸν ἦν ἐμοὶ τεθνάναι ~ IV 190.

II 346. τῆς ἐνίων κακοβουλίας ~ II 399.

VI 36. καλὸν ἐν πολέμῳ τελευτῆ ~ VI 46.

¹⁾ cf. ut scriptorem sermone moribusque, aetate humanitateque dissonum nominem, Antiphontem (Reuter, Beobachtungen zur Technik des A. Hermes 39, 348 Stichwort).

VI 36. μάχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τοὺς ἀρετῆς ἐφιεμένους
~ 39.

VI 36. ὡς οὐκ ἄκαρπον ἔσται τοῖς καταρξαμένοις τὸ γεν-
ναῖον ~ 52.

V 376. ὅπλοις καὶ χερσὶν πολεμεῖτε Ῥωμαίοις ~ 380,
382, 386, 387/8, 399, 400.

V 377. πότε δὲ θεὸς ὁ κτίσας ἂν ἀδικῶνται Ἰουδαίων ἔκ-
δικος ~ 407 πάντα ἐπιτρέπειν τῷ θεῷ V 382, ~ 386, 400.

I 373. πρὸς τὰς δαιμονίους πληγὰς ἀθυμεῖν ἀνάνδρων . . ,
πρὸς ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν ~ 376.

I 373. οὐ τοσοῦτον ὅπλοις ἢ χερσὶν πεποιθότες ὄσον ταῖς
αὐτομάταις ἡμῶν συμφοραῖς ~ 378.

III 369. ἡ αὐτοχειρία καὶ τῆς κοινῆς ἀπάντων ζώων
φύσεως ἀλλότριον καὶ πρὸς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς ἐστὶν ἀσέβεια ~
370, 373.

IV 186. καταπλήσσονται δ' ἴσως οἱ πολλοὶ τότε πλῆθος
αὐτῶν καὶ τὴν τόλμαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν
~ IV 187, 188, 189 (cf. I 462).

VII 323. πάλαι διεγνωκότας ἡμᾶς μήτε Ῥωμαίοις μήτ'
ἄλλω τινὶ δουλεύειν ἢ θεῷ ~ 336, 341.

VII 343. συμφορὰ τὸ ζῆν ἐστὶν ἀνθρώποις οὐχὶ θάνατος
~ 358.

Quae omnia quamquam documento sunt quod verba
repetita disponendae orationi — nescio an non semper
cum consilio atque mente — usui fuerint, tamen non est
dubium, quin aliis locis Josephus quadam verborum inopia
adductus ad easdem formulas redeat, cf. Niesium praef.
p. II., et ex orationibus ut pauca eligam,

VII 394. διηπάγη τὸ ἄστυ τοῖς πολεμίοις ~ 398.

VII 329. τὴν ἐλευθερίαν φυλάξαντες ~ VII 334.

IV 239. τῆς μητροπόλεως καλύψεως ~ IV 243.

Alias vero formas transitus et coniungendi parti-
culas breviter attingendas praebent altercationes et con-
tradictiones velut

II 365. χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρεῖ τις ~ III 367, VII 363.

quas in diatribis quae vocantur frequentatas fuisse nemo nescit. Neque minus ad rationem disponendi aut coniungendi membra pertinent verba et formulae, quibus continuatur oratio, res deducitur:

II 352. *φέρει δ' εἶναι* II 355 ~ II 371 *ἀλλὰ μὴν* VI 337 *ἔστω γοῦν.*

III 472. *εἰδῆτε τίνες ὄντες πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλλομεν* ~ III 475.

IV 266. *χρῆ σκέπτεσθαι τοὺς διαβάλλοντας καὶ καθ' ὧν* ~ VI 107.

Qua re exposita quoniam satis ostendisse mihi videor, quae artificia Josephus in exornandis orationibus adhibuerit, quem ordinem normasque observaverit, nunc disserturus sum de reliquis operis partibus quasi apparatu et ornamentis, de

descriptionibus

in quarum genus quas res cadere rhetores antiqui existimaverint, ex Hermogenis definitione intelligatur. (cf. Theonem II p. 118 Sp. Aphthonium II p. 46. Nicolaum III 491 Sp.)

Hermog. II p. 16 Sp. *ἔκφρασις ἔστι λόγος περιηγηματικὸς ὡς φασὶ ἐναργῆς καὶ ὑπ' ὅψιν ἄγων τὸ δηλούμενον. γίνονται δ' ἐκφράσεις προσώπων μὲν ὡς παρ' Ὀμήρω, πραγμάτων οἷον ἐκφράσεις πεζομαχίας καὶ ναυμαχίας, καιρῶν δ' οἷον εἰρήνης πολέμου, τόπων δ' οἷον λιμένων αἰγαλῶν πόλεων, χρόνων οἷον ἑορτῆς.*

Atque priusquam argumentum et rationem locorum communium attingam, pauca mihi de forma et structura descriptionum sunt commemoranda. Quae cum a continenti narratione in qua perpetuam rerum scriptarum historiam complectitur auctor, discernantur, fieri non potest, quin cum conexu operis certis formulis coniungantur et cohaereant, quibus introducit narrationem, quo facilius animum ad novas et inauditas res advertat, aut concludit, ut scriptor tamquam epilogo quid sentiat dicat.

Illuc vero primum formulae pertinent a quibus somnia aut fabulas aut regionum descriptiones maxime mentione dignas incipit velut

II 114. *ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς θναρ.*

I 69. *ὧν τὴν καταστροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι ~ II 469.*

I 532. VII 96. VII 132. III 229.

Neque minus huc spectant sententiae et enuntiata artificiose et explicite composita, quae res introducunt et prooemii loco praeparant velut

VI 199/200. *καὶ τί δεῖ τὴν ἐν ἀνύχοις ἀναίδειαν τοῦ λιμοῦ λέγειν; εἰμ γὰρ αὐτοῦ δηλώσω ἐργον ὅλον μῆτε παρ' Ἑλλήσιν μῆτε παρὰ βαρβάροις ἰστέρηται . . . κτλ.*

I 208. *ἀμήχανον δ' ἐν ἐπιπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν.*

VII 42. *περὶ ὧν ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ συντόμων προοιπεῖν ἵνα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πραχθέντων ἐπαρρακολούθητον ποιήσωμαι τὴν διήγησιν.*

VI 84. *ἐδιώκετο δὲ ἄρα καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης ἣν ἀμήχανον διαφυγεῖν θνητὸν δοῦτα.*

Praetermissis autem formis quae usu vocabuli τότε novam narrationem introducunt, breviter transitus attingo, quibus partes operis simpliciter coniungit:

II 254. *καθαρθείσης τῆς χώρας ἕτερον εἶδος λησιῶν ἐπεφύετο. 258. συνέστη πρὸς τούτοις σίφος ἕτερον. 261. μείζονι δὲ τούτων πληγῇ. 264. κατεσταλμένων δὲ τούτων πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. 266. ἕτερα δὲ ταραχὴ συνίσταται.*

VII 54. *δευτέρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε.*

VII 89. *τῇ προειρημένῃ ἀποστάσει κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ Σκυθικὸν τέλημα συνέδραμεν.*

Multo vero magis variati sunt epilogi, quibus quasi clausulis terminat narrationes et descriptiones insertas. Atque primum quidem huc pertinet quod pugnam exsequendo subtiliter numerum caesorum concludit velut

I 151. *Ἰουδαίων μὲν ὧν ἀνηρέθησαν μύριοι καὶ διαχίλιοι ~ IV 333, IV 436, III 531. aut anno, die, mense praecipue obsidionibus confectis velut Jotapatae.*

III 339. Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἐάλω τρεισκαιδεκάτῳ Νέρωνος ἡγεμονίας ἔπει Πανέμον νομηγία ~ VI 67, VI 435, V 302, IV 83, III 282, III 306, III 542. aut nominibus militum eorum, qui ceteris omnibus fortitudine praestiterunt,

VI 92. ἡγωνίσαντο ἐπισήμως κατὰ ταύτην τὴν μάχην Ἀλεξᾶς κτλ., quae fere ad verbum repetita invenies VI 148, aut formulis certis particulisque velut μὲν οὖν et τοσοῦτος aliis.

1. VII 95. ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν Μυσίαν πόλεμος ταχῆϊαν οὕτως ἔλαβε τὴν κρίσιν ~ IV 485, VII 218, I 673, I 581.

2. III 315. καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

VI 442. τοιοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς Ἱεροσολύμων πολιορκίας ~ I 551, VI 162.

3. II 257. τοσοῦτον ἐπιβουλευόντων τὸ τάχος ἦν καὶ τοῦ λαθεῖν ἢ τέχνη (quae sententiae magis cadere videntur in genus τῶν ἐπικρίσεων id est λόγου δηθέντος ἐπικύρωσις καὶ βεβαίωσις Schol. Hermog. Ernesti lex. techn. Gr. p. 132.) οὕτως ἠπειγεν ἢ ἀνάγκη I 220 ~ III 246, IV 97.

4. ταῦτα μὲν οὕτως φύσεως ἔχει III 521, ~ III 160, VII 432, I 531, II 265.

5. τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐπεποιήτο VII 432 ~ VII 294, III 428, I 273, I 646, VII 74, III 108, VI 156, VI 163, VI 266, V 105, IV 111, IV 120.

6. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν ἐν τούτοις ἦν ~ IV 587, VI 192.

7. aliam speciem praebent eae clausulae quae sententiarum modo quasi τὸ ἦθος exprimentes ostendunt quid scriptor sentiat, „epiphonemata rei narratae vel probatae summae acclamationes“, ut Quintiliani (VIII 5, 11) verbis utar, velut

I 397. οὐδὲν δὲ οὕτως ἐνήγεν εἰς τὰς δωρεὰς ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος, quas praecipue urbibus expugnatis et viris mortuis adicit:

VI 310. ταῦτά τις ἐννοῶν εὐρήσει τὸν μὲν θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον καὶ παντοίως προσημαίνοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια ~ V 465, V 60.

VI 267. πολλὰ δ' ἐπολοφνράμενος ἂν τις ἔργα πάντων μεγίστην λάβοι παραμυθίαν τὴν εἰμαρμένην ἄφυκτον οὔσαν ὥσπερ ἐμψύχοις οὕτω καὶ ἔργοις καὶ τόποις ~ VI 176.

V 20. θνήσκει μέγιστον πένθος ἀπολιτῶν καὶ λύπην, καὶ γὰρ κατὰ χεῖρα καὶ συνέσει διάσημος ἦν ~ VI 66, I 68, I 43, VII 32, I 77.

VII 4. τοιοῦτο μὲν οὖν τὸ τέλος ἐκ τῆς τῶν νεωτερισάντων ἀνοίας Ἱεροσολύμοις ἐγένετο, λαμπρᾷ τε πόλει καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις διαβοηθείῃ ~ VI 408.

V 257. φημί γὰρ ὡς τὴν μὲν πόλιν ἢ στάσις, Ῥωμαῖοι δ' εἶλον τὴν στάσιν ~ V 566, IV 312.

II 276. καθόλου ἢ μὲν παρησία πάντων περιέκοπτο, τυραννὶς δ' ἦν διὰ πλειόνων, καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἀλώσεως κατεβύλλετο ~ IV 321.

V 442. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν ἐπεξίεναι τὴν παρανομίαν αὐτῶν ἀδύνατον, συνελόντα δ' εἰπεῖν μὴ πόλιν ἄλλην τοιαῦτα πεπονθέναι ~ VII 274.

8. III 58. τὰ μὲν περὶ τῆς τε Ἰουδαίων τε καὶ πέριξ χώρας ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλαμεν ~ IV 475, IV 39.

9. II 532. καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὃ τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προῦβη καὶ ἀνήκεστον Ἰουδαίους συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσον.

Quae mihi colligenda erant, ut haberem quibus demonstrarem, quomodo Josephus disponderet et coniungeret partes rerum, quas non modo in orationibus, sed etiam in descriptionibus artificii esse exornandas putavit; nunc vero redeo ad id, unde proficiscebatur disputatio, atque cum in

descriptionum argumento versaturus sim, primum animum intendo in

pugnarum et rerum militarium

descriptiones.

Quibus in disserendis id potissimum ago, ut appareat, quo modo componat Josephus, quos locos communes saepius adhibeat, quae ei sint communia cum aliis scriptoribus. Quodsi quantum a fide historica recedat mihi non est quaerendum, tamen e formulis repetitis et studio vim efficiendi facile potest cognosci, descriptiones scholam sapere, consuetudinem usumque tralaticium redolere. Quod e singulis patebit:

1) dictiones usitatae

I 335. *οἱ στρατιῶται οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες* ~ II 529, IV 34, II 529, II 600, VI 22, VI 62, III 175, III 14, III 452, III 467, III 488, V 90.

VI 59. *ὁρμῇ τινι δαιμονίῳ χρώμενος* ~ VI 252.

V 75. *ἄξαντες μετὰ κραυγῆς* ~ VII 212.

II 225. *λίθους ἀρπάσαντες ἔβαλλον* ~ II 445.

II 526. *λίθοις παίοντες συνήλασαν* ~ II 534.

I 352. *στρατιῶται ὡσπερ μεμνηότες* ~ VII 37.

IV 542. *πολλὸν χειροκοπήσας εἰσέπεμψε* ~ V 455.

VII 21. *προσήδρευε πολιορκία* ~ VII 75.

III 268. *χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐπεδείκνυντο* ~ I 95.

III 433. *διεσώθη γὰρ οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτοματὶ διεκηρύσσετο φήμη τὴν ἄλωσιν οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων* (cf. Cicero de imp. Cn. Pomp. 25 ad aures imperatoris calamitatem non e proelio nuntius sed ex sermone rumor afferebat.)

V 307. *προσβολαὶ καὶ τειχομαχίαι καὶ κατὰ λόγους ἐκδρομαὶ συνεχεῖς ἦσαν, οὐδ' ἔστιν ἥτις ἰδέα μάχης ἀπελείπετο* ~ V 10, III 489, III 157.

VI 142. *οὐδέτεροι ἐκοπίων* ~ V 307.

III 251. γενναίως ἠγωνίσαντο ~ VI 142, IV 429, I 172, I 154, V 162.

III 165. ἦν πολλὸς ὁ ψόφος ~ III 247, III 424.

I 34. κατὰ μνήμην ὧν ἔπαθον ~ I 336, III 329, V 41, IV 78.

2) urbs capta δέχεται μετ' εὐφημίας et ἀνευφημει ὡς σωτήρα καὶ εὐεργέτην victorem II 511 ~ III 549, IV 417, IV 113.

3) Titus commemoratur VI 70. Τίτος πρῶτος ἀναβαίνει.

III 497. πρῶτος εἰσέρχεται καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ ~ III 487, III 324.

V 81. δοκεῖ τότε ἂν κινδυνεῦσαι τὸ τάγμα πᾶν, εἰ μὴ Τίτος ἐπεβοήθησε ~ V 339.

4) opponuntur syncrisi quadam virtutes vitiaque Romanorum et Judaeorum (cf. p. 25) non modo ut nationes ipsas depingat, sed etiam ut quibus causis et affectibus militum animi ad pugnam incitentur exponat.

II 47. περιῆσαν πολέμον ἐμπειρίᾳ τῶν ἀπείρων ~ III 15, V 305.

VI 159. Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰσχύος ἐμπειρίᾳ τοῦ πολεμῆν χρωμένων, Ἰουδαίων δὲ ἀφειδέσι ταῖς δομαῖς καὶ τοῖς θυμοῖς ἀκατασχέτοις ~ V 306, III 153, VI 79, II 423.

III 15. πεζοὶ πρὸς ἵππεῖς ~ III 477.

III 113. γυμνήτας δαλίται ~ III 477, II 512 (cf. Herodianus II 13, 10 γυμνοὶ πρὸς ὀπλισμένους et I 12, 7 ἀνοπλοὶ πρὸς ὀπλισμένους).

II 234. ἀστρατήγητοι καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθήμιον ~ II 498 ἐξ ἔθους τὸ πειθήμιον ἔχοντες ~ III 15.

III 112. ἀδοκῆτοις πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἔτοιμοι καὶ πρόθυμοι. (Livius 25, 38, 12. praeparati incautos, armati inermes ~ III 451.)

VI 394. ἐκράτουν καὶ τούτων Ῥωμαῖοι πλήθει τε καὶ βία, καὶ τὸ μέγιστον, εὐθυμοῦντες ἀθύμων ἤδη παρειμένων ~ IV 197. II 502. ἐμπειρίᾳ μὲν ἠτιώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσει τὸ λείπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ἀντιπληροῦντες ~ IV 198.

VI 20. δεινὴ τοὺς στρατιώτας εἶχεν αἰδώς¹⁾ ~ VI 160, III 153, V 488, III 156.

V 488. Ἰουδαίων οὐ τοσοῦτον ἔτι κατ' ἀλκὴν ὅσον ἀπογνώσει σωτηρίας παραμενόντων καὶ Ῥωμαίους ἐτόνωσεν αἰδώς τε καὶ δόξης καὶ τῶν ὄπλων καὶ τοῦ προκινδυνεύοντος Καίσαρος ~ VI 160, V 306.

VII 213. πολλῇ τῶν μὲν ἀπονοία τῶν δὲ φιλονεικία χρωμένων.

V 309/10. παρὰ μὲν τοῖς Ἰουδαίοις ἔρις ἦν μάλιστα τοῦ Σίμωνος, αἰδώς¹⁾ ἦν καὶ δέος, Ῥωμαίους δὲ ἐπ' ἀνδρείαν προτροπὴ τοῦ τε κρατεῖν²⁾ ἔθος καὶ ἡττης ἀήθεια συνεχῆς τε στρατεία καὶ διηγεγεῖς μελέται καὶ μέγεθος ἡγεμονίας, πρὸ πάντων δὲ Τίτος ~ VI 143.

~ III 482. κἀκείνων τὸ νικᾶν ἔθος²⁾ et III 156 τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἦντιαν ἡγούμενοι et VI 38 ἔθιμον ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντες. cf. Herodianus V 5, 10 τοῦ κρατεῖν ἔθος et III 9, 8 νικᾶν γὰρ πάντοτε ταῖς μάχαις εἰδισμένος τὸ μὴ περιγενέσθαι ἦντιαν ἡγεῖτο.

Quam similis autem etsi singulae res variantur, structura aliarum pugnarum gentiumque descriptionum sit, potest cognosci, ut unum exemplum proferam, e Livio X 41. proelium commissum atrox (Jos. κρατερὰ συρρήγνυται μάχη), ceterum longe disparibus animis: Romanis ira spes ardor certaminis avidos hostium sanguinis in proelium rapit, Samnitium magnam partem necessitas ac religio invitos magis resistere quam pugnam inferre cogit; nec susti-

1) cf. Livium III 63, 4 tantumque hos pudor quantum alios laudes excitabant, Lucanum Phars. I 145, solusque pudor non vincere bello (cf. Hosium de imitatione Roman. script. imprimis Lucani v. 145).

2) mentione mihi dignum videtur quod huic de Romanis dicto τοῦ κρατεῖν ἔθος opponitur illud de Graecis qui sunt ἀήθεις τοῦ ἄρχειν (Bernays, Heraklitische Briefe 8, 11 et Aelius Aristides ἐγκώμιον Ῥώμης, I p. 342 D. ἐκεῖνο ἐπιδεικνύμαι βούλομαι οὐτι οὐπω πρὸ ὑμῶν [sc. τῶν Ῥωμαίων] ἦν τὸ ἄρχειν εἰδέναι.

nuissent primum clamorem atque impetum Romanorum per aliquot iam annos vinci adsueti ni potentior alius metus insidens a fuga retineret.¹⁾

5) auxilium dei III 293 *θεὸς ἦν ἄρα* ~ IV 573, IV 104, IV 370, III 494, IV 26. *θύελλα δαμόνιος* IV 76 ~ VII 318/9.

6) urbe expugnata aut pugna confecta.

VII 1. *ἐπειδὴ δ' οὔτε φρονεῖν οὔτε διαρπάζειν εἶχεν ἡ στρατιὰ πάντων τοῖς θυμοῖς καταλειπόντων* ~ Liv. 31, 26, 13 postquam non tam ira erat satiata quam irae exercendae materia deerat, et Liv. 22, 59, 8 nec supersumus pugnae nisi in quibus trucidandis et ferrum et vires hostem defuerunt. (Morawski, Zeitschr. für die österr. Gymn. 1893.)

7) ante caedem *οὔτε φειδῶ εἰσῆει τινὸς οὔτε ἔλεος* III 329 ~ II 235, VI 253 *ἰκετεύοντες καὶ ἀμυνόμενοι*. IV 311 ~ VI 271.

8) de fuga. *οὔτε ἦν φυγῆς τόπος οὔτε μένουσι σωτηρία* III 424 ~ IV 434, IV 519, II 549.

9) de angustiarum pugnis

I 352. *ἐσφάττοτο δ' ἐν τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι* ~ V 94, IV 22, III 329/30, IV 312, V 336, VI 257, II 227.

Quibus in proeliis explicandis Josephus in deliciis habet, dictionibus quae magis in genus τῶν ὑπερβολῶν cadere videantur, non pugnam sed caedem describere, id quod iam docuerat schola rhetorica et exercitatione et imitatione (cf. Theon II p. 63 Sp. Quintil. 8, 3, 67); huc spectant

I 338. *τοσούτων ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος ὥστε τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσιν* ~ VI 276. *οὐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ*

¹⁾ cf. de Virgilianis pugnarum descriptionibus Heinze Virg. epische Technik p. 189 sq. de Taciteis Liebenam Jahrb. für klass. Phil. 1892, de aliorum scriptorum Peter, Geschichtl. Literatur der röm. Kaiserz. passim.

διεφραίνετο ἀλλὰ σωροῖς ἐπιβαίνοντες οἱ στρατιῶται σωμαίων
~ II 30.

VI 272/4. *συνήχει ἡ φλόξ, συνήχει τε Περσῶν καὶ τὰ πέριξ
ἄρη βαρύτεραν ποιῶντα τὴν βοήν* ~ III 250 (cf. Curt. Ruf.
III 10, 2 *redditur clamor, iugis montium vastisque salti-
bus repercutus*) et illud Leonidae saepius velut a Cice-
rone Tusc. I 101 commemoratum *tralatitium quod Lu-
cianus ἔητ. διδάσκ. 18 ὁ ἥλιος ὑπὸ τῶν Μηδικῶν βελῶν σκε-
πέσθω* illudit, a Suida quoque s. v. *ὑπετέμνετο* allatum a
Suida et a Josephi editoribus neglectum vertit scriptor
in suum usum hisce verbis: *ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν
βελῶν τὸ φῶς ὑπετέμνετο* III 265.¹⁾

Quibus locis expositis restat ut addam Josephum
descriptiones obsidionum et pugnarum *παρέργοις* insertis
et narratiunculis variare conari, interrupta narratione aliis
pugnis²⁾ aut proeliis singularibus non modo Titi Vespasi-
ani celebrandi causa sed etiam Romanorum singulorum
et Judaeorum aut ut res per tempora ordineque ut gestae
sunt persequatur aut ut variatione animos delectet.

Neque minorem operam in descriptiones famis, pestis,
morborum conferebat, quae et in diatribis quae vocantur
persaepe esse tractata et a rhetoribus in scholis cum Thu-
cydidis imitatione pestis tum exercitationibus aucta et
amplificata constat.³⁾

¹⁾ cf. Ausfeld, *Alexanderroman* II 16 p. 72 et e posteriorum
sophistarum numero hanc conformationem

Himerius eccl. V 3: *μή μοι νύκτα ποιῶ τὴν ἡμέραν τοῖς βέ-
λεσιν, μηδ' ὑποτρέχεται τὸν ἥλιον νέφος ἐκ τῶν βελῶν τῆς σῆς
στρατιᾶς συγκείμενον* et or. II 25 *τοῦ ἡλίου τοξέων τὸ φῶς
ἀπέκρυντε*.

²⁾ obsidio Jotapatae III 110—339, Gamalae IV 1—83,
Hierosolymorum V/VI.

³⁾ [Dionys.] *τέχνη* p. 120 Us. *αἱ καλούμεναι ἐκφράσεις τὸ
πολλαχῶς τὸν χειμῶνα γράφειν καὶ λοιμοὺς καὶ λιμούς.*

Quo magis autem omnia in promptu sint et accuratius explanentur, utitur Josephus figura quae vocatur Graeca a Servio in Virg. comm. 8, 676¹⁾, quam ad *ἐνέργειαν* id est paene sub oculos rerum subiectionem maxime idoneam esse et doctrina et exemplis ostendunt rhetores. Quas enim Theon (rhet. Gr. II p. 63 Sp.) ex Aeschine et Demosthene petitas *παραφράσεις τῆς πόλεως ἀλώσεως* exscribit:

ἔξ ἀνάγκης ἦν δρᾶν ταῦτα πάντα οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη περιηρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γύναια καὶ παιδάκια ὀλίγα καὶ πρεσβύτας . . . κτλ., eas dico invenimus et in orationum epilogis (VII 377/88 p. 26) et mutatis paulum variatisque verbis, argumento repetito, forma figurae servata, in descriptionibus vastatarum urbium.

II 465. *ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἀτάφων σωμάτων* ~ V 352, III 529, multo maiore vi in imaginum et tabularum descriptione, quibus triumphus et fortuna victorum Iudaeorum depingitur et exprimitur.

VII 134. *ἀργύρου γὰρ καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἐν παντοίαις ἰδέαις κατασκευασμάτων ἦν δρᾶν* ~ VII 138, VII 142.

Triumphus autem descriptionem et ea verba, quibus exponit quomodo cives et urbs imperatorem Vespasianum expectent et recipiant, ex officinis rhetorum prodiisse et in genus *ἐπιδεικτικὸν* et *ἐγκωμαστικὸν* cadere, e tumida et turgida inflatione potest cognosci, cuius ampullae inscriptionibus iis, quibus subiectae gentes dominos celebrabant, aut *τῷ εἶδει τῶν ἐπιβατηρίων* sunt affines, de quibus Menander III p. 380 et 427 Sp. verba facit. Ut genus autem descriptionis triumphus intelligas, nonnullas dictiones affero:

VII 64. *μακρὰν ἀπόνητα ὡς ἦγοντα περιεῖπον, τὴν προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλειν ἀφίξειν αὐτοῦ νομίζοντες.*

VII 69. *οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐν-*

¹⁾ cf. Wölflin, Archiv für lat. Lexikogr. II 135/6 est videre.

τεύξεως τὴν ἀναβολὴν, ἀλλ' οὕτως ἐξεχέοντο πάντες ἄνθρωποι, καὶ πᾶσιν εὐπορότερον καὶ ῥᾶον ἐδόκει τοῦ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὥς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας αἰσθησὶν ἰδίαν· ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπιόντων οἱ μένοντες.

At ut redeam ad ἔκφρασιν τοῦ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, dilucide et significanter terrores et pavores exprimit et exponit Josephus, cui non satis videtur in universum depingere, sed etiam exemplo matris quae infantem esurit, vim amplificare conatur.¹⁾ Dictiones autem et cogitata rarius repetit velut

VI 213. μακαρισμὸς τῶν φθανόντων ~ II 84, VII 372, IV 385 et θάπτειν τοὺς προσήκοντας οὐκ ἴσχυρον οἱ κάμνοντες ~ V 514, IV 382, IV 317,

qui loci quos fieri non potest, ut omnes et colligam et enumerem, simili loco Livii complectentis a Josepho quoque adhibitos explanentur:

Liv. XXV, 26,8: *postremo ita adsuetudine mali efferverant animos ut non modo lacrimis iustoque comploratu prosequerentur mortuos sed ne efferrent quidem aut sepelirent iacerentque strata exanima corpora in conspectu similem mortem exspectantium mortuique aegros, aegri validos cum metu tum tæbe ac pestifero odore conficerent.*

Descriptiones autem eas, quas ad delectandos et edocendos lectores inserebat velut regionum et fabularum (IV 529—533) et sectarum (II 119), cum breviter atque obiter attingam, paucis de rei Romanorum militaris descriptione (III 70—109) disseram, quam in numero τῶν ἐκφράσεων habendam esse nemo est qui neget si conferat illud Nicolai προγυμνάσιον. Rhet. Gr. III p. 491 Sp. διηγήσεως ἐστὶν εἰπεῖν: ἐπολέμησαν, ἐκφράσεως δὲ ὅτι τοιαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐκάτεροι παρασκευῆ ἐχρήσαντο καὶ τῶνδε τῶν τρόπων τῆς ὀπλίσεως.

¹⁾ de hac re apud Hegesippum diligentius explicata Weyman, Archiv für lat. Lexik. XIV. p. 59. apud rhetores Ps. Quintiliani declamatio XII.

Accedit quod descriptio quasi ad comprobendam propositionem inserta est, quod Romani imperium orbis terrarum virtuti suae, non fortunae debeant; initio enim descriptionis haec dicit:

γνώσεται τις τὴν τοσσηνδε ἡγεμονίαν αὐτοῦς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας οὐ δῶρον τύχης.¹⁾ Neque mihi in animo est hanc σύγκρισιν ἀρετῆς καὶ τύχης²⁾ explicatius persequi, cuius unam partem Polybius commemorat:

VIII 28,5. ἵνα μὴ τύχην λέγοντες μόνον μακαρίζωμεν τοὺς κρατοῦντας ἀλόγως καθάπερ οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' εἰδότες τὰς ἀληθεῖς αἰτίας ἐπαινώμεν καὶ θαυμάζωμεν κατὰ λόγον ἡγουμένους, et quam Titus ipse commemorat:

VII 6. φανερόν καθιστάντες ὅτι μήτε πλῆθος πολεμίων δύναιτ' ἂν ποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρετὴν διαφυγεῖν κἄν εἰς πολλὰ τινες τὴν τύχην εὐρῶνται συναγωνιζομένην,

praetermitto porro idem propositum antithetico modo a multis scriptoribus de singulis viris adhibitum velut a Tacito saepius et a Cicerone De imper. Cn. Pom. 10: *initia praeclara non felicitati eius, sed virtuti tribuenda esse* et 47: *non solum propter virtutem, sed etiam propter fortunam Maximo saepius imperio mandata esse*, et pro Archia poeta 24: *noster hic Magnus, qui cum virtute fortunam adaequavit*. Satis mihi autem est Plutarchi declamationem quae in eodem proposito versatur afferre et Flori epitomen.

Plutarch. περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης 316 C. αἱ πολλοὺς πολλάκις ἡγωνισμένοι καὶ μεγάλους ἀγῶνας Ἀρετὴ καὶ Τύχη πρὸς ἀλλήλας μέγιστον ἀγωνίζονται τὸν παρόντα, περὶ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας διαδικαζόμεναι ποτέρας γέγονεν ἔργον καὶ ποτέρα τὴν τηλικαύτην δύναμιν γεγέννηκεν.

¹⁾ huc quoque pertinent

III 74. ἔπιεται δὲ τὸ κρατεῖν ἀεὶ κατὰ τῶν οὐχ ὁμοίων βέβαιον ~ III 106 de descriptionis epilogo cf. supra p. 16.

²⁾ cf. Julian. I 23 B. δεῖξαι τὴν σὴν ἀρετὴν περιγενομένην τῆς ἐκείνων τύχης φαίην ἂν εἰκότως et Plutarch. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς.

Flori epit. 1,2. tot in periculis populus Romanus laboribusque iactatus est ut ad constituendum eius imperium contendisse Virtus et Fortuna videantur.

Quod adhuc ex opere Josephi attuli, pertinebat ad res et rerum exornationem et dispositionem; nunc vero ad

descriptionem vitae

morumque transeamus eorum, quos excellentes et mentione dignos esse putavit.

Atque ut primum praecepta veterum perspiciam, Josephi genus dicendi conferam, rarius illud Senecae observasse videtur:

suas. 6,21. *quotiens magni alicuius viri mors ab historicis narrata est, toties fere consummatio totius vitae et quasi funebris laudatio redditur. hoc semel aut iterum a Thucydide factum in paucissimis personis usurpatum a Sallustio T. Livius benignius omnibus magnis viris praestitit. sequentes historici multo id effusius fecerunt; Ciceroni hoc ut Graeco verbo utar ἐπιτάφιον Livius reddidit.*¹⁾

Quomodo fit ut quamquam urbibus captis saepius adiungit epilogos (cf. p. 32), tamen e numero eorum qui pugnantes primas partes agebant, interdum pugnis singularibus confectis, uno loco autem duobus sacerdotibus interfectis (IV, 318), ut Polybianis verbis utar (Leo l. l. p. 249) ἐπιμετροῦντας καὶ ἐπιδιδάσκοντας λόγους adiciat.

Explicatius autem et accuratius, si omitto nationum descriptiones, quarum naturam rationemque saepius explanantibus verbis notat²⁾, tractat Josephus et Vespasianum

¹⁾ cf. Leo, griech.-röm. Biographie p. 235. de scholae exercitationibus Sen. epist. 95, 65: *Posidonius ait utilem futuram et descriptionem cuiusque virtutis: hanc ethologiam vocat, quidam characterismon appellant, signa cuiusque virtutis ac vitii et notas red-
dentem quibus inter se similia discriminantur.*

²⁾ cf. de genere Wölflin, Archiv für lat. Lexikogr. XII, p. 26.

et Titum et Domitianum, quibus in disserendis neque ei contigit, ut adulationes vitaret aut dictiones quasi curiales¹⁾, neque ei propositum erat, ut dilucide et perspicue sub aspectum venirent principes, quandoquidem certae formulae describendi virtutes iam usu perceptae et consuetudinibus rhetorum erant tritae; quae quam saepe a scriptoribus adhibitae sint doceat Menander, cuius verba etsi posterioribus temporibus scripta priore quoque aetate valere apparet.

περὶ ἐπιθ. rhet. Gr. p. 373,7 ff. ἀρεταὶ [τοῦ βασιλέως] τέσσαρες εἰσιν: ἀνδρεία δικαιοσύνη σωφροσύνη φρόνησις.

12. φρονήσεως ἔστι τὸ στρατηγεῖν καλῶς ἐν τοῖς πολέμοις.

14. ἐκφράσεις καὶ λόγους καὶ ἐνέδρας καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ἐναντίων κατὰ τοῦ βασιλέως.

374, 24. μετὰ τὸ τέλος τῶν πράξεων ἢ καὶ πρὸς τῷ τέλει τῶν πράξεων ἐρεῖς τι καὶ περὶ τρίτης ἀρετῆς, λέγω δὴ περὶ φιλανθρωπίας τὸ λείψανον τοῦ γένους σώζεσθαι. ἅμα μὲν ἵνα μνημεῖον τοῦ πάθους τοῦ γεγονότος σώζηται τὸ λειπόμενον, ἅμα δὲ ἵνα καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ἐνδείξηται. quibus cum verbis velim, conferas Josephi de Tito saepius repetita.

VI 350. τὰ λοιπὰ σώζων ἐμαντῶ et VI 333. ἡ φιλανθρωπία²⁾ ~ I 27, V 334 et de fortitudine exempla proeliis singularibus probata, quae quantum Titum laudibus attollant iam mihi dicere non est necesse.³⁾

Vespasianum autem inducens non recta oratione facit iudicium, sed primum describit cogitatis Neronis qui

III 4. εὐρίσκει ἄνδρα ταῖς ἀπὸ νεότητος στρατείαις ἐγγεγηρακότα, προειρηγνέσαντα τὴν ἐσπέραν, προσκησάμενον τὴν Βρεττανίαν ~ III 6 deinde sermonibus⁴⁾ militum,

¹⁾ cf. imprimis de Domitiano Germanorum victore VII, 86/8.

²⁾ qua virtute nullam aliam regum magis celebratam esse exponit Wendland, die hellenistisch-röm. Kultur in ihren Beziehungen zu Judentum und Christentum p. 77.

³⁾ cf. p. 34.

⁴⁾ cf. Tacitus ann. I 9 de Augusto, II 73 de Germanico, Curt. Ruf. III 15, 5 de Alexandro, Norden, Antike Kunstpr. I 304.

IV 592—600 σωφροσύνη, ἀντὶ ἀπαιδῶν πατήρ, εἴτε οὖν ἐμπειρία γήρως¹⁾ προσήκει τὸ ἄρχειν, Οὐδεσπασιανῶ, εἴτε νεότητος ἀλλή *Τίτω* denique

VII 65. (66 ὁ δῆμος 67 τὸ στρατιωτικόν.)

E numero autem reliquorum ducum duos accurata descriptione dignos existimat, Herodem, quem *ἐγκωμίου* modo Nicolai Damasceni libris adhibitis eum tractasse Destinon²⁾ recte demonstravit, et Johannem Gischalensem inimicum, quem ut naturam et imaginem quam diligentissime depingat et exprimat cumulatis et assertis enuntiat non obliqua oratione aliorumque opera, sed recta ipse describit. (IV, 85 ~ IV, 208 ~ II, 585/7.)

Ceteris autem in describendis viris et feminis certis utitur formulis, quibus repetitis paulumque variatis neque quaerit neque significat, quid proprium sit singulorum hominum:

I 123. Ἀντίπατρος γένος ἦν Ἰδομαῖος προγόνων τε ἕνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους ~ VI 201.

I 85. Ἀλέξανδρος καθ' ἡλικίαν καὶ μετριότητι προέχειν δοκῶν.

I 120. Ἀριστόβουλος δυνάμει καὶ φρονήματι προέχων.

II 476. ἄξιος ἔλεον διὰ σώματος ἀλκὴν καὶ ψυχῆς παράστημα 469 οὐκ ἄσημος ῥώμη δὲ σώματος καὶ τόλμη διαφέρων.

II 56. δι' ἀλκὴν καὶ γένεσιν ~ III 11, 144, II 482, V 290.

IV 416. ἀξιωματι καὶ γένει πρῶτος ~ IV 358.

II 46. ἡλικία προέχων καὶ κατ' ἐμπειρίαν.

VI 54. Σαβῖνος τοῦνομα γένος ἀπὸ Συρίας ἀνὴρ καὶ κατὰ χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν ἐφάνη ἄριστος ~ IV 359, I 47, IV 36, I 324.

¹⁾ quo loco Vespasiani et Titi senectutem et iuventutem opponendi qui pertritus illis temporibus fuisse videtur, postea Philostratus Ap. VI 30 p., 244 K. utitur: νεότητος δὲ γήρα ἅμα εἰς τὸ ἄρχειν ἰούσης . . . πρεσβυτέρα γὰρ συμβήσεται νέοις ἐξ ὧν καὶ γήρας ἰσχύσει καὶ νεότης οὐκ ἀτακτήσει.

²⁾ Die Quellen des Josephus 1882.

II 278. Γέσσιος Φλώρος ἦν μὲν ἐν τοῖς ἔλεενοῖς ἀμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος.

VI 81. οὐκ ἄσημος ὢν ἀνὴρ ὄπλων τε ἐμπειρία καὶ ἀλκῆ σώματος καὶ ψυχῆς παραστήματι πάντων ἀριστος ~ II 60, II 57.

VI 169. ἀνὴρ σῶμα βραχὺς καὶ τὴν ὄψιν εὐκαταφρόνητος. γένους θ' ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἄσημος.

VII 196. τολμῆσαι θρασὺς καὶ κατὰ χεῖρας δραστήριος.

VII 232. νέοι καὶ πολέμων ἄπειροι καὶ ῥώμῃ σωμάτων διαφέροντες.

VII 399. φρονήσει καὶ παιδείᾳ πλεῖστον διαφέρων.

IV 225. ἀνὴρ ὃς δὴ καὶ πιθανώτατος ἐδόκει τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαι τὰ δέοντα καὶ τὰ νοηθέντα πράξει.

IV 503. Σίμων τὸ γένος Γέρασηγὸς νεανίας πανουργία μὲν ἠτιώμενος, ἀλκῆ δὲ σωμάτων καὶ τόλμῃ διαφέρων.

Quoniam igitur in priore dissertationis parte satis ostendisse mihi videor, quomodo Josephus res et argumentum tractaret, exornaret, componeret, nunc ad

elocutionem

transeo, quae quanti ab antiquis rhetoribus scriptoribusque aestimata sit iam mihi dicere non est necesse.

Ac primum quidem ut delectum verborum attingam, verba poetica novata composita Hebraismos Latinismos Guilelmus Schmidt¹⁾ tractavit, pauca Niesius in praefatione addidit, de Latinismis qui vocantur Hahn²⁾ disseruit.

Restat ut nonnulla suppleam, verba praetermissa praecipue composita adiciam et poetica, quae quamquam cavendum esse arbitror, ne poeticis vocabulis attribuamus

1) de Flavii Josephi elocutione observationes criticae, Jahrbücher für klass. Phil. Suppl. 20, 1894, p. 509—528.

2) Rom und Romanismus p. 207/8. 238/9.

ea, quae prioribus temporibus lumen atque splendorem habuerunt, posterioribus ita in usum communem venerunt et pertrita et pervulgata, ut colores amitterent, tamen et hoc loco et in translationibus infra disputandis affero.

1) verba¹⁾ quae praepositione *πρό* composita sunt:

προκατεπέιγω I 383. *προνασκεινάζω* I 268, 297. *προαναγιγνώσκω* II 25. *προκατεύχομαι* II 131. *προανέχω* II 275, V 225, III 216. *προδυσωπεῖν* II 297 *προεξαγγέλλειν* II 635. *προδιαρπάζειν* II 496. *προεξασθενεῖν* III 158. *προκληθονίζεσθαι* III 6. *προανίστημι* V 107, III 173. *προεκλύω* III 236. *προαλλίξειν* III 261. *προαπαντᾶν* III 290 ~ V 560. *προκατορθοῦν* III 482 ~ IV 89, V 225. *προανίσχω* III 54. *προδύστημι* IV 129. *προεξαναλοῦν* IV 137. *προαποκόπτω* IV 280. *προκαταστρέφω* IV 413. *προκοιτεῖν* IV 306. *προσυντάττω* V 1. *προεντυγχάνω* V 270 ~ 285, VII 68. *προκατακλίνω* V 272. *προκαταπίνω* V 434. *προδιασαφεῖν* VII 122. *προαπογεύομαι* VII 131. *προεκδέχομαι* VII 191. *προσυντιθέμαι* V 528.

2) *πρός*.

προσεπιτείνω VII 50. *προσιπερβάλλω* VII 260. *προσποσκενάζω* IV 335. *προσδιαφθείρω* IV 405. *προσλιπαρεῖν* V 118. *προσεισάγω* V 12. *προσεξευρίσκω* V 35. *προσχειρουργεῖν* IV 464. *προσκατασκενάζω* IV 580. *προσεπιρρώννυμι* I 138. *προσεπιτυγχάνω* I 195. *προσεπιπυρεύδομαι* I 519. *προσδιατρίβω* II 200. *προσαποστρέφω* II 224. *προσαπολέσθαι* V 438. *προσεκκαίω* V 424. *προσφιλονεικεῖν* V 464. *προσαντιβολῶ* VI 97.

παρά.

παρανόγω V 99. *παρεισπέμπω* V 100. *παρεισδύω* IV 571. *παραναγιγνώσκω* IV 617. *παραμίγνυμι* I 495. *παραπύλλνυμι* I 434 ~ II 6, II 237. *παρῆπαντᾶν* I 614. *παραγηρᾶν* I 588. *παρακινεῖν* II 221. *παραπολαύειν* II 346. *παρανίστασθαι* II 585.

¹⁾ Grosspietsch, de vocabulorum *TETΡΑΠΛΩΝ* genere quodam. Breslauer phil. Abhdlg. VII 5, p. 49, 67 passim.

παφνυλοῦν II 620. παρεισομίζω V 497. παρεισοφθεῖρω
IV 84 ~ 136. παρεγκλίνω VI 304.

σύν.

συναποκλίνω I 473. συναφίστημι I 474. συνεξαίρειν I 51.
συναυδροῦσθαι I 445. συναποδιδράσειν I 173. συναπάγειν
I 493. συνεπιβαίνω I 495. συνυποκρίνω I 569. συνεισιπέτω
II 262. συνεράπτεισθαι II 263. συγκαθιδρόω II 194. συμ-
παρίστασθαι II 82. συνδιαβάλλειν II 92. συνεκπλεῖν II 103.
συνεμπλέκειν II 389. συγκαταγλέγειν II 622. συναφίστημι
II 624. συνεισορεῖν II 425. συγκάτειμι IV 647. συναφίστημι
IV 431. συνδιαφθεῖρω IV 527. συνεπιστρέφω VII 102.
συνεκδηλύνω VII 339. συναναπλήρημι VII 344. συνεπισπᾶν
VII 421. συνεμπλέγω VII 441. συνεξανότειν V 64. συνα-
πορρήγγυμι V 283. συνυποκρίνω V 321. συναναστρέφειν V 58.
συμμέτοχος I 486. συγκατακλίνω I 489. συνεξαριθμεῖν III 69.
συνεξαίρω III 92. συνεπαφίημι III 272. συνεπιβήσας 285.
συγκαταφέρνω III 355. συνδιατίθημι III 397. συγκατακρημ-
νίζω IV 65. συναπαίρω IV 115. συμπερίειμι IV 209. συνανα-
στρέφεισθαι IV 253. συνεπαλαλάζω IV 310. συμμεταβάλλειν
VI 114. συμπαρίστημι I 243. συγκατασκευάζω I 245. συνεξ-
ορμᾶν I 364. συμμετέχειν I 365.

ἐπί.

ἐπανάγω VII 416. ἐπεκτρέχω VII 197 ~ III 267.
ἐπαναιρείσθαι II 394. ἐπισυλλέγω III 23. ἐπεκθέω III 117 ~ 227.
ἐπαφίημι III 167. ἐπανέχω III 262. ἐπαναβαίνω III 314.
ἐπανατείνω 360. ἐπισυγκροτεῖν I 47. ἐπεισιπίπτω VI 431.
ἐπανατέλλω VI 407. ἐπανίστημι I 4.

κατά.

καταπροέσθαι II 443 ~ IV 594. καθυφίημι II 401.
καταπροδιδόναι III 137.

ἀπό.

ἀπονήχομαι II 556. ἀποθρύπτειν III 243. ἀποδειλιᾶν
VII 338. ἀπανίστημι I 17 ~ 57.

ἀντί.

ἀντεπινοεῖν III 225. ὀντικαλλάττω III 204. ἀντιπαρα-

τάττω III 155 ~ I 366. ἀντεπιβουλεύω IV 59. ἀντιπαρεκτείνω V 130. ἀντιπαρηγορεῖν I 296. ἀντεπιστέλλω I 398.

διά.

διανίστημι II 600. διεκπίπτειν III 491 ~ VI 277. διαπαύω III 253 ~ 494.

ἐν.

ἐναποδεικνύμαι III 268. ἐναπολαμβάνω III 526. ἐναποσφάττω IV 379.

ὑπό.

ὑπονήφω V 255. ὑπαπαντᾶν II 475. ὑπεκλύειν VII 311. ὑπεξάγω I 231.

ὑπέρ.

ὑπερανίστημι VII 1. ὑπερανίσχω VII 168. ὑπερεκχεῖν I 407.

2) verba aliter composita, novata, poetica:

νεοσύστατος II 148. δολοφονεῖν I 216. ἀκροτομεῖν II 184. ἐργολαβεῖν II 293 ~ I 520. ἐχεμυθεῖν I 468. λευχειμονεῖν II 123. ἐμπαιδοτριβεῖν II 159. ἰδιόξενος II 103. δουλοφανής II 107. παλινδρομεῖν III 23. γυναικομανεῖν I 439. φιλοψυχῶ I 357 ~ IV 162. ξενοδοχῶ VI 47. συνευγνωμονεῖν II 324. ἐκδιδύσκω II 278. ἐκπυρσεύω IV 613. συγχαρτικός IV 620. παλλακίς I 98. φαρμακᾶν I 195. ζαίζω I 647 (ab Atticistis commendatum Schmid Atticismus IV p. 639).

διαπρύσιος II 6. ἀπατεών II 259. λεωφόρος IV 109. ἀγρυτικός IV 386.

συννοδία II 587. προθεσμία II 633. εὐποιία I 392. ἀμεριμνία I 627. κακουργία II 272. ἀδυναμία V 335. λογοποιία IV 386. ἀγωνία III 238. ἀγρυπνία IV 318.

μήνυσις I 535. δῆσις I 214. ἀπόλειψις III 203 ~ II 212. νῆψις II 133. συνάσκησις III 69. συνείδησις IV 193. ὑπέρθεσις IV 101. ὑποχώρησις IV 124. ἐπειξις II 8.

ἀρρώστημα I 647. πανόργευμα I 618. ψύγμα I 475. κακούργημα II 567. μῆρυγμα IV 480. αἴτημα II 4. βάδισμα IV 563. προτέρημα I 430. παρανάλωμα IV 315. νᾶμα III 37.

U of N

στοχαστής IV 289. ὑπερόπτης IV 249. βεβαιωτής IV 184.
ἀρκειτής III 129.

Quibus proprietatibus substantiva clausulis -μα et -της formata adhibendi addimus neutra adiectivi cum genetivo pro substantivis collocata et pluralem substantivorum abstractorum, quae in reliquis scriptoribus hic illic saepius repetita nunc exemplis explanentur:

τὸ ἀκμαιότατον II 410. τῆς δρομῆς τὸ ἀταμίετον IV 44.
τὸ τῆς προφάσεως ἄλογον II 412. τὸ ἀνώμαλον I 92. τὸ ἀμή-
χανον τοῦ τόπου I 310. τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον II 174.
τὸ ἀκμάζον καὶ τὸ χρήσιμον V 415. τὸ ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου
VII 90. τὸ ἀφανές καὶ ἀδιάκλειστον V 208.

τὸ βίαιον II 597.

τὸ γνωριμώτατον II 301.

τὸ δύσαρκτον καὶ δυσπειθές II 92. τὸ δραστήριον IV 392.
τὸ τοῦ τόπου δυσάλωτον VII 177.

τὸ ἔτοιμον II 583. τὸ εὐκολον I 503. τὸ εὐκάτοπτον
VI 135. τὸ εὐκρατον III 516. τὸ ἰσότημον IV 319.

τὸ καθαρώτατον καὶ εὐκρινέστατον τοῦ δήμου II 345. τὸ
καρτερώτατον V 130. τὸ κακόηθες I 464. τὸ κακόφημον VI 302.
τὸ ληστρικόν I 11.

τὸ μέγανον IV 477. τὸ μυχαίτατον II 612. τὸ τῆς
δρομῆς μανιῶδες IV 45. τὸ μαχιώτατον II 58. τὸ μεγαλόφυχον
V 162 ~ I 422. τὸ μεγαλόνονν V 238 ~ I 408. τὸ μάχιμον
IV 63 ~ V 248. τὸ μισοπόνηρον καὶ φιλελεύθερον IV 335.

τὸ νεωτερίζον καὶ τῶν ὄπλων ἐπιθυμοῦν IV 113 ~ I 4.

τὸ ξενικόν I 88.

τὸ ὄχυρόν IV 90. τὸ δξύροπον I 504.

τὸ παράλογον V 114. τὸ πρόθυμον IV 88 ~ 616, 621,
II 3, 466. τὸ πιθανόν IV 338. τὸ πειθήμιον II 300. τὸ πιστόν
II 467. τὸ περιαλγές VII 201. τὸ πανοῦργον I 505 ~ V 113,
IV 60, VI 117, I 223.

τὸ φύσει στασιῶδες II 225 ~ II 511, II 320, IV 86. τὸ
συνεχές VI 165. τὸ στασιάζον V 248. τὸ σωφρονικόν I 208.

τὸ φύσει φιλόφρων VI 324. τὸ φιλότιμον IV 211 ~ I 403, 408.

τὸ τοῦ δήμου τὸ μὴ χαῖρον II 274.

τὸ τῆς ὁμότητος I 97.

τὰ σφαλερὰ τῶν πραγμάτων VI 35. τὰ κρυπτὰ τῶν ἁμαρτημάτων V 482.

pluralis substantivorum abstractorum ἀνάγκαι III 7. εὐπραγία III 9 ~ IV 42. εἴηνοιαι VI 240. συνεργίαι VI 39. ἐπαναστάσεις II 238. θόρυβοι II 69 ~ I 4, 5, 106, 172, VI 238. κοπετοί II 6. φιλοφρονήσεις II 298 ~ I 511. μεγέθη II 376. τόλμαι II 274. φόβοι IV 441 ~ I 374. φόβοι καὶ θυμοί VI 138. ὁμότητες VII 274. τύχαι VII 115. δχυρότητες καὶ μεγέθη καὶ ἀλόγιστοι τόλμαι καὶ θηριώδεις ἀγριότητες VII 7. δχυρότητες VII 143. εὐσέβεια I 518. εὐωχία 511. ἀτυχία I 28. ἀπολαύσεις καὶ δυσχέρεια I 111. ἡμεροί I 390. κακοήθεια I 460. στοργαί I 460. δδουμοί I 12. καιροί I 4.

Puritatem autem ut peteret operam dedisse Josephum et perspicuitatem et ex observationibus Guilelmi Schmidtii potest cognosci et quod ad nomina propria Hebraica quae et ad personas et ad regiones significandas inserit commentationes addidit quae interpretarentur quid ab intellectu Romanorum alienum esse videretur: velut

V 151. ἐκλήθη Βεζεθὰ τὸ νεόκτιστον μέρος δ μεθερμηνευόμενον Ἑλλάδι γλώσση Καινή λέγοι' ἦν πόλις ~ II 425, II 42, III 367, II 503, IV 11.

Restat ut cumulationem verborum duorum plurimumve synonymorum et in idem rerum genus cadentium aut vi et notione contrariorum iuncturamque, ut unam rem expriment, commemorem, quae quantum apud varios scriptores valuerit doceant et oratores Attici¹⁾ et posteriores.²⁾ Cuius cumulationis varia genera formaeque sunt

¹⁾ Blass, Attische Beredsamkeit passim.

²⁾ Schmid Atticismus; de Aelio Aristide Keil, Nachrichten der Göttinger Ges. der Wiss., phil.-hist. Klasse 1905 p. 395; de aliis Vahlen, opusc. I p. 423. Lobeck ad Soph. Aiacem v. 145,

distinguendae: una quod ea quae idem significant et speciem tautologiae prae se ferunt, vocabula coniunguntur et copulantur, quo uberiores reddant orationem atque exornationem. Multae autem iuncturae ita erant pervulgatae, ut et fixa quodammodo verborum consecutio formaretur et verba affectuum nominaque, quae imprimis geminationi erant subiecta ¹⁾, ab arte et consilio plurimum distarent, naturam magis et cotidianum sermonem saperent.

In aliis vero iuncturis pars altera diversam vim habet, aut ut explicando inserviat aut ut novi aliquid adiciat, rem suppleat. Quibus formis autem Josephus usus sit et particulis, ex his exemplis magis eluceat:

κατάπληξις και μετάνοια III 127. ἐκπληξις και δέος III 1 ~ 237, II 553. ἀθυμία και κατάπληξις III 188. οἶκτος και δέος I 58. δέος και ἀπειλαί II 296. δέος και ταπεινότης II 300. πίστις και δέος I 485. ὀμότης και ὀργή IV 535. κάματος και δέος V 284. κάματος και ὕπνος III 327. ἀγανάκτησις και βλασφημία III 439. ἀνακοπή και δέος II 269. κάματος και κατάπληξις VI 244. οἰμωγή και δέος VI 119. κάματος και ταλαιπωρία VI 151. ἐπικουρία και ἔλεος II 134. θάῤμα και οἶκτος II 198. βάσανος και λύμη VII 418. ἡμερότης και κοινωνία VII 264. κρότος και χαρά VI 403.

φρόνησις και παιδεία VII 399. ἐγκράτεια και σύνεσις IV 373. ἀλκή και σύνεσις III 11. προθυμία ἢ σύνεσις II 569. προθυμία και λαμπρότης VII 63. προθυμία και ἐλπίδες I 184.

ὄδυρμοὶ και δάκρυα VI 111. φρόνη και παρέκστασις VI 120. παρακοπή φρενῶν και μανία I 507.

κατήφεια και σιγή VI 98. τὰ ἔηματα και τὸ ἀνθάδες VI 172.

Paralip. I p. 57; Weymann, Archiv für lat. Lexik. XIV p. 53. de Philone Cumont Philo *περὶ ἀφθ. κόσμ.* p. XVIII. Cohn de op. mundi praef. p. LIX. Wendland, Philos Schrift über die Vorsehung p. 115.

¹⁾ cf. Lobeck in Soph. Aiacem v. 145.

Ἐπιτομή

χειρες και τόλμα III 152. φρόνημα και χειρες I 589. χειρες και ψυχή III 268. δπλα και χειρες V 376. δπλα και βία III 188. δσχύς και πανούργον I 223.

πόνος και λήμα III 495. λήματα και δίκη I 16.

κραυγή και θόρυβος III 493. γέλως και παύγιον VII 373. ἤχος και κτύπος IV 20.

καθ' ἡλικίαν και τρόπων I 131.

ταραχή και πόλεμος ἐμφύλιος I 216 ~ IV 131. ταραχή και θόρυβος V 294. στάσις και ταραχή IV 407. στάσις και πόλεμος ἐμφύλιος IV 545. ἐμφύλιος πόλεμος και διχόνοια IV 375. ἐταξία και ἀσφάλεια III 85. ἡσυχία και κόσμος II 325 ~ III 85.

μέθη και κάματος V 23. πλήθος και δχυρότης IV 105. φόνος και τροπή VI 259. σκέψις ἢ μέλλσις IV 356. πῦρ και αἷμα III 63. πόλεμος και μῖσος IV 105. πάθος ἢ συμφορά III 63. δοῖζος και βία IV 233. ὀλιγότης και ἀσθένεια III 317. οἰκονομία και τάξις I 15. ὁδμή και ὄψις III 530. κίνδυνος και σωτηρία I 332. εὐωχία και φιλοφρονήσεις I 511. τρυφαί και πράξεις I 525. ἐπίνοια και τόλμα V 274. ἐπίνοια και λογοποιία IV 150.

σχήμα και εἰρώνεια IV 340. χλεύη και παιδιά IV 157. ὀμότης και παρανομία IV 134. ὀμότης και ὀργή IV 535. φροσρά και δεσμοί III 408. εὐφημία και φιλοφροσύνη III 410. τὸ μισοπόνηρον και φιλελεύθερον IV 335. ἀνάλωμα και πόνος I 16 ~ V 36. σωτήρ και εὐεργέτης IV 146 ~ II 71.

adiectiva:

πετρώδης και δύσβατος I 368. εἰκαῖος και ἀσύμφωνος I 1. στασιώδης και ἐχθρός I 282. ἀμείνων και χρησιμώτερος I 407. πιστός και εὖνους I 441. βαρεῖς και χαλεποί I 483. εὐδαίμων και μακάριος I 490. νωθής και ἀτονώτερος I 203. καθαρός και εἰλικρινής II 345. ἄκληρος και ταλαίπωρος II 295. ἐπιχώριος και συνήθης II 570. γνώριμος και συνήθης III 346. ἐνεργος και συνεχής III 44. ἔρημος και τραχύς III 44. ἔδραϊος και ἀσφαλής IV 44. λυσιτελής και σύμφορος IV 177. στασιώδης και ληστρικός V 53. ἀλαζών και ὑπερήφανος VI 172. μεγάλη και δυσδιάθετος VII 241. ἄνανδρος και φιλόψυχος VII 378.

adverbia:

καλῶς καὶ ἔλευθέρως VII 325. δλοσχερῶς καὶ κατὰ κράτος I 21. παραλόγως καὶ μεγάλως IV 49. ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμον III 93. λάθρα καὶ μεθ' ὑποστολῆς II 277. λάθρα καὶ μετ' αἰδοῦς II 351. εὐπορώτερον καὶ ἄξιον VII 68.

verba:

χεῖρας δρέγεσθαι καὶ καταντιβολεῖν I 58. τύπτειν καὶ σπαράττειν I 59. ἀπειλεῖν καὶ βιάζεσθαι I 83. καθομιλεῖν καὶ παροξύνειν I 475. μεταβάλλειν καὶ ταπεινοῦν I 7. διώκειν καὶ κατάγειν I 111. ἀνακτᾶσθαι καὶ διαφυλάττειν I 226. λύειν καὶ δεσμεῖν I 111. οἰκτεῖρειν καὶ συναλεγεῖν I 518.

χαίροντες καὶ τεθυμωμένοι II 549. κακίξειν καὶ διαπειλεῖν II 608. διαπειλεῖν καὶ κατονειδίζειν II 628. ἄρχεσθαι τε καὶ παύεσθαι II 131. αἰκλίζεσθαι καὶ διαφθείρειν II 312.

ὑπερηφανεῖν καὶ προσοργίζειν III 1. μελιξάμενος καὶ προθεραπεύσας III 7. κυκλούμενοι καὶ περιελάνοντες III 17. βιάζεσθαι καὶ πείθειν III 61. φιλοφρονούμενος καὶ διέπων III 408.

αἰκλίζεσθαι καὶ διαφθείρειν IV 541 cf. II 312. θανατώσι καὶ λελυσηκόσι IV 371. ζῶ καὶ φιλοψυχῶ IV 163. ἐνήγε καὶ συνεκρότει IV 85. ταμεύεσθαι καὶ συμφυλάττειν IV 123. καθελεῖν καὶ θάπτειν IV 317. μαστιγοῦν καὶ στρεβλοῦν IV 329. ἱκετεύοντες καὶ ἀμννόμενοι IV 311. πολεμοῦμενος καὶ συμβαλῶν IV 250.

ἐπιστρέφεσθαι καὶ θεᾶσθαι V 416. βλασφημεῖν καὶ βάλλειν V 393.

εἰρηνεύεσθαι καὶ εὐθηνεῖν VI 300. δλοφύρεσθαι καὶ κατὰστανάζειν VI 7. ἀγανακτεῖν καὶ κεραγέσθαι VI 108. ἀνασκιρτᾶν καὶ ματαίζειν VI 174. λοιδορεῖν καὶ καταρᾶσθαι VI 203. μαραινόμενοι καὶ μεμνκότες VI 274.

ἀρπάζειν καὶ περιελάνειν VII 254. ποτιᾶσθαι καὶ δακρύειν VII 339. τῆς γνώμης στοχάζεσθαι καὶ γινώσκειν VII 327. ἀμννόμενοι καὶ οὐ προέμενοι VII 372. μετέωρον εἶναι καὶ κραδαίνεσθαι VII 79. ὑπαντᾶν καὶ δέχεσθαι VII 119. ἄγειν καὶ φέρειν VII 91 (cf. Lobbeck paralip. Gr. p. 62).

coniungunt vocabula οὔτε-οὔτε.

οὔτε δειλία οὔτε λιπανδρία III 42. οὔτε ἀρπαγή οὔτε αἰκία II 277. οὔτε ἰσχύς οὔτε σύνεσις III 276. οὔτε φρυγῆς οὔτε διώξεως VI 144. οὔτε παραίνεσις οὔτε ἀπειλή VI 257. οὔτε ἔλεος οὔτε αἰδώς II 496. οὔτε φειδῶ οὔτε ἔλεος III 329. οὔτε μαλακία οὔτε ἀγένεια II 373. οὔτε βουλή οὔτε πρῶξις IV 214. οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν III 62. οὔτε οἰκίτην οὔτε θεράπαιναν I 585. οὔτε ἀρετῆ οὔτε εὐτολμία VII 342. οὔτε τεκμήριον οὔτε ἔλεγχος IV 336. οὔτε ἀσφαλές οὔτε πρόπον IV 33 ~ 64.

οὔτε κωλύειν οὔτε νοθετεῖν VI 335. οὔτε κλαίειν οὔτε θάπτειν IV 331. οὔτε φρονεῖν οὔτε διαρπάζειν VII 1. οὔτε ἰκετεύω οὔτε δακρύω VI 304. οὔτε θύειν οὔτε προσκυνεῖν II 414. οὔτε προσυθεῖς οὔτε ἀποκριπτόμενος I 26.

ἦ-ἦ.

ἦ μῖσος ἦ δέος II 478. βέλος-σχεδία III 527. μέμρις-κατηγορία I 30. πείσειν-συναναγκάσειν IV 98. ἦ μεῖζον ἦ φοβερώτερον VI 272.

Quibus rebus expositis, quae quidem magis in genus grammaticum quam rhetoricum cadere videantur, et delectu verborum tractato nunc veniamus ad

compositionem verborum et enuntiatorum,

quam normis firmis legibusque constitutam apud alios quoque scriptores valere per se patet.

Ac primum quidem

hiatum

a Josepho in bello Judaico etsi non semper severe atque religiose esse vitatum, Benselerus¹⁾ in universum recte intellexit, pauca Niesius in praefatione addidit, in singulis autem qua ratione usus sit nunc exponam.

¹⁾ De hiatu in oratoribus Atticis p. 557.

Excusatur hiatus ante et post monosyllabas *καί ἢ οὐ μὴ ἐν τε γε δὲ ἄν*, ante et post articuli formas et relativi pronominis, interpunctione velut *συνηγμένη*, ἀλλὰ VII 284, nominibus propriis velut *πολιορκία Ἀριστόβουλον* I 64, post *περὶ πρό*.

Effugit autem concursus vocalium crasi et *ν ἐφελκυστικόν* et *οὐτως* pro *οὐτω*, *μέχρις* pro *μέχρι*, *καθάπερ* pro *ὡσπερ* et *ἐνεκεν* pro *ἐνεκα* et verborum collocatione. Elisione vero in codicibus ipsis *ι* et *α* tolluntur velut *τάχ' ἄν* V 361, *ἐτ' ὄντος* VII 240 aut ex usu aliorum possunt tolli hi hiatus:

ι *πεσόντι ἐπιχλευάζειν* IV 343. *α* *πολλὰ ἀνέσκαπτον* VII 115. *αι* *ἡρεμοῦσαι ἐν* V 388. *ε* *ποτὲ αὐτῶ* I 498. *ο* *ἤρξαντο ὁμόητος* VII 262.

Graviores hiatus in quorum numero neque sunt habenda ea vocabula, quae in unum verbum tamquam coaluisse recte dicit Niesius (praef. p. V *τοῦ ἐνδοτέρω ἱεροῦ* IV 305) neque esse videntur *ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι* numeri (III 531), post longas vocales et diphthongos extant et offendunt; huc pertinent:

1) ante praepositiones:

συμποσίῳ ὑπὸ I 54. *πελέκει ὑπὸ* I 185. *ἐπολέμει ὑποφρεύγων* II 55. *αὐτῷ ὑπήγητα* II 617.

ἀθυμῖα ἐπιπεσόντων I 647. *αὐτοῦ ἐπὶ* II 9. *αὐτοῦ ἐπέτελει* IV 618.

φυγῆ εἰς II 183. *φειδῶ εἰσῆει* III 329. *ἐμπηδῆσαι εἰς* IV 435.

φωνῆ ἀπὸ VI 301. *βουλή ἀπεκρίνατο* II 209.

ἤδη ἐνεστῶτα VI 109. *κινδύνου ὑπὲρ* IV 291. *ἐκείνου ἀνήρου* IV 654.

2) post praepositionem:

ἄνευ ἀνάγκης II 1.

3) post nomina propria.

Ταβία υἱός I 31. *Σωσᾶ υἱός* VI 92. *Λιβάνου ὄρος*

III 57. Οἰεσπασιανοῦ ἡγεμονία VI 435. Σαμαρῶται ἐχρήσαντο
III 315. Ἰουδαῖοι ἐλαίῳ II 591.

4) ante monosyllabas: -

πολλοῦ οὖν (cf. adn.) IV 57. τρέπονται οὖν VII 212. το-
σαύτη ἦν III 246.

5) post, αι, οι.

τελευταῖοι ἀπειρον II 543. δίκαιοι ἰκέται V 403. μέντοι
ἀσφάλτου IV 479. ὑπέρκειται αὐτῇ IV 452. γίνονται ἀνδρῶν
VI 425. καίτοι ὀκτωκαίδεκα V 380.

6) ante augmentum:

χώρον ἕδει V 198. στρατιᾷ ἔλεγε VII 6.

7) πρώτον ἱεροῦ V 238. κοινοῦ ἱεροῦ IV 311. ναοῦ
ἄντος IV 209. ἤδη ἄντος IV 415. αὐτοῦ ὀπίσω VI 361. φα-
νεροῦ οἶον I 263. παραβόλου ἀγωνίσασθαι VII 212.

δαιμονίῳ ὄρμῃ τινι χρώμενος VI 252 (sed cf. ὄρμῃ τινι
δαιμονίῳ χρώμενος VI 59) πολέμον οὔτε (excusatum quod
verbo πολέμον membrum concluditur) I 8.

8) loci suspecti et corrupti:

ναοῦ ἀπολουμένου ἀμείνω V 458 (cf. adn.) σύμμαχοι ἐκό-
πησαν I 21. φειδέσθω ὀλοφυρμός I 635. καλεῖται ἀνδρῶν II 503.

Neque minus ponderis hiatu habet ac momenti apud
veteres scriptores

verborum collocatio,

cuius insolentis et ab usu communi abhorrentis et alienae
omnes causas ut penitus percipiam, et ostendam, quas
formas observaverit, fieri posse non arbitror, quia saepius
ordo verborum immutatur quam ut certis legibus con-
stringantur; attamen ex exemplis cognoscitur Josephum
id potissimum egisse ut vocabula natura coniuncta inter-
positis vocabulis separaret, aut hiatu adductus aut nu-
mero quodam aut studio singula verba efferendi; quam
corruptam et perversam verborum collocationem apud
alios quoque aetatis scriptores magnopere valuisse, et

testimonia doceant quae Schmidius (Atticismus passim) affert et Longini illud: I p. 308 Rhet. Gr. ed. Sp.

ἔτι δὲ καὶ πρὸς τούτοις ἡ μετάθεσις τῶν λεγομένων διὰ τῆς συνήθους χώρας κίσμον περιόπτῃ. Ex opere autem Josephi numero haec exempla formasque:

1) in fine enuntiati vel periodi extra ordinem, quo eminentior res fiat, nomen proprium ponitur I 3. ἀνέπεμψα πρότερον ἀφηγήσασθαι Ἰώσηπος I 625. ἀποκόψας ἐλπίδας δι' Ἀντίπατρον,

aut subiectum VII 288. τὴν γὰρ κορυφὴν . . . ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεύς, imprimis substantiva abstracta cum articulo coniuncta.

II 348. περισσὴ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμψις . . . aut adverbia:

VII 56. . . ἀπεχθῶς. V 426. . . αὐτίκα. I 479. ἐπιμελῶς.

2) articulus et substantivum interposito enuntiato separantur.

II 346. τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐὰν τὰ πράγματα συγχυθῇ κέρδος et

VII 406. τὴν ἐν τοσοῦτοις ἀτρεπτον ἐπὶ τῶν ἔργων ἐθαύμασαν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν.

3) verbum et subiectum enuntiato interposito separantur.

II 464. προεκαλεῖτο ἐπὶ τὰς σφαγὰς . . . ἡ φιλοτιμία.

4) substantivum et attributum interposito vocabulo separantur aut verbo.

II 1. νέων ἤρξε θορύβων aut pronomine ποιμίαις αὐτὸν εὐφημίαις II 1 aut adverbio ἰδίας ἤδη σάρκας V 5; qui usus est cum apud omnes posteriores scriptores frequentissimus (cf. Schmid Atticismus IV, p. 516) tum adhibetur in fine membrorum aut periodorum, ut longa syllaba numerusque quidam orationem terminet:

II 372. ὄλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην. (quo loco commemorare mihi liceat non modo adiectiva ὄλος et

ἀθρόος postponi ponderis causa (II 12. *τὴν δὲ στρατιὰν ἔπαφίησιν αὐτὴν ὄλην, τοὺς μὲν πεζοὺς διὰ τῆς πόλεως ἀθρόους.*)
sed etiam *μέγιστος* I 1. *ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάνα μέγιστον*).

5) si duo substantiva et unum adiectivum coniunguntur, adiectivum ad prius substantivum apponitur.

VI 75. *τὰ βέλη ἦν ἀμφοτέροις ἄχρηστα καὶ τὰ δόρατα.*

6) duo substantiva coniuncta separantur subiecto VI 62. *καταπλαγέντες τὴν δύναμιν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὸ παράστημα* aut pronomine II 63. *οἷτα οὗτοι καὶ ὄπλα.* aut verbo II 452. *πρὸς τὸ πλῆθος ὑποδείσας καὶ τὰ φρονήματα.*

7) si duo verba et unum substantivum coniunguntur, interponitur substantivum II 312. *ἠκίζοντο τοὺς ἀλισκομένους καὶ διέφθειρον.*

8) genetivus cum substantivo coniunctus verbo interposito separatur II 28. *σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας.*

Restat, cum de rhythmis¹⁾ non sim disserturus, (quibus quidem orationem exornatam fuisse credas, si numerosam verborum collocationem et figuratam membrorum conformationem perspicias) ut exponam, quas rationes in

enuntiatorum structura

observaverit. Sed priusquam in interiores ambituum partes descendam et quaeram, quid voluerit quid sit assecutus, breviter eas formas dicendi attingam, quibus unitas periodorum cogitatorumque interrupta et turbata esse videtur,

parentheses.

Quae cum non modo dilatent orationis cursum, sed etiam, ut Quintiliani verbis utar, medio sermone aliquem

¹⁾ cf. de Josephi libellis contra Apionem Crönert zur griech. Satzrhythmik. Rh. Mus. 54, p. 593.

inserant sensum¹⁾, et forma et argumento et structura varia sunt genera distinguenda: aliae non exstant nisi ad explananda aliena et abhorrentia a lingua Graeca vocabula²⁾, aut numerum caesorum et captivorum addunt; aliae non munere interpretum funguntur, sed aut scriptoris de praemissis rebus iudicium faciunt, quarum argumentationem et documentum rarius ferunt, aut aliquid novi adiciunt, quod in nexum seriemque orationis continuae iniungi non poterat. Quibus sunt affines eae parenthesesis, quae neque cum primaria sententia sunt coniunctae neque a certis verbis cogitatisque pendent, sed liberae et solutae et in se positae aut γνώμην significant aut id quod sequitur praeparant.

Argumento autem formae quoque parentheseson efficiuntur, quarum aliae non coniuncta sed quasi asyndetica ratione sunt insertae, aliae a pronomine demonstrativo οὗτος similibusque adverbis incipiunt, aliae particulis γὰρ et καί et δὲ introducuntur.

Structura autem est eiusmodi, ut unum membrum raro excedant, anacoluthos vitent, contractae et quasi amputatae esse videantur in iis verbis singulis et dictionibus, in quibus nulla vis inest neque pondus velut ὅπερ ἦν VI 154, 303. οἶμαι I 8, IV 277. τὸ δὲ μέγιστον VI 13. τὸ δὲ τοῦτων φοβερώτερον VI 300. τὸ πάντων αἰσχιστον V 122.

Sescentis parentheseson ex exemplis quae omnia afferre et longum et supervacaneum est ad explanandas formas pauca elegi:

introducuntur particula γὰρ, cui praemittitur aut verbum γέγονε γὰρ II 21. κατέαγησαν γὰρ VI 402 aut pronomen οὗτος γὰρ VII 31. aut praepositio ἀπὸ γὰρ VI 79. aut οὗ

1) Quint. 8. 2, 15. Parenthesis interiectio qua oratores et historici frequenter utuntur, cf. Alexander rhet. Graeci III, p. 38. Sp. qui parenthesesis in numero τῶν ἱπερβάτων habet, et de scriptoribus posterioribus Schmid, Atticismus passim.

2) Blass, Grammatik des neutest. Griech. p. 275.

V 5. aut adiectiva *δεινὸν γὰρ* IV 31; deinde δὲ velut σημαίνει δὲ V 51. ταῦτα δὲ VII 184. πόλις δὲ I 321. ἡ δὲ φιλοτιμία III 31; tum οὕτω II 42 et οὕτως: πατήρ ἦν οὕτως VI 137. denique asyndetica ratione Ἑσσαῖος ἦν γένος I 342.

Sed priusquam de enuntiatorum structura paucis disseram, brevilloquentiae cuiusdam exempla quamquam magis in res grammaticas cadunt commemoranda esse videntur velut IV 252 εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν. VI 120. εἰ δὲ μὴ¹⁾ et ellipsis verbi εἶναι, quae praecipue in sententiosa oratione invenitur, περισσὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος II 345. et in descriptionibus morum et sectarum et regionum; rarius autem alia verba sunt supplenda II 627. προσεῖχεν [sc. τὸν νοῦν] VI 343. πάλιν οἱ πολέμοι Ἰουδαῖοι, καὶ πρεσβεῖαι ἐπὶ νεωτερισμῶ περιβολοὶ δὲ κοινὴ, στάσις καὶ φιλονεικία, cui exemplo affinis est figura ζεύγματος quam Josephus adhibet.

I 414. ἀνέθηκεν τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοῦζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος. II 506. κατασκευάζειν ἑαυτὸν δακρύοις καὶ ἐσθῆτι.

Quibus rebus praemissis restat ut de enuntiatorum structura ipsa disputem. Neque in animo habeo Josephi artem scribendi et membra componendi cum ratione conformandi ab aliis scriptoribus adhibita comparare (quamquam mihi est persuasum, Josephum qui in rebus tractandis non modo doctrinas rhetorum sed etiam exempla et usum tralaticium scriptorum nobis deperditorum priorum temporum observavit et continuavit, multum ad elocutionis periodorumque compositionis gradus quasi et processus paulatim mutatos intelligendos et explanandos posse conferre²⁾), praesertim cum scriptores huius aetatis nobis ser-

¹⁾ Ἀττικαὶ ἑλλείψεις schol. Aristoph. Plut. 469. Schmid Attic. III 328.

²⁾ Wilamowitz commentariol. grammat. III ind. lect. Gotting. 1889, p. 19.

vati velut Dio Chrysostomus et Musonius aliud argumentum, aliam scribendi formam praebeant.

Satis igitur mihi est in hoc uno opere versari et varia componendi genera variis narrationibus accommodata disquirere, quae ut unum e multis rhetoribus afferram, Aelius Aristides his verbis est complexus.

τέχνη ζητ. II p. 508 Sp. ἡ μὲν συνεχῆς καὶ λελυμένη λέξις ἔργοις καὶ πάθει πρόποι ἄν, ἡ δὲ κατὰ περίοδον τοῖς ἐπιδεικτικοῖς καὶ προοιμίοις καὶ ἐνθυμήμασιν.

Perscrutantibus autem nobis varias formas componendi necesse videtur, a minore ad maius ascendere, a sentiētiis simpliciter exstructis, in quarum conformatione nulla ars inest, ad periodos summis artificiis exornatas, quas ut diligenter componeret, vim efficeret et augetet, verba et membra et cogitata disposeret, operam navavit.

Atque satis est commemorasse simplicissimam formam et verba et membra coniungendi, quod enuntiata singula particulis *καὶ* et *οὐδέ* asseruntur, eodem subiecto copulantur; quam dictionem paratacticam veteres, ut verbis Aquilae¹⁾ utar, praecipue historiae et descriptioni convenire docuerunt.

Aliam vero formam paratacticae orationis praebet studium²⁾, priori sententiae per *καὶ* posteriorem adiungendi subiecto mutato, qua nova res adicitur; qua in ratione praecipue in sententiosa dictione adhibita persaepe prius enuntiatum in duas partes dividitur, quae aut particulis *μὲν-δέ* inter se opponuntur aut alio modo iuxta ponuntur. velut

II 351. *ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἐξονειδισμοὺς ποιῆσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς ἐξονειδιζομένους ἀπελέγχετε, καὶ παρόντες τὸ βλάπτειν ποροθοῦσιν φανερώς· et*

¹⁾ rhet. Lat. min. p. 27 ed. H., de perpetua compositione quam Graeci *λέξιν εἰρομένην* vocant.

²⁾ Schmid Atticismus IV, p. 546.

οὐδὲν οὕτως ὡς τὸ φέρειν ἀναστέλλει, καὶ τὸ ἡσύχιον γίνεται διατροπή.

Magis in periodorum genus eae verborum continuationes cadunt, quae modo dilemmatis exstructae per καὶ adiciunt concludentem sententiam velut

III 364. εἰ μὲν ἀποστρέφομαι σίδηρον, ἀξιώσ ειμ . ., εἰ δ' εἰσέρχεται φειδώ, πόσῳ δικαιοτέρον εἰσέλθοι; καὶ γὰρ ἡλίθιον ταῦτα δοῦν ~ II 349.

Quomodo autem Josephus in descriptionibus et pugnarum et regionum et morum genus paratacticum adhiberit aut mutaverit variaveritque, certos usus dicendi et membra componendi repetiverit et observaverit, magis quam doctrina posse cognosci arbitror exemplis ipsis quae nunc appono.

1) pugnarum descriptiones.

III 247. τῶν ὁργάνων φοβερώτερος ὁ ξοῖζος,
τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ ψόφος.
ἐπάλληλοι δὲ ἐκτύπουν . . νεκροί·
καὶ δεινὴ μὲν κραυγὴ ἠγείρετο,
συνήχουν δὲ οἰμωγαί,
αἵματι δ' ἔρρεῖτο πᾶς ὁ περίβολος,
καὶ προσβατὸν τὸ τεῖχος ἐγίγνετο.
φοβερωτέραν δ' ἐποίουν τὰ ὄρη
καὶ οὐδὲν
οὔτε εἰς ἀκοῆς
οὔτ' εἰς ὄψεως κατάπληξιν ἀπελείπετο.
πλεῖστοι μὲν ἔπεσον,
πλεῖστοι δὲ ἐγένοντο τραυματῖαι,
καὶ μόλις τὸ τεῖχος ἐνδίδωσαν,
οἱ δὲ ἀντωχύρωσαν.

VI 76 (~ III 276, III 314, VI 257, V 286).

συρρήγγνται μάχῃ κρατερά,
τῶν μὲν εἰσβιαζομένων,
τῶν δὲ ἐξωθούτων,

καὶ τὰ βέλη μὲν ἄχρηστα,
σπασάμενοι δὲ συνεπλέκοντο.
καὶ ἄκριτον ἦν
πεφυρμένων μὲν τῶν ἀνδρῶν,
τῆς δὲ βοῆς προσιπτούσης
αἰεὶ δὲ ἐφ' ὀπότερον βρῖσειε ὁ πόλεμος,
παρακέλευσις μὲν ἦν τῶν πλεονεκτούντων,
οἰμωγαὶ δὲ τῶν τρεπομένων.
οὔτε αἰ φυγαὶ τόπον εἶχον
οὔτε αἰ διώξεις,
ἀλλὰ ῥοπαὶ . . ἐγίνοντο.
τοῖς δ' ἔμπροσθεν γινομένοις
ἢ τοῦ θνήσκειν
ἢ τοῦ κτείνειν ἀνάγκη ἦν.
οἱ γὰρ . . κατέλιπον.
πλεονεκτούντων δὲ τῶν Ἰουδαίων
καὶ κλινομένης τῆς παρατάξεως
(ἀπὸ γὰρ . . . ἐπολέμων),
οἱ μὲν ἀθρόοι . . .
Ῥωμαῖοι δὲ μέρει τῆς δυνάμεως.
(οὔπω γὰρ . . ἐπαναβεβήκει.)
καὶ ἐκείνοις ἐπανεῖχον.

descriptio tumultus. V 29.

κατάπληξις ἦν τοῖς γνησίοις,
καὶ οὔτε βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολήν,
οὔτε συμβάσεως ἐλπίς,
οὔτε φυγὴ τοῖς ἐθέλουσιν,
ἐφρουρεῖτο γὰρ πάντα,
καὶ . . . ἀγήρουν
καὶ . . . ὁμονόουν.
καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀδιάλειπτος ἦν κραυγὴ,
δεινότεροι δὲ ὄδυρμοί,
καὶ θρήνων μὲν προσέφερον,
τὰς δὲ . . ἐνέκλειε,
φιμούμενοι δὲ . . . ἐβασανίζοντο.

καὶ οὐτε αἰδῶς ἦν
οὐτε πρόνοια.

descriptio regionum

III 35. δύο δ' οὐσας τὰς Γαλιλαίας,
τὴν τε ἄνω καὶ τὴν κάτω . . .
περιέχει μὲν ἡ Φοινίκη,
διορίζει δ' ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου Πτολεμαῖς,
τὸ πάλαι μὲν Γαλιλαίων,
νῦν δὲ Τυρίων ὄρος,
ᾧ προσίσχει Γαβαά
ἀπὸ δὲ μεσημβρίας κτλ.

descriptio morum.

II 585. παρανίσταται τις ἐπίβουλος ἀνὴρ ἀπὸ Γισχάλων,
πανουργότατος μὲν ἐν πονηρεύμασιν,
πένης δὲ πρῶτα . . . καὶ σχῶν κάλυμα
ἔτοιμος μὲν ψεύσασθαι
δεινὸς δ' ἐπιθεῖναι πίστιν τοῖς ἐφευσμένοις,
ἀρετὴν ἠγούμενος τὴν ἀπάτην
καὶ ταύτη χρώμενος,
ὑποκριτὴς φιλανθρωπίας
καὶ δι' ἐλπίδα φονικώτατος κτλ.

descriptio sectarum:

II 120. οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ἀποστρέφονται,
τὴν δ' ἐγκράτειαν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι,
καὶ γάμον μὲν ὑπεροψία,
τοὺς δὲ . . . παῖδας ἠγοῦνται,
καὶ τοῖς ἡθεσιν ἐντυποῦσιν·
τὸν μὲν . . . ἀναιροῦντες,
τὰς δὲ . . . φυλαττόμενοι,
καὶ μηδεμίαν πεπεισμένοι τηρεῖν πίστιν.

Quam structuram membrorum investigantibus nobis
conspicuum est Josephum id potissimum egisse ut anti-
thetico modo sive vero sive simulato res divideret et op-
poneret. Quod studium res quam uberrime exhauriendi

et in singula discernendi complures formas non modo utiles, sed etiam ineptas protulit et effecit; progrediente enim oratione ad adiuvandam rem et oppositionem efficiendam multa verba inania funduntur, supervacanea enuntiata supplendi causa inseruntur, sive rei praemittit auctor, quae saepe formam figurae *κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν* praebet, sive adiungit et idem argumentum verbis variatis bis repetit.¹⁾

Quae ratio coniungendi enuntiata aut initio aequo aut fine adiuvatur, quibus figuris anaphorae et paromoioseos et homoiotenti infra explicatius disserendis hoc loco id mentione dignum est, quod non modo aequabilitas saepeque numerus aequus syllabarum petitur, sed etiam consensu membrorum et sonitu quaedam eurhythmia efficitur.

Tricolicae et tetracolicae autem orationis, quae magis in genus figurarum quadrare videantur, exemplis praetermissis nunc ad asyndeticam structuram venio, qua ab aliis scriptoribus ad docendum et monendum apta habita²⁾, cum vim augere brevibus minutioribusque membris et pressa cumulata coacervata oratione studeat, Josephus utitur, ut animos concitet et affectus.

Quomodo fit, ut et in quaestionibus urgentibus (II 361) epilogisque orationum (VII 380, 385) et in illa Titi oratione adhibeatur, qua qualis in Iudaeos fuerit imperator singulis rebus factisque exponit et disserit.

VI 344. ἤκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγώ,
τὸν δῆμον ἀκούσας . . . ἤσθην.
ἑμᾶς . . . παρεκάλοιν,
. . . πολεμούντων ἐφειδόμην,
δεξιὰς ἔδωκα,
καταφρυγῶσιν-ἐτήρησα,
πολλοὺς . . . ἤλέησα κτλ.

¹⁾ cf. p. 8 illud Hermogenis.

²⁾ Blass, Gramm. des neut. Griech. p. 272.

P
b
n
i
s
t
t
i

Qua ratione conformandi cum singula membra iuxta ponantur, in aliis enuntiatis periodice compositis, in quibus summa lex et gravissima est unitas argumenti, ea res, ad quam disputatio spectat et trahere vult attentionem, in fine ponitur, cui praeparando et explicando inserviunt sententiae praemissae. Quo componendi genere, quo sententiae variatae, quae a suo principio deflectuntur et liberius vagantur, ad unum rei caput referuntur et redeunt, utitur Josephus imprimis eo consilio, ut Romanos ad maiorem vim rhetoricam efficiendam cum aliis gentibus compareret, virtutes fortitudinem magnitudinem explicite describat et celebret gentium subiectarum, victores opponat Romanos brevi enuntiato numerumque copiarum parvum velut

II 358. *καὶ Ἀθηναῖοι μὲν οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ καὶ περὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ γῆς πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης ὀδεύσαντα καὶ μὴ χωροῦμενον μὲν πελάγῃ, πλαυτέραν δὲ τῆς Εὐρώπης τὴν στρατιὰν ἄγοντα, οἷα δραπέτην διώξαντες περὶ δὲ μικρῆ Σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην Ἀσίαν κλάσαντες νῦν δουλεύουσιν Ῥωμαίοις* (cf. II 359, II 360, 368, 369 etc. ex aliis scriptoribus Velleium Paterculium II 106:

omnis eorum iuventus, infinita numero, immensa corporibus, situ locorum tutissima, traditis armis una cum ducibus suis, septa fulgenti armatoque militum nostrorum agmine . . . ante imperatoris tribunal procubuit.)

Restat ut prooemium perspiciam, quod et usum tralaticium Thucydideamque imitationem redolens in initio operis positum summis exornavit Josephus artificiis ut ostenderet quantopere componendis libris operam daret, et quod cum mente et consilio in quam plurimas particulas divisit quo magis uberior oratio evaderet et alia res ex alia nexa, omnes inter se aptae et colligatae viderentur; quod vero latius patebit e prooemio ipso.

A I 1.

I. ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων καὶ Ῥωμαίων πόλεμον συστάνα μέγιστον.

1. οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς
2. σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῆ παρειλήφαμεν
 - a) ἢ πόλεων πρὸς πόλεις
 - b) ἢ ἔθνῶν ἔθνεσι συρραγόντων,

II. οἱ μὲν

1. οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν,
2. ἀλλ' ἀκοῆ συλλέγοντες

II. εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα ἀναγράφουσιν,

III. οἱ παραγενόμενοι δὲ

1. ἢ κολακεία τῇ πρὸς Ῥωμαίους
2. ἢ μίσει τῇ πρὸς Ἰουδαίους

III. καταψεύδονται τῶν πραγμάτων,

IV. περιέχει δὲ αὐτοῖς

1. ὅπου μὲν κατηγορίαν
2. ὅπου δὲ ἐγκώμιον

IV. a) τὰ συγγράμματα,

b) τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ,

B. I. προυθέμην ἐγὼ

1. τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσση μεταβαλὼν
2. ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ πρότερον συντάξας ἀνέπεμψα

I. ἀφηγήσασθαι Ἰώσηπος Ματθίου παῖς ἐξ Ἱεροσολύμων βασιλεύς,

1. αὐτὸς τε Ῥωμαίους πολέμησας τὰ πρῶτα
2. καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχῶν ἐξ ἀνάγκης.

operai
comp

quas
apte
et t

res

loc

lu

us

oi

e:

f

t

Quoniam ex adhibitis exemplis explicatisque satis esse demonstratum arbitror, quibus artificijs et rationibus

operam daret Josephus, ut orationem conderet, periodos componeret, membra disponeret, iam hinc transeamus ad

sententias,

quas Graeci vocant *γνώμας* et veteres rhetores ad causam apte accomodatas orationem et pleniorum et iucundiorum et uberiorum reddidisse docuerunt.

Distinguentibus autem nobis sententiarum quoque res et formam, apparet argumentum sententiarum paucos locos complecti et quasi tralaticios; quicumque enim paulum historiam gnomologiae perspexerit, non ignorabit et usu consuetudineque scriptorum et scholarum exercitationibus rem eo deductam esse, ut eadem sententiae eademque proposita non modo apud omnes scriptores posteriorum temporum aut variata aut deflectentia ad contrarium versa redirent, sed etiam ea potissimum probarentur et placerent, quae iterum atque iterum repetita ita erant pervulgata et sermone trita, ut paene in usum proverbii venirent, dummodo nova ratione et novis facetiis tractarentur.

Quomodo fit ut Josephus quoque nobis *τύχην* et *τύχης μεταβολάς* et *φθόνον* similiaque¹⁾ producat et aptis et ineptis dictionibus, quae si quis reliquias scriptorum Latinorum illius aetatis nobis servatas mente comprehenderit apud alios recurrere inveniet. Quamquam vero neque conatus est neque ei contigit, ut id quod ipse videret aut ei occurreret, e propria rerum contemplatione in sententias omnibus perspicuas fingeret et formaret, quae in omnes partes valerent et vigerent et penitus haerent in memoria, tamen a posterioribus sive a Photio laudatur²⁾ sive a Stobaeo aliorumque florilegiis affertur.

1) Luetzen l. l. p. 27.

2) supra p. 2.

Sequitur ut pauca de forma sententiarum dicam, in qua disserenda facile potest cognosci Senecis Asianisque qui vocantur, qui accusabantur quod nimis acutas sententias et vibrantes et concitatas componerent, Josephum non esse adnumerandum, nisi forte huc dicta pertinent quae verbis οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν introducta breviter pressequae res expositas concludunt et complectuntur velut

III 75. καὶ οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις, τὰς παρατάξεις δὲ μεθ' αἵματος μελέτας ~ V 4, I 470. τὸν βίον οὐκ ἂν ἡμαρτέν τις εἰπὼν μυστήριον κακίας.

Collocantur autem sententiae saepius in fine modo clausularum quasi epimetro quibus praemittit verba πολλὰ δ' ἂν τις ἐννοῶν et καταμέμνται' ἂν τις et ἐνθα δὴ et οὐδὲν γὰρ ὡς, rarius in initio orationis¹⁾, aliae in parenthesisibus in quibus ellipsim verbi εἶναι adhibet, aliae denique particula γὰρ coniunguntur aut asyndetica ratione inseruntur.

περὶ τύχης καὶ μεταβολῶν.

ὄξεϊα μὲν πολέμου ἔοπη, τῶν δ' ἀνθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον
III 396.

οὔτε τὸ δυστυχεῖν οὔτε τοῦναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον, ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμβρομένην εἰς ἑκάτερα τὴν τύχην. I 374.

ἀλλὰ γὰρ οὐ δυνατὸν ἀνθρώποις τὸ χρεῶν διαφυγεῖν οὐδὲ προορωμένοις VI 314 ~ VI 395, IV 40, IV 42, VI 63, VI 176, III 440, I 373, VI 267, V 461, I 208.

τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ἐπιπεσοῦσιν δεινοῖς τὸ γοῦν ελεῖσθαι περίεστιν, ὁ δ' εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν δρμήσας καὶ προσονειδίξεται. II 396.

(cf. Polybium II 7, 1. τὸ μὲν γὰρ ἀνθρώπους ὄντας παρὰ λόγως περιπεσεῖν τιμὴ τῶν δεινῶν οὐ τῶν παθόντων, τῆς τύχης δὲ καὶ πραξάντων ἐστὶν ἔγκλημα, τὸ δ' ἀκρίτως καὶ προφανῶς

¹⁾ supra p. 7.

περιβαλεῖν αὐτοὺς ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς δμολογούμενόν
ἔστιν τῶν πασχόντων ἀμάρτημα. διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐκ τύχης
πταίουσιν ἔλεος ἔπεται μετὰ συγγνώμης κάπικουρία, τοῖς δὲ διὰ
τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν ὄνειδος κάπιτιμήσις συνεξακολουθεῖ παρὰ
τοῖς εὖ φρονοῦσιν.)

de rebus virtutibusque militaribus.

II 355/6. ἡ γὰρ πεῖρα τῆς δουλείας χαλεπή, καὶ περὶ τοῦ
μηδὲ ἀρξασθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. ὁ δ' ἄπαξ χειρωθεὶς
ἔπειτα ἀφιστάμενος ἀνθάδης· δοῦλός ἐστιν οὐ φιλελεύθερος ~
V 365.

III 149. οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

III 209. οὐδὲν γὰρ ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως
~ III 271.

II 582. διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς πολέμους παρ' οἷς
ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν πάντες οἱ στρατευόμενοι, τοὺς
δὲ οἰκισθὲν φαύλους οὐ μόνον τοῖς ἐπιούσιν ἐχθροῖς ἀλλὰ καὶ τῶ
θεῷ χρῆσθαι πολεμίῳ.

III 204. καλὸν εὐκλείαν ἀντικαταλλαζόμενον τοῦ βίου καὶ
δράσαντά τι γενναῖον εἰς μνήμην ὀψιγενῶν πεσεῖν.

V 79. μάλιστα δὲ τοὺς ἐν ἔθει συντάξεως ὄντας καὶ μετὰ
κόσμον καὶ παραγγέλματος πολεμεῖν εἰδότας ἀταξία φθάσασα
θορυβεῖ.

I 509. μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας πάθεισιν οἰ-
κείοις περισιωμένας.

III 495. οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου κα-
τορθοῦσθαι ~ V 501.

III 478. κατορθοῖ δὲ τοὺς πολέμους οὐ πλῆθος ἀνθρώπων
κἂν ἢ μάχιμον, ἀνδρεία δὲ κἂν ἐν ὀλίγοις.

περὶ διαβολῆς καὶ φθόνου.

I. πᾶσαν εὖνοιαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή καὶ οὐδὲν
οὕτως τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρόν δ τῷ φθόνῳ μέχρι παντός
ἀντέχει. (cf. Stobaei ecl. II 55 ~ 79.)

I 208. ἀμήχανον ἐν εὐπραγίαις τὸν φθόνον διαφυγεῖν.

περὶ ἐλπίδος.

VI 287. πείθεται δὲ ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς διὰ
δ' ἤδη καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξαπατῶν ὑπο-
γράφῃ, τόθ' ὁ πάσχων ὄλος γίνεται τῆς ἐλπίδος.

I 373. σφαλερὰ δ' ἐλπὶς οὐκ ἐξ οἰκείας φύσεως ἀλλ' ἐξ
ἀλλοτριᾶς ἠρηγμένη κακοπραγίας.

περὶ ἀδικίας.

IV 222. τῶν μὲν ἀδικησάντων πολλάκις διὰ μίσους γίνεσθαι
τὴν ἀμέλειαν, τοῖς δ' ἀδικηθεῖσιν τὰς ὁργὰς ἐπ' ἐξουσίας χαλε-
πωτέρας.

II 351. οὐδὲν δὲ οὕτως τὰς πληγὰς ὡς τὸ φέρειν ἀναστέλλει,
καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικουῦσιν γίνεται διατροπή.

varia:

οὐδὲν γὰρ οὕτω συνίστησιν τὰς εὐνοίας ὡς τρόπων συγ-
γένεια IV 240 (cf. Demosth. Olynth. II 9. ὑπ' εὐνοίας συστῆ
τὰ πράγματα).

II 345. περισσὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος,
διὰ ἢ τῶν ἀκουόντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον δμόνοια. cf. Nilum
episcopum et martyrem, κεφάλαια ἢ παραινέσεις 231 (Orelli,
opuscula sententiosa et moralia p. 350, 1). περισσὸς πᾶς
λόγος πρὸς διόρθωσιν, διὰ ἢ τῶν ἀκουόντων πρὸς τὸ χεῖρον
ἀποκλίνασα σπουδὴ τοῖς κατὰ συμβουλήν λεγομένοις ἐναντίως
διάκειται et eclog. Maximii et Antonii 31. περὶ ἀβουλίας καὶ
βραδύτητος.)

V 558. κατεφρόνει φιλοχρηματία πάσης κολάσεως, καὶ
δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις τοῦ κερδαίνειν ἔρως, οὐδὲν τε οὕτως
πάθος πλεονεξία παραβάλλεται.

V 429. πάντων μὲν δὴ παθῶν ὑπερίσταται λιμός, οὐδὲν
δ' οὕτως ἀπόλλυσιν ὡς αἰδῶ. τὸ γὰρ ἄλλως ἐντροπῆς ἄξιον
ἐν τούτῳ καταφρονεῖται.

II 350. θεραπεύειν γὰρ οὐκ ἐξετάζειν χρὴ τὰς ἐξουσίας.

I 503. διὰ τῶν τοιούτων [οἱ ἀναπείθουσιν καὶ τὸ τῆς ἡλικίας
εὐκολον ἐπὶ κακῷ μεταχειρίζονται] ἐξαπατᾶσθαι μὲν οὐκ ἐφήβους

μόνον ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἴκους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας
δύσας ἀνατρέπεσθαι.

V 329. τὸ γὰρ ἀτηνέστερον ἦτον ὑποπίπτειν τῷ πανούργῳ.

VII 34. οὐδὲ γὰρ διαφεύγει πονηρία θεοῦ χόλον, οὐδὲ ἀσθε-
νῆς ἢ δίκῃ, χρόνῳ μέτεισι τοὺς εἰς αὐτὴν παρανομήσαντας καὶ
χείρῳ τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρει τοῖς πονηροῖς, οὗ καὶ προσεδόκησαν
αὐτῆς ἀπηλλάχθαι μὴ παραντίκα κολασθέντες.

VI 34. τὸ μὲν παρακελεύειν ἐπὶ τὰ μὴ φέροντα κίνδυνον
αὐτόθεν τοῖς παρακελευομένοις ἀκλεές, ἀμέλει καὶ τῷ παρακε-
λεύοντι φέρει κατάγνωσιν ἀνανδρίας.

Idem vero quod de inveniendi facultate sollertiaque
vix parumve exculta in sententiis adhibitis erat dicen-
dum, de

similitudinibus

est faciendum iudicium, quas subtilius perspicientibus
apparet non tam e vita quam e schola librisque esse
sumptas plerasque.

Argumentum enim imprimis in iis rebus versatur,
quae et a philosophis diatribarum et a rhetoribus sunt ad-
hibitae, in medicinae et bestiarum comparatione et theatri.
Quae quamquam saepius cum scriptoribus priorum tem-
porum et poetis consentiunt, tamen mihi a vera ratione
aberrare vehementer videatur, qui credat verba repetita
e lectione ipsa poetarum et principum prosae orationis
esse hausta; quod fieri potuit, non debuit, cum schola et
usus magnum numerum exemplorum exhibuerint quibus
scriptores iterum atque iterum utebantur. Quomodo fit, ut
satis mihi videatur addere hic illic locos similes, super-
vacaneum autem unius cuiusque exempli fontem et ori-
ginem attingere et persequi, cuius semper conscium sibi
fuisse scriptorem non opinor.

Forma autem in singulis verbis ad explanandum ad-
iunctis versatur aut enuntiatis sive membrum unum con-
tinentibus sive versus modum excedentibus, quae explicate

et accuratius res interpretantur. Introdūcit vero similitudines usitatis verbis quae eadem ab aliis scriptoribus observata invenies, καθάπερ, ὡσπερ, ὡς, οἷα, δίκην, παραπλήσιος, δοκεῖν, ἔοικα, ὃ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ . . ., εἰκάζειν, ὅμοιος; genera varia formasque similitudinum ipsarum doceant exempla:

1) argumentum e corpore, medicina similibusque sumptum.

I 507. ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις ὡσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν αἰεὶ τι μέρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους ὅπερ ἀποκόπτειν μὲν οὐ χρήναι, θεραπεύειν δὲ προότερον ~ II 264, VII 437, V 27, V 549.

III 54. ἄρχει Ἱεροσόλυμα ὡσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος (cf. Menandrum περὶ ἐπιδεικτ. III p. 350 rhet. Gr. ed. Sp. . . . εἰ δὲ πρὸς τέλει, ὅτι ἀντὶ κεφαλῆς ἀντίκειται ταῖς ἄλλαις χώραις.)

III 270. καθάπερ ἐνὶ σώματι πάση τῇ φάλαγγι ἀνωθοῦντες ~ VI 359.

III 72. ὡσπερ συμπεφυκότες τοῖς δπλοῖς ~ VI 155.

VI 337. καθάπερ ῥήγματα ἢ σπάσματα (cf. Demosth. XVIII 198 Olynth. II 21) ἐν τῇ μείζονι νόσῳ διεφάνητε ~ VI 164, IV 406, VI 398. (ὡσπερ ἐμμανεῖς IV 233 ~ VII 57, I 352, V 295, V 323 colorem similitudinis amisisse videntur.)

2) e publicis rebus et privatis.

II 154. τὰ σώματα ὡσπερ εἰρηκαί (cf. VII 348 et philosophiam popularem a Platonis Phaedone deductam).

VI 428. ὡσπερ εἰς εἰρηκτὴν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος ~ VI 428, VI 366, V 486, VI 160.

πόλις ὡς νεώς VII 71.

πόλις ὡς πορνεῖον IV 562.

ἐπείχθη στρατηγὸς καθάπερ ἐφ' ἔρμαιον I 127.

τὸ ἔνδον τῷ μὲν παντ' ἔχειν τὰ χρειώδη πόλις εἶναι δοκεῖν, τῇ πολυτελείᾳ δὲ βασιλεῖον V 241.

χαρίζομαι τὸ ζῆν ὡσπερ ἐν οἰκίᾳ πρῶτος δεσπότης τὰ μὲν ἀνήκεστα κολάζων, τὰ δὲ λοιπὰ σφάζων ἐμαντῷ VI 350.

3) e natura

ὡσπερ σκηπτὸς ἐμπροσθὸν τοῦτο ἐτάραξεν Ἡρώδη I 440 ~ VI 288.

περισβέννυσθαι τὰς δρμάς ἀπορουμένας ὡσπερ ὕλης τὸ πῦρ III 209.

ὡς εἰκάζεσθαι καμήλω τὸ σχῆμα IV 5.

δικήν τῶν αὐθασεύτων ἐρπειῶν τοῖς σαίνουσι τὸν ἰὸν ἐναφήκατε VI 336. (cf. Wendland, Philos Schrift über die Vorsehung s. v. ἰόβολος.)

ἥς καὶ παρὰ θηρίοις στοργαὶ μένουσι I 465 ~ V 367, IV 174, IV 425, V 85.

ἔρην τὸν σίδηρον ἀπὸ τῆς σφαγῆς, ὡσπερ τὰ κυκλωθέντα τῶν θηρίων ἀεὶ πρὸς τὸν καθαπιτόμενον ἀντιστρεφόμενος III 385.

ὡσπερ κύνες V 196 ~ V 526.

καθάπερ ἐξ ἀγγελῶν ζώων ἀλόγων ἐλκομένου τοῦ κρατιστεύοντος ἀεὶ θύματος IV 170.

καθάπερ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιον ὕλην ἔστιν ἰδεῖν ἐπιλωμένην πᾶσαν, οὕτως ἐρημία κατελείπετο IV 536.

καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαβεν, ἐφ' οὗς εὗρεν τὸν θυμὸν ἠφίει IV 540.

τὸν λαὸν ὡσπερ ἀνοσίων ζώων ἀγέλην ἐπιόντες ἔσφαζον IV 326.

καθάπερ λυσσῆσαν θηρίον ἐνδεία τῶν ἐξωθεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἤδη σάρκας δρμᾶ, οὕτως V 4.

4) ex artibus.

ἦν ὡσπερ πολέμον θεάτρον VI 146 ~ IV 91, V 73, IV 368 (cf. Appian. b. c. II 33 καθάπερ ἀγῶνα πόλεμον θεώμενοι et Lib. 71 f ὁ δὲ Σκιπίων ἐθεᾶτο τὴν μάχην ὡσπερ ἐκ θεάτρον).

ὡσπερ ἐπὶ σκηπῆς ἀλλοτρίῳ κατεκόσμου προσωπείῳ IV 156 ~ IV 336.

αἱ παρατάξεις καθάπερ ἐορτή IV 231.

τὸν τοῦ ζῆν χρόνον ὡσπερ ἀναγκαίαν τιὰ τῇ φύσει λειτουργίαν VII 352.

ὥσπερ εἶδωλα V 513.

θεὸς ὥσπερ χορηγός II 131.

τὴν διάθεσιν καὶ φωνὴν Τίτου ὥσπερ ἐπιτάφιον λαμπρὸν
VI 184.

5) e rebus militaribus

ναῦς ὥσπερ φάλαγξ III 469. *ὥσπερ ἐπιτείχιμα* I 448.
ὥσπερ φρουρίω IV 511. *ὥσπερ διὰ παρατάξεως φόνω μυρίω*
γεγυμνασμένης V 12.

6) e rebus navalibus

ὥς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἠγοῦμαι δειλότατον ὅστις χει-
μῶνα δεδοικῶς πρὸ τῆς θυέλλης ἐβάπτισεν ἐκὼν τὸ σκάφος
III 368.

ὥσπερ χειμαζομένης νεῶς εἰς ἦν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν
III 195.

καλὸν ἕως ἔτι ἐν ὄρμῳ τὸ σκάφος προσκείμεσθαι τὸν μέλ-
λοντα χειμῶνα μηδ' εἰς μέσας τὰς θυέλλας ἀναχθῆναι II 396.

τοῦτο δ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους ἐβάπτισε
τοὺς νεανίσκους I 535.

πολλοὶ ὥσπερ βαπτιζομένης νηὸς ἀπενήχοντο τῆς πόλεως
II 556.

quas dictiones e vita navali haustas praecipue Athenienses velut Demosthenem [Olynth. III 69 de cor. 194] excoluisse, deinde rhetores scriptoresque posteriores adhibuisse nemo nescit.

Similitudinibus autem sunt non modo genere, quod in utroque aliae res ad comparandum adhibentur, sed etiam argumento affines

translationes,

quae cum ex iisdem fere fontibus atque similitudines sint haustae, saepe et cum posterioribus scriptoribus quorum exempla a Schmidio (Atticismus) collecta sunt, et cum prioribus consentiunt, quos ad explanandum Josephum

proferre longum est; genera vero translationum ipsarum doceat conspectus.

1) id quod de rebus animalibus proprie dicitur in exanimas transfertur:

ἡ τύχη ἐνεμέσθη I 431. ἐπαμειβομένη I 374. μεταβέβηκεν II 360. κατορθοῖ II 373. μεταβέβηκεν III 454. παρλείπειο III 24. συνείπειο V 548. διοδεύει III 389. προσχωρεῖ IV 622. πανουργεῖ IV 591. συναγωνιζομένη VII 7. παλίμπους παρ-
ίσταται IV 40. κατέχευεν λήθην III 359. ἡ εἰμαρμένη στρα-
τηγεῖ IV 297. περιάγει τὸ κρατεῖν IV 622.

ὁ καιρὸς ἀνέπειθεν I 5 ~ II 55. ἐβράβευε VII 194. παρα-
καλεῖ VII 358. ὁ χρόνος ἐκκρούει I 79. βραβεύει IV 229.

τὸ χρεῶν ἐπεγέλα I 233. ἐφθάκει I 275. ἐκράτει V 355.
παρῆν V 572.

τὰ πράγματα κάμνει I 23. προχωρεῖ I 66. συννένευκε
IV 622.

τὰ τοῦ τέλους ᾄδει III 136.

ὁ φθόγος ἐγείρει I 67. φθάνει I 184. πλάζει VI 398.

τὸ δέος καθάπτεται I 373. ἐχώρει II 187. ὁ φόβος δι-
δάσκει I 374. ἐθρανσε I 428. ἐφρούρει II 632. βραβεύει τὰς
τόλμας VI 143.

τὸ μῦθος ἤχημαζε VII 46. δυσμένεια ἐμφωλεύει I 634.

οἶκτος ἄπτεται V 282. ἔκλασε III 204.

πίστις ἐκράτει VI 231.

διαβολὴ συνέδραμε I 480.

τίσις περιέρχεται I 72. ποιὴν μετέβαινε I 582. περι-
ῆλθεν I 531. κόλασις κατασκήπτει VII 72.

ἀπόνοια ἤφατο VII 437. συναμαρμαζέει V 424.

αἰδῶς ὑπέστρεφε V 94. ἐτόνωσε V 488. ἐστρατήγει VI 160.
ἐνίκα IV 285.

ἐλπὶς ἐβουκόλησε VII 380 (cf. Schmid Atticismus Re-
gister s. v. βουκολεῖν l. c.).

βάσανοι καὶ ἐπιστολαὶ ἐκεκράγεσαν I 606. αἱ βίβλοι
παρῆσαν πολλὰ βοῶσαι I 499.

ἀγανάκτησις συνήγαγε II 42.

- μικτελέει ἐνσκήπτει I 91.
τόλμημα συνέδοραμε V 424 ~ VII 39. τόλμα καὶ θράσος καὶ
ἀκρόνοια ἠγγῆται III 479.
τὸ βούλευμα ἔρασαν I 366.
πίθος ὑπεγρόρασε I 544. ἐργίαι III 22. παρκαίητος
ἐπέτασε I 570.
ἡ ἀλήθεια προτέθημεν I 81.
προδοσία ἔλασε III 296.
τὸ φιλότιμον διέβη I 403. ἐχόρα IV 211. ἡ φιλοτιμία
ἔτασε V 503. τὸ φιλόνοστον ἤτασε IV 132. τὸ γενναῖον ἀ-
μάζει III 479.
ἰσχυρὴ προμαρτυρεῖται I 610. προσμαρτυρεῖ VII.
πίθος ἠτιῶται πίστεως V 509, 348.
νόμοι κείνοντες VII 387. στενάζειαι III 356.
ἔρασε ἐγκαίαι I 436. στήρασε I 436. ἕμεροι φημοῦσι I 438.
διάδοσις στήρασαντο I 445.
ὁ θυμὸς ἀποσπῆται I 590. ἐσείαι II 517. ἐστραγγίσει
VI 257. ἀνέκον οἱ θυμοὶ καὶ τὸ μῦθος VI 263.
ἀνίτην ἤρασε II 1. κείνοντες III 7. ἤτασε I 220. παρκαί-
ησαν IV 434. παρκαίαι V 425. ἤρασε VI 197.
ἀσκήσασαί τε IV 591. παρκαίαι I 394.
ἀσκήσασαί τε IV 325.
ἰσχυρὸς ἀμάζει IV 369. προσξέται II 60. ἐπελοῦται VII 149.
μαρτυρεῖται παρκαίησαντο VII 267.
χρησιμὸς ἐπαρῶται ἤδη ἐπαιτός VI 109.
ἐπαιτός ἐπαρῶται V 395.
τὸ θεῖον ἐπαρῶται καὶ ἐπαιτός V 395.
ἀσκήσασαί τε II 312.
ἠγεμονία σπῆται IV 502. προσμαρτυρεῖ VI 342. παρκαί-
ηται σπῆται I 612.
μνήμη φέρει βίωσαν V 183. ἀνίτην ἐπαιτός III 351.
ἀγαποθεοῦσαι I 427.
μνήμη ἀσκήσασαί τε III 433. ἤρασε θράσος I 371. ἐπαιτός
IV 255.
ἀσκήσασαί τε V 359.

ἡ κραυγή τῶν ἀνοῶν, ὁ κοινορτὸς τῶν δμμάτων ἐπεκράτει
V 487.

ἡ νόσος διατρέχει II 11.

ἡ νίκη ἔρρεψε I 86. τὸ κρατεῖν ἔρρεψε IV 497.

ἡ στάσις ἀπτεται I 88. συναπῆει I 467. κατασκήπτει
IV 388. ἀνακμάζει I 502 ~ V 2, I 370. περιμάσσεται V 105.

πόλεμος χωρεῖ διὰ παθῶν I 6. λωφᾶ V 98. προσέρπων
καὶ κορυφούμενος VI 164. ἀκμάζει I 370. πλησιάζει III 129.
διελέγχει ψυχάς II 152.

ροπή προουξένει V 66.

λιμὸς ἤπειγε VI 157. ὑφέρει V 343.

κίνδυνος ἀπετέμνετο τὰς ἐξετάσεις I 493.

χειμῶν ἀκμάζει IV 298. τὴν οἰκίαν μετέβαινε περὶ τὴν
ἐκείνου κεφαλὴν ὄλος ἐπηρείσαστο I 488.

2) translatio fit per substantivum, quod praedicati loco
ponitur:

αἰδηρὸς ὑπηρέτης VI 49 ~ III 364.

ἐν σώμα στρατιά III 104.

πόλις τάφος, ναὸς πολυάνδριον V 19.

δῆμος ἄθλον V 251.

πλήθος παρανάλωμα IV 315 ~ V 15.

ὄρος τῆς φυγῆς θάνατος I 98.

Ἀλεξάνδρεια κέντρον ἀποστάσεως II 385.

τὸ πατεῖν κέντρον συμφορῶν III 440.

ἐκάτερος πολέμου ροπή II 52 ~ II 470.

πάθος προοίμιον II 454.

κίνδυνος ἐφόδιον ἀνδρείας VI 80.

σύμβουλος ὀργή VI 204.

παῖς ἐρινύς VI 207.

δοῦλοι τῆς πλεονεξίας ὑπηρέται II 41.

ἀγώνισμα τῆς παρανομίας I 226.

ὑδωρ χορηγός IV 464.

τροφή πόλις V 21.

λείψανα τῆς φιλοτιμίας III 465.

3) id quod de quibusdam exanimis rebus et animalibus dicitur proprie, in alias res transfertur:

a) *θεός ἔθετο τὴν ψῆφον* VII 359. *ἐκύρωσε* IV 362. *ἐπισκόπει* V 343.

βραβεύει ῥοπᾶς I 215. *τιμωρίαν* VII 270. (cf. Wendland, Philos Schrift über die Vorseh. p. 66⁴ et p. 103 deus rector ac munerarius certaminis, ἀγωνοθέτης) *ἐμπεριάγει τὴν ἀρχήν* V 367.

b) *τοῖς σώμασιν ἀντιειχίζειν* V 346. *ἀποφράσσειν* VI 19. *τὰς ὁδοὺς ἀπεφράξαντο νεκροῖς* VI 406.

c) *καταφλέξαντες τὰ νεῦρα τῆς πόλεως* II 428. (cf. Demosthenem ed. Rehdantz-Blass index s. v. νεῦρα.)

σβεννύναι τὸ φρόνημα I 385 ~ II 318, II 296, III 209, VI 31. *ὑπεκκαίειν θυμόν* I 480.

ἐκρίπτειν πόλεμον II 293 ~ 343, III 9, I 67, I 591, III 9, II 265.

τυφοῦν ὠμότητα III 442 ~ VII 80. *ταῖς ἐλπίσιν αὐτοῦς* (cf. Wendland, Philos Schrift über die Vors. (p. 111/2).

d) *θάλλειν τὰς ἐλπίδας* IV 432 ~ 221, IV 172.

ψύχειν πλεονεξίαν II 331. *ἐλπίδα* V 472 ~ I 66. *ψυχρὰ ἐλπίς* I 357 ~ I 202.

θερμόν ψεῦδος V 546 ~ I 39. *ψύγμα* I 475.

θερμότεροι = θρασύτεροι IV 292, V 491, II 286. *θερμότης* I 109 ~ I 117.

e) *ἀποκόπτειν ἐλπίδας* I 480 ~ I 625, I 558, I 567, VI 20, II 324, I 299, V 24.

διακρούεσθαι ἀπειλήν I 499 ~ I 483, III 405, I 393, 279, II 281, I 507.

ἀποστέλλειν ἀνάγκην VII 387 ~ II 269. *καταστέλλειν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς* IV 443 ~ III 22.

συνάγειν ἀλήθειαν III 247.

ἐπισείειν σκιὰν ἀδικήματος I 215 ~ IV 302, II 412, IV 421.

σπᾶν ἀπόνοιαν V 34 ~ VII 228. *περισπᾶν πάθος* I 508 ~ II 283.

κλᾶν τὴν ἐλπίδα III 187 ~ III 296, I 214, VII 234,
VII 339.

θήγειν θυμούς VI 234 ~ IV 174.

θραύειν ἐλπίδα VI 12 ~ I 323.

ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας I 482.

χαλινοῦν Αἴγυπτον II 387.

διαξενγγῖναι συμπλοκὴν προφάσεων II 348.

διακλεῖν τὰς ὁρμᾶς IV 426.

ἐφειδρεύειν ταῖς ἐλπίσιν I 517.

καταπατεῖν θεσμόν IV 386.

ἀπερείδεσθαι ὁργὴν II 462.

διελέγχειν ψυχῆς θόρυβον III 2.

ἀρτᾶν ἐλπίδα I 373 ~ IV 496.

ἀρτύνειν τὴν ἐπιβολὴν II 614.

ἐπιτείνω τὸν φθόρον II 614 ~ VII 447, VI 336, VII 49.

συνάπτειν τόλμαν IV 187 ~ IV 278.

ἐκφέρω μῖσος VII 445.

ἐπιστρέφω λογισμόν IV 658 ~ IV 180.

ἀποπληροῦν μῖσος VII 363 ~ IV 198, II 502.

f) κορηνύναι τῶν κακῶν VI 328 ~ IV 314. φέρειν τὸν
κόρον I 624 ~ VI 336, IV 92.

λιμὸς βαθύνας ἑαυτὸν ἐπεβόσκειτο V 512.

γέυσθαι τῆς καταδρομῆς IV 260 ~ V 461, IV 362, VI 97.

τῆς σοφίας γεσσαμένοις ἄφικτον δέλεαρ καθέντες
II 158.

πίνειν τὸ τῆς πόλεως αἷμα V 344 ~ II 85.

ἐν τοῖς εὐτυχήμασιν νήγειν IV 42. πρὸς τὴν πρώτην
ὑπονήμαντες ἐκδρομὴν V 255.

τροφήν τῷ πυρὶ λείπειν II 425 ~ II 10. τρέφειν πόλεμον
V 371 ~ V 306, II 587, IV 434. ὑποτρέφειν σώ-
ματα καὶ πρόθυμον IV 88. ἐπιτρέφειν τόλμαν VI 240.

ὑποβλαστάνειν τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς I 588.

g) τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασπενάζειν ἴδιον I 16.

σπέρματα τῆς μελλούσης ἀλώσεως καταβάλλειν II 276
(Demosth. 24, 154).

παρασπείρειν τὸ γένος VII 343.

φανταζόμενοι Φίλιππον καὶ τὴν σὺν Ἀλεξάνδρῳ παρασπείρουσαν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν II 360 (cf. eadem translatio de Alexandro usurpata Plutarch. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς 328 E. et 332 A.).

σκιὰν βασιλείας αἰτησάμενος ἧς ἤρπασεν αὐτῷ τὸ σῶμα II 28. ἐν σῶμα γίνεσθαι V 279.

ἐνόσει τὰ οἰκεία I 4 ~ III 3, IV 84, IV 376, V 255, III 443.

h) ἐξοκέλλειν εἰς τοσοῦτον ὀμότητος IV 381 ~ II 251.

πόλεμος βρόθει VI 77 ~ IV 34.

πόλιν βαπτίζειν IV 137.

διαχεῖν ἔλεον I 637 ~ II 278. ὑφίστασθαι ὀξεῖαν ῥοπήν ἐν ᾧ σαλεύεται τὰ πάντα V 88.

τὰς πηγὰς ὡς ἂν τις εἴποι τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες καὶ τοῖς ἀγαθοῖς σχεδὸν ὄλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην II 372 (quam translationem in similitudinis genus paene cadentem quasi veritus ne paulo durior esset praepositis verbis mollivit). cf. ἦν ὄρᾶν τὸ πλῆθος . . . ὡς ἂν τις εἴποι ποταμὸν ῥέοντα VII 134.

h) ἀνεχαίτισεν εἰς ἐλευθερίαν II 370 ~ V 389 Demosth. Olynth. II 9. dictio a rhetoribus commendata velut [Cornut] Anonym. τέχνη ῥητ. I p. 347 Sp.) πόλεμον μνηστεύεσθαι II 414.

δοῦν ἂν ψυχὴν προσψάσῃ, ζῆν καὶ τέθνηκεν, δοῦν δ' ἂν ἀπαλλαγῆ, μαρανθὲν ἀποθνήσκει VII 348.

i) τραγωδεῖν τὰς ὕβρεις II 348.

τὰς ὁδοὺς τεχνικωτάτας ἐποιεῖτο πάντα δραματοῦργῶν προσωπεῖον ἐπικείμενος I 471.

προοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν φόνῳ II 89.

ἐκδέχεσθαι τὸ τέλος τοῦ δράματος I 543.

δραματοῦργός τοῦ μίσους I 530.

φθεῖν τὴν ἀσθένειαν III 308.

θεατὰς ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων I 609.

μεγάλα προστραγωδεῖν VII 443.

πένθος καθυμνεῖν I 609 ~ VI 46.

τὸ σχῆμα καὶ εἰρώνειαν τοῦ δικαστηρίου παίζειν IV 340.

πομπεύειν παρανομίαν II 277.

συντιθέναι σκηρὴν πανουργίας II 591.

σοφίζεσθαι τὴν βίαν III 222.

βέλη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης χορηγούμενα VI 23 ~ IV 348 (cf. Schmid, Atticismus IV p. 718. Wendland, Philos Schrift über die Vorsehung p. 113).

Sequitur ut metonymias et antonomasias quibus res pro alia re ponitur, paucis tractem, quae rarius inventa breviter complectens attingam:

pro Hierosolymis dicit: ἐπὶ τὴν δίζαν [δραμεῖν] VI 339.

pro hominibus: σῶμα ἀναιδέστατον I 84. δυσσεβεστάτη κεφαλή I 618. πατροκτόνος κεφαλή I 500. μιᾶρός pro υἱός I 622 ~ I 627, VII 267, VI 124. θηρόν I 586 ~ I 589, I 624, I 627, IV 262. θύματα καὶ καθάρματα pro ζήλωται IV 241. σύγκλυδες καὶ νόθα φθάρματα V 444. θύματα pro πρέσβεις I 378. γενηθέντες ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ καὶ τραφέντες ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι pro Judaeis IV 183.

alia.

πόλις ἡγεμονίς pro Athenis II 358. πολιορκία pro πολιορκούμενοι I 10. δυσώπημα pro γυνή I 509. πόλις pro πολίται VII 200. προσκυνούμενος χώρος pro ἱερόν IV 262. πόλις προσκυνούσι τὰς ὑπατικὰς ῥάβδους pro Ῥωμαίους II 366. κέχηνε τὸ στόμα καὶ λέλυται ἡ γλώσση I 16 pro loqui. νόσος pro στάσις II 11. ἀλιτήριοι VI 126 pro Judaeis. σιδήρειοι V 416 (cf. Aeschin. III 166). Ἰουδαία pro Ἰουδαῖοι II 85. γηρῶντες ὑπὸ κράνεσιν IV 593. ἀνθαίρετος εἰρκτή pro πόλις III 144. νόσος pro ἔρως I 484. φῶς pro βίος I 520. Γαλιλαία πολλοῖς ἰδρῶσι προγυμνάσασα Ῥωμαίους IV 120. Ῥωμαίους ὑπόπτιας πεποίηκεν ἢ ὑποχείριος Γαλιλαία IV 249. Συρία μετέωρος ἦν I 542. αἱ ψυχαὶ αὐτῶν pro ἄνδρες III 296.

Restat ut ceteras tropos commemorem, quas non modum usitatum sollemnemque excedentes satis mihi esse videtur enumerare:

λιτότης.

οὐκ ἄσημος V 6 ~ III 469, I 241, V 419. οὐκ ἀποίητος VII 141. οὐκ ἀκίνδυνος IV 368 ~ V 357, II 523. οὐδὲν ἀπροβούλευτον III 98. οὐκ ἀσύνετος VI 170. οὐκ ἀφύλακτος VI 381. οὐκ ἄγνωστος V 261. οὐκ ἄστοχος IV 579. οὐκ ἀπρονόητος III 31. οὐκ ἄκαρπος VI 36. οὐκ ἀγενής VI 49 ~ VII 380. οὐκ ἄδοξος III 380. οὐκ ἀνόητος VII 350. οὐκ ἄλογος IV 240. οὐ πολὺς VI 42 ~ I 253. οὐκ ἐλάσσων II 378. οὐκ ὀλίγος I 112 ~ II 242. οὐκ ἀπαρησίαστος IV 338. οὐκ ἀπείρατος V 364. οὐκ ἀθεώρητος V 212. οὐκ ἀφανής VII 411. οὐκ ἄκων II 475. οὐ μέτριος IV 125. οὐκ ἀναιματί II 495. οὐ μετρίως II 631. οὐκ ἀσκόπως III 52. μὴ ἀδέκως I 497. οὐκ ἀπροεῖν III 387. οὐκ ἀπιστεῖν IV 388. οὐκ ἀγνοεῖν IV 100 ~ IV 193, III 14, I 608, III 352. οὐκ ἀπέχρη IV 143. οὐκ ἀδοξεῖν II 385.

Οχυμορον.

Ἐέρξην διὰ γῆς πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης ὀδεύσαντα II 358 cf. p. 12. ἐκείνοι [sc. οἱ νεκροί] στρατηγήσουσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἄμεινον I 378. αἱ ψυχαὶ ἐν σώματι δεδεμένοι τάληθέστατον εἰπεῖν τεθνήκασι VII 344 cf. p. 23. κακῆς δμονομίας κατήρχοντο V 72. πένθος ἐορτή II 227. βασιλεὺς ἐρημίας I 355 ~ II 213 (cf. Ael. Aristidem εἰς Ῥώμην. 26, 93 K. καὶ δὴ καὶ φαίη τις ἂν ἐκείνους οἶον ἐρημίας βασιλέας γεγονέναι) διὰ νεφῶν ὀδεύσαντες τὰ ὄρη II 374. τὸ σῶμα κέκραγεν αὐτοῦ σιωπῶντος I 197 (cf. Wendland, Philos Schrift über die Vorsehung p. 23⁵ Philo de Cherub. 11 p. 145. καίτοι φωνητηρίων δργάνων ἀμοιροῦσαι τὴν δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ῥήξουσι φωνήν).

Periphrasis.

ποιεῖν χθαμαλόν V 108 ~ V 281, VII 256. τὰς φυλακὰς ἐπιμελεστέρας VII 319. εὔστοχον τὴν ἀπόκρισιν VII 108. παρέχειν φαντασίαν VI 140 ~ VII 177. πόλεμος ὄντων αὐτοῦ πα-

ῥεῖχεν VII 142. ἔχοντες εὖνοιαν VII 64 ~ VII 119, III 384. καθιστάναι φανερόν VII 7. χορηγὸν κατέστη IV 464. ἦν ἐν ἐρμῖα τὰ φρονήματα IV 284. αἰσθησις τῆς ἀλώσεως III 326 ~ VII 404. εἰσέρχεται ἀνάμνησις III 351 ~ 394. λαμβάνειν τὴν κρίσιν VII 95 ~ 453. φθορὰ ἐγένετο II 223 ~ IV 551. βία Ἀριστοβούλου I 31 ~ I 238, 317. ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ὑρμάνου μανία καὶ ἕρις V 396. ὑπέδειξαν τὰ νῶτα I 383. τὸν ἥλιον ὄρᾶν III 357 ~ VII 378. οἱ ὑφ' ἡλίῳ πάντες II 365 ~ 380. ὄσον ἦν περιέχον VII 2. οὐ διαφεύξονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνίκητον δεξίαν I 378 ~ III 473. ἡ Σμυπίωνος δεξιὰ II 380. ἐπιδώσω τὴν ἑμαντοῦ ψυχὴν II 201 ~ IV 163.

Hyperbole.

τὴν τρίτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν, ἧς οὐδὲ ἐξαριθμήσασθαι τὰ ἔθνη ῥᾶδιον II 382. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐντεύξεως τὴν ἀναβολὴν ἀλλ' ἐξεχέοντο πάντες ἄθροοι καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ ῥᾶον ἐδόκει τοῦ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὡς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας αἰσθησὼν ἰδίαν. ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπιόντων οἱ μένοντες III 69. ἡ πόλις στενωτέρα τοῦ πλήθους ἠλέγχετο IV 657. πολλὰ καὶ τῶν φλεγομένων σβεννύναι φόνῳ VI 406. λόφον ἂν τις ἔδοξε ἀπὸ ῥίζης βράττεσθαι VI 275.

Ironia.

πλὴν εἰ μὴ τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας πολεμήσειν II 397. ὁ ὑπερασπιστῆς δ' ἐμὸς, ὁ σωματοφύλαξ I 627. πάντων γοῶν νῦν ἐσμὲν ἐλεύθεροι III 367. πάντων γὰρ ἐπὶ σφαγᾶς ἐσπεύδομεν IV 276 ~ VI 99.

Neque minus pondus, ut et orationes et narrationem operis a vulgari genere dicendi secernat, inest in

figuris,

quibus praefationem facere mihi non videtur necessarium, cum et per se pateat, eum id egisse ut omnibus quibus-

libet artificii libros exornaret, et ex exemplis quas rationes sit secutus possit cognosci:

Σχήματα λέξεως.

ἀναδίπλωσις.

καλὸν ὃ φίλοι καλόν II 396 (epilogus). θεὸς ἄρα, θεὸς VI 110 (epilogus). φέρετε δὴ, φέρετε IV 171.

ἀναφορά . .

οὗτος $3 \times$ I 627 \sim V 417. ταῦθ' ἡμᾶς — ταῦθ' ἡμᾶς-τούτων VII 387 polyptoton \sim VI 289/90, I 633. μέχρι τοῦ I 84. ποῦ II 361 \sim I 500. οὐ II 362 \sim VI 125, V 377. ποίας ποίας-ποία VII 266. ἡ μεγάλη πόλις, ἡ τοῦ παντός Ἰουδαίων γένους μητρόπολις, ἡ τοσοῦτοις ἐρμυνη τειχῶν περιβόλοις, τοσαῦτα φρούρια προβεβλημένη, τοσαύτας μυριάδας VII 375. πλείστους-πλείστη III 397. πολὺς-πολλή III 424 \sim VI 365, I 126, I 12. πάντα VII 371 \sim I 473. τάχα I 616. ἑτέρους-ἑτέρος II 462. καλόν-κάλλιον VII 8/9. ὅτε $4 \times$ V 408. τί VI 126. πάρεμι I 634. ὁμοῦ VII 391. συνήχει-συνήχει-συνεβόα VI 272. σπεύσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν, ἐλέησωμεν VII 380. ἐάλω-ἄλοῦσα VI 435. σωφρονῶν II 36. μαρτύρομαι VI 127. παραδίδομαι VI 389. συνήδεσθαι V 320. ἄπειρον VI 282. ψευδῆ III 358. ἄθλιοι VII 384. πρὶν VII 379. λιμός-λιμοῦ VI 204. νοῆσαι-νοηθέντα IV 225. κατέγνωσμαι-κατεγνωσμένος I 635.

ἀντιστροφή.

τὴν μὲν πόλιν ἢ στάσις, Ῥωμαῖοι δ' ἔλλον τὴν στάσιν V 257. σιδήρου-σίδηρος V 225. ἐλευθερίαν-ἐλευθέρους IV 508. πορίζειν-πορίζοντος II 609. ψεύδεσθαι-ἐψευσμένοις II 586. θυγατέρα-θυγατρί I 565. αὐτή-αὐτῆς I 112. τυραννίδος-τυράννου IV 166.

ἐπάνοδος.

πατέρα τὸν ἐμὸν κάμει καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατωρθωμένων ἐκεῖνος, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ' ὑμεῖς ἐμοῦ III 482. εἰς κατάπληξιν καὶ μετανοίας καιρὸν τοῖς πολεμίοις

διδούς. μετάνοιαν πολλοῖς ἐνειργάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν IV 127/8 ~ IV 186/7, I 461.

κύκλος.

ὕπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλεῖτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα I 400 ~ IV 384. φέρει βάσανον μνήμη ἀναφέρουσα V 182. τὸ μὲν εὐρεῖν ἐκοπία, πανταχόθεν ἄπορον ἦν ἤδη τὸ εὐρεῖν VI 204. ποιήσομαι-ἐποιησάμην I 30. τὴν μὲν πόλιν αὐτῶ, τὸν δὲ ναὸν τῇ πόλει V 334 ~ III 379, V 440.

ἐπαναστροφή.

στρατιώτης μὲν δεκαδάρχη, δεκαδάρχης δ' ἑκατοντάρχη, οὗτος δ' ἐσπόνδαζεν ἀρέσασθαι χιλίαρχον, τῶν δὲ χιλίαρχων ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἢ φιλοτιμία ἔτεινεν, καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐβράβευε τὴν ἄμιλλαν Καῖσαρ V 503. Ἡρώδης μὲν δ' Ἀντιπάτρου Σόσσιον, Σόσσιος δὲ Ῥωμαίων στρατίαν ἤγαγεν V 398 ~ V 451, V 245. ἐγὼ φρίττω λέγων εἰς ἀναξίους ἀκοάς, ἀκούετε δ' ὅμως V 378 ~ V 369, 413/4, V 438, 236, 568. ἐβούλετο Ῥωμαίους Ἰουδαίους σώζεσθαι, Ἰουδαίους ἱερὸν II 421 ~ I 173. προκινδυνεύοντος-προκινδυνεύσω III 483. ἔπταισεν, καὶ ἐν πταίσματι I 430. ἀδικούμενοι, ἀδικεῖσθαι I 124 ~ I 430, III 107, VI 342/3. πᾶν ἦν παρ' Ἀντιπάτρω καὶ ἀπ' Ἀντιπάτρου I 469 ~ I 573.

ἀσύνδετον.

ἀκαταιρίατοι ἄκριτοι IV 169. οἷον ἄστυ οἷον ἱερὸν ὄσων ἐθνῶν ἱερά V 416. τίς οὐκ οἶδεν τὴν παντὸς θηρίου καταπλησθεῖσαν Αἴγυπτον, τὴν ἄκαρπον γῆν; τὸν ἐπιλείποντα Νεῖλον, τὰς ἐπαλλήλας δέκα πληγὰς, τοὺς διὰ ταῦτα . . . προπεμπόμενους πατέρας ἀναιμάκτους ἀκινδύνους V 383 (de enuntiatorum asyndetica structura cf. supra p. 64).

Quo loco mihi

de tetracolls et tricolls

disserendum est, quorum iam mentionem feci (p. 64), nunc exempla affero, e quibus maxime quam diligenter rhetoricas artes observaverit et adhibuerit potest cognosci.

tetracola:

πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον,
ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν,
συγκεχύσθαι τὴν γύσιν,
ἀνομίας γέμειν τὸν βίον I 544.

εἰ πάντα κρατήσειαν,
πανουργία μὲν ἀρετῆς,
ἀπόνοια δ' ὄπλων,
πληθὸς δ' ἐμπειρίας,
Ἰουδαῖοι δὲ Ῥωμαίων VI 20 ~ II 135.

(cf. quattuor verborum coniunctio velut Σισύφους τε καὶ
Ταντάλους, Ἰξίονός τε καὶ Τιτυός II 156 ~ II 152, I 111.)

ὑμεῖς πλουσιώτεροι Γαλατῶν,
ἰσχυρότεροι Γερμανῶν,
Ἑλλήνων συνετώτεροι,
πλείους κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔσπε πάντων II 364.
ἔξ ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἄλπεσιν,
πρὸς ἄρκτον δὲ Ῥήνῳ ποταμῶ,
μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς Πυρρηναίοις ὄρεσιν,
ὠκεανῶ δὲ πρὸς δυσμῶν II 372 ~ II 363, III 107·
οἱ μὲν ξένους,
οἱ δὲ συγγενεῖς,
οἱ δὲ φίλους ἐθρήνουν,
τὸν δε Ἰώσηπον πάντες III 436 ~ V 213, V 82, V 408,
VI 215, VI 13.

tricola:

πεφονευμένου τοῦ δήμου,
κεκαυμένου δὲ τοῦ ναοῦ,
φλεγόμενου δὲ τοῦ ἄστεως VI 364.

(cf. Ἠνιόχους τε καὶ Κόλχους καὶ τὸ τῶν Ταύρων φῦλον
Βοσπορανούς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ Πόντου καὶ τῆς
Μαιώτιδος ἔθνη II 366.)

ταύτην τὴν ἡμέραν ἡ πόλις ἐώραξεν,
ἐπινίκιον μὲν τῆς κατὰ τῶν πολεμίων στρατείας,
πέρας δὲ τῶν ἐμφυλίων κακῶν,

ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ἐλπίδων VII 157
~ IV 364, III 477, II 4.

dicolon et tricolon.

οὕτως αὐτῶν ἀσφαλεῖς μὲν αἱ τάξεις,
εὐστροφοί δ' εἰσὶν αἱ περιαγωγαί
δοξεῖαι δ' ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν,
ὄψεις δὲ σημείους,
ἔργοις δὲ χεῖρες III 105.

πολυσύνδετον.

καὶ γὰρ ὄπλα καὶ τείχη καὶ κατασκευαὶ καὶ φρόνημα
VII 370. οὔτε-οὔτε-οὔτε II 155 ~ VI 3, V 29, I 8. μήτε-
μήτε-ἦ-ἦ-καὶ VII 7. παραδόσεις-καὶ-τε-καὶ-τε-καὶ-καὶ II 579.
λοιδορίαὶ καὶ-καὶ-καὶ I 540. τε-καὶ-καὶ-καὶ VI 13 ~ VI 17,
III 477, VI 40, I 422, II 581. ἦ-ἦ-ἦ VII 132. οὔτε-οὔτε-
οὔτε-τε-καὶ-καὶ II 381.

παρονομασία.

παρήχησις.

λοιμὸς καὶ λιμός I 376 ~ IV 361. λοιμώδης φθορά,
λιμός VI 421. φίλον φῦλον VII 327. μένων εὐμενῆς VII 328.
κολακεύειν ἄξιον κολάσεως II 276. τῷ λαῷ καὶ τῷ ναῷ VI 309.
χρεῖαις-χρεῶν VI 49. ἑτέρας συμφορᾶς τέρας I 377.

aeque assonantia:

παύσασθαι πρὸ πολέμου παρεκάλων VI 345. κατὰ χεῖρα
καὶ χρήμασιν I 4. παραδόντες ποτὲ πυρὶ πόλιν II 358. πᾶσι
παταχοῦ παρατηγάνων V 310. τότε ταπεινὸς τρέμοντας
VI 395. τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις I 4. πᾶσα πλησ-
θήσεται πόλις II 399. ἄλλως ἀνελεῖν ἀσθενούντες VI 187. γενεὰν
γεγονέναι γονιματέραν V 442. ἐνεργὸν ἔξειν ἐμελλον ἐπέχοντας
II 634. περιθελὶς διάδημα δόγματι διεσήμαινεν τὴν δωρεάν I 393.

aeque concludentia.

δεῖν εἰπεῖν συμφέρειν II 347. σώζειν κοσμεῖν ἀπολαβεῖν
VII 67.

figura etymologica.

ὕπουργίαν ὑπουργησάτωσαν VII 386. καταπλήσσειν ἐν τοῖς
παισίμασιν IV 42. νικᾶν νίκην I 540. πληγὴν ἐπλήγησαν IV 70.
εὐτακτότερον ἐτέτακτο I 348. ἀπειρίας πεπειραμένοι VII 67.
συντελῶν πολυτελεῖς VII 96. γενεαλογοῦσα εὐγένειαν I 476.
τελέω ἐντολάς II 495.

verba simplicia et composita quibus una vocabuli pars
est communis.

ἀναίμακτος ἀκίνδυνος V 383. ἀκαταιτίatos ἀκριτος IV 169
~ VI 14, VII 334, IV 293, IV 453, V 220, VI 134, VI 159,
I 459, VI 259, II 208, IV 148, IV 123 (ἀσθενής και ἄνοπλος)
(cf. de Philone et Plutarcho Wendland, Die Therapeuten
und die Schrift vom beschaulichen Leben. Jahrb. für
klass. Phil. Suppl. 22, p. 724).

ἀπειρία και ἀνανδρία VII 67.

εὐεπίβατος εὐδιάλυτος VI 51.

συμπολιορκεῖσθαι ἢ συμπολεμεῖν II 73. σύμβουλος σύμ-
μαχος I 389 ~ II 88, II 621, IV 408, V 285, II 324, I 533.

φιλόδουλοι-φιλοδέσποται IV 175.

μισότεκνος-μισάδελφος I 589.

δύσαρκτος δυσπειθής II 92.

διεκπαίεσθαι και διαφεύγειν VII 207.

ἀπαιτεῖν ἀπάγειν I 297.

ἀντιβοᾶν ἀντολοφύρεσθαι IV 309.

προσιόντων-προσελθόντων IV 64 ~ I 522, I 471.

προορᾶν προφητεύειν I 69 ~ I 430.

2) θάνατον ἀθανασίας I 58. μένειν ὑπέμενον II 634 ~
VII 100. ἐνεργούς ἤρῳν II 392. οἰκουμένη και αὐοίκητος
V 218. δίδοται-ἀποδώσομεν VI 49. ἐξονειδισμούς-δνειδίξεσθαι
II 351. μάχεσθαι σύμμαχον V 377. θανεῖν προτέθνηκεν I 79.

3) ὑπερβῆναι-παραβῆναι IV 182. προηρημένους-ἀηρη-
μένων I 607. προτροπή ἀποτρέπον VI 37 ~ II 156. πα-

τροκτονία ἀδελφοκτονία I 612. ἀδικῶν-ἐκδικος V 377. ἀποκόπτειν προκόπτειν VI 166. ἀπέβη προέβη VII 213. καταστρεψάμενος ὑπέστρεψε IV 588. ἄδηλος πρόδηλος I 612. ἀφαιρήσεσθαι προαιρουμένους II 264. παρόντος ἀπουσία I 612. μεταγενέστεροι προγενεστέρων II 150, eadem verba variis formis repetita.

τιμήσαντι τιμή I 199. δικαστήριον δικαστής I 618. κτήμα κτησάμενος III 109. παρακελεύειν παρακελενομένοις VI 34 (cf. de activo et passivo coniunctis. Archiv für lat. Lexik. XII 345) ~ II 351, II 36, V 545, IV 100, I 493, IV 332, IV 517, IV 589, I 365, VII 381, I 510, III 276, V 12, IV 540, VI 163. κοινὸν κοινήν V 277. παρελθεῖν παρελθόντων V 342. λύτρα λυτρούμενου I 274. ἐπίβουλον ἐπιβουλαῖς I 255. τολμήσαι τολμήμασι IV 257. ἀποσιῆναι ἀποσιάντας IV 248. τωρανεῖσθαι τωρανομένους IV 278. κατάρξαι κατάρξαντα II 342. φυλάττειν φυλαξόντων V 450. τεῖχος-τείχεσιν II 378 ~ IV 127. δύσεργον δυσεργότερον V 496. δήμους τε δήμοις πόλεις πόλεις IV 263 ~ I 1. τέκνων τέκνοις I 541. βασιλίδος βασιλίδι I 517. πάντα καὶ πανταχοῦ I 630 ~ V 310. πολλοὺς πολλαχοῦ I 53 ~ I 424. κρατοῦντι κρατῆσαι I 354 ~ I 374.

παρομοίωσις et παρίσωσις saepe coniuncta cum
homoiotelentis.

οὐ περισκεψέσθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσετε τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν II 362 ~ III 3. διὰ γῆς πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης ὀδεύσαντα II 358 ~ VII 224, VI 199, VII 226, VII 377. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρόνον ἐπαρκέσαντα καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μειζόνων ἀρχὴ κακῶν ἐφάνη VII 371 ~ VII 383, VII 386. τανθ' ἡμᾶς οἱ νόμοι κελεύουσι, ταῦθ' ἡμᾶς γυναιῖκες καὶ παῖδες ἰκετεύουσι VII 387 ~ I 11, II 345, VII 167, VII 326, VII 335, VII 369, V 425, I 624, II 278, I 20, I 452, I 481, I 503, II 89, III 247, III 370, IV 163, IV 182, IV 183, IV 489, V 566, V 351, V 429.

ἀντίθετα.

1. in eodem membro

a) sine paronomasia.

τέλος ἀεὶ τῶν κακῶν αὐθις ἀρχή III 440 ~ VI 9, VI 403, I 105. ὀλίγοι πρὸς ἀθρόους III 523 ~ III 304, II 358, I 8, I 4, V 178. γυμνήτες ὀπλίταις III 477. ἵππεῖς πρὸς πεζοὺς III 15 ~ III 477. ζῶντες νεκροί IV 384. ἐν κακοῖς ἀγαθόν V 2 ~ VII 270. κόρος λιμῶ V 521 ~ IV 464, V 549. κοινὸς ἴδιος IV 226. ἀλλόφυλον οἰκεῖος IV 275. γηράλεος νεανικώτερον I 52 ~ IV 133. λαθραῖος φανερώτερον II 625. πολέμος ἀντὶ φίλων I 202. ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότης καὶ ἀντὶ βασιλέως τύραννος I 202 ~ IV 596. ὄνομα βασιλέως ἔχων ξρημος ἐξουσίας I 209. ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι III 241 ~ I 354. λόγῳ ἔργα V 457 ~ VII 323. μαρῶν φιλοστοργότατος I 622 ~ I 596. ἔξωθεν ἔνδον V 211 ~ II 85, V 98, V 28. τοῦ διὰ τῶν ὄπλων σφαλεροῦ τὸ μετὰ ἡσυχίας κατόρθωμα IV 372 ~ IV 131. ἥρωικὴ ψυχὴ ἐν λεπτῷ σώματι VI 55. ἰσχυρὸς ἀσθενείας ἐπεκράτει VII 419. τοῦ παθεῖν τὸ διαθεῖναι V 315. ἐαλωκότων νενικηκότων VI 352. πρὸς βίαν ἐκουσίως II 264. προπέτεια εὐπειθείᾳ V 127. τὸ παρὸν πταῖσμα εἰς τὸ μέλλον V 127 ~ V 66.

b) cum paronomasia.

προτροπὴ τὸ ἀποτρέπον VI 37. εὐποροὶ ἀπόρους II 427. εὐθυμοῦντες ἀθυμεῖν VI 393. ἐμπειρία ἀπειροὶ II 47. φανερῶν ἀφανεῖς V 497. θάνατον ἀθανασίας I 59. ἀνάτιοι αἴτιοι V 104 ~ V 355, IV 543. κατ' ἀλλοφύλων τοὺς πρὸς ὁμοφύλους IV 16. δι' ἀδήλους προδήλων I 612. οἱ μὴ καθορώμενοι εἰς τοὺς καθορωμένους III 286. στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους III 477.

2. in diversis membris.

a) sine paronomasia.

ἀλλόφυλος-οἰκεῖος II 472 ~ V 643, V 15, V 18, II 85, VII 369. φανερῶς-λαθραῖος I 350 ~ IV 331, III 1, I 589, I 572, I 287, I 263, II 351, III 474, IV 538, I 569, I 209,

III 370. IV 139 οὐ νυκτὸς ἢ λαθραίως ἢ ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερώς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. θέλοντες-θυνάμενοι VI 89. ἐν χειρὶν-εἰς τὰ μέλλοντα I 483 ~ VI 127, VI 190. πανταχοῦ-οὐδαμοῦ I 165. τὸ πλεῖστον-ἐν ὀλίγῳ VI 144 ~ V 128. κρείττων-ἠτιᾶσθαι I 57 ~ I 382 (cf. descriptiones pugnarum p. 34), V 305. στάσις-δμόνοια V 444. κολακεύειν-μυσεῖν I 542. εὐνοια-ἔχθος III 410. οἱ ταπεινότεροι-οἱ ἐν ἀξιώματι V 439. ἐπιστήμη-τόλμα V 280. νέοι-γηραῖοι IV 128. ἐλπίς νίκης-ἀπόγνωσις σωτηρίας VI 4. θερμοότεροι-ἀσφαλέστεροι V 491 ~ IV 292. κατὰ μὲν εἰρήνην-ἐν δὲ πολέμῳ III 69. προφάσει-τὸ δ' ἀληθές I 254 ~ I 276, II 15, IV 412, II 26, VII 256, I 288, VI 128, I 9, V 593, I 282, I 13, I 233, II 299, IV 154. εὐποροὶ-πένητες IV 379. ἔνδον-ἔξωθεν III 79 ~ I 420, V 338. κατὰ χεῖρα-πόρρωθεν I 332. πέρασ-ἀρχή VII 157. δρᾶν-πάσχειν II 472 ~ III 152, III 525, 207, 106, V 256, 316, VII 273, 396 etc. χειρὶ-γνώμη II 258. χειρὶ-λόγῳ I 494. ἀγαθός-κακός VI 364. δαιμόνιος-ἀνθρώπινος I 373. σκνῶρος-δίκαιος V 257. κατ' ἀνδρα-δίας πόλεις II 278. ὄμμα-ἀκοή V 487. ἔρημος-πλήρης II 504. ὄνομα-δύναμις IV 637. τὸ σχῆμα ιδιώτης-τὸ φρόνημα βασιλεύς I 387 ~ I 517, I 478, I 561, I 242. ἐκόντες-ἐξ ἐπιτάγματος I 473 ~ IV 421.

b) κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν: κτήμα ἀρετῆς οὐ δῶρον τύχης III 72. οὐχ ὑπεσταλμένον ἀλλὰ II 6. οὐ πράγματα ἀλλ' ὀνόματα II 28. οὐ βασιλέα ἀλλὰ τύραννον II 84 ~ II 208. οὐ παρατηχόντες ἀλλ' ἀκοῆ συλλέγοντες I 1. οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ ἀλλὰ κατὰ δέος I 196. οὐκ ἔλεος ἀλλ' ὀργή IV 540 ~ V 433. οὐ πιθανοῖς οὖσιν ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχεδιασμένοις I 497.

c) cum paronomasia.

ἀπέβη-προέβη VII 213. ἀφαιρήσεσθαι-προαιρεῖσθαι II 264. ἔξωθεν-ἐνδοθεν I 338 ~ VII 281, III 248. ἀχάριστος-εὐχαριστεῖν I 214. ἐμφανίζω-ἀφανίζω VI 47/8. ἀνοπλοῖ-μετὰ δπλων I 75. ἔξοδος-εἴσοδος V 423 ~ IV 236. εὐγενής-δι' ἀγένειαν I 522. ἐνεργός-ἡργον II 392. ἐνεργεια-ἔργα IV 582. μὴ δὲ δουλείαν-μετὰ

δουλείας VII 324. δίκαιος-ἄδικος V 407. ἀπόνοια-πρόνοια V 121
~ V 316. ἐκών-ἄκων III 359. ἀράμενοι-εὐράμενοι VII 369. εὐ-
ρόντες-μὴ εὐρόντες V 425. προσιών-μὴ προσιών IV 364. ἀθνημία-
εὐθνημία V 520. ἀπουσία-παρόντος I 612. αἴτιοι-οὐκ αἴτιοι I 591.
τύχη δεξιᾶ-ἀτυχεστάτος I 665. ἄδηλος-πρόδηλος II 396.

χιασμός

πολεμήσας τὰ πρῶτα καὶ τοῖς ὑστέροις παρατηχῶν I 3.
φρουρὰ ἤρκεσε τῶν οὕτως δυσμάχων, καὶ τοσοῦτων ἀπρωκισμένων
ἐν τάγμα II 375 ~ III 477, VII 260, VII 324, VI 107, I 517,
III 371, III 249, I 589, I 35, I 57, I 503, V 440.

ἀντιμεταβολή

δειλὸς ὁμοίως ὁ μὴ βουλόμενος στὰν δέη καὶ ὁ βουλόμενος
στὰν μὴ δέη III 365.

Restat ut

σχήματα διανοίας

tractem, quorum aliae non extant nisi in insertis ora-
tionibus, aliae in reliquis quoque partibus inveniuntur.

Illuc vero pertinent figura extemporalis velut

IV 180 οὐκ ἀποκρύψομαι ὁ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσόν

IV 245 ταῦτα γὰρ ὑμῶν τινες ἐθορύβουν ἀρτίως.

VI 108 τί μοι κέραγας

et ἀποσιώπησις

IV 169 ἐὼ λέγειν πόσους καὶ ποδαπούς.

IV 177 ἐὼ διελέγειν πότερον . . ἢ τοῦναντίον;

huc autem exclamations apud declamantes sophistas
pertritaе velut

VI 106 καλὸν ὑπόδειγμα.

I 633 ὦ τάλας ἐγὼ τῆς πικρᾶς ἀποδημίας.

V 19 τί τηλικούτον ὦ τλημονεστάτη πόλις, πέπονθας et quaestiones rhetoricae, quas vocabula ποῖος τίς ποῦ πῶς οὐ introducunt.

II 361/2 ποῖα-ποίοις; ποῦ μὲν-ποῦ δέ; πρὸς ἄρα; οὐ . . οὐ . . οὐ ~ II 364, II 376, II 368/70, II 388, II 394/5, III 107, V 376/7, V 380/5, V 388, V 395/6, V 402, V 404/5, V 413/4.

Magis autem artificiosam speciem prae se fert figura διαλογισμοῦ καὶ ὑποφορᾶς, quam exornandi causa in oratione iudiciali et deliberativa adhibet:

I 631 τί δέ με καὶ παρώξυνεν κατὰ σοῦ; βασιλείας ἐλπὶς; ἀλλ' ἐβασίλευον. ὑπόνοια μίσους; οὐ γὰρ ἔστεργόμην; φόβος ἐκ σοῦ τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ τηρῶν ἑτέροις φοβερός ἤμην. ἔνδεια χρημάτων; καὶ τίνι μᾶλλον ἐξῆν ἀναλίσκειν I 631. χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρεῖ τις II 364 ~ III 367, III 368.

VI 330/2 ἄρά γε πλήθει πεποιθότες;
καὶ μὴν ἀντήρκεσεν . . . ,
πίστει τοιγαροῦν συμμάχων;
καὶ τί . . . Ῥωμαίων;
ἀλλ' ἀλκῆ σωμάτων;
καὶ μὴν ἴστε . . .
δχυρότητι δὲ τειχῶν;
καὶ τί μείζον . . . ;
καρτερίᾳ ψυχῆς καὶ πανουργίᾳ στρατηγῶν;
ἀλλὰ μὴν ἴδετε

